

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2019/944 IRÁNYELVE

(2019.június 5.)

a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról

(átdolgozás)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) A 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ⁽⁴⁾ számos ponton módosítani kell. Az áttekinthetőség érdekében az irányelvet át kell dolgozni.
- (2) Az Unióban 1999 óta gyorsuló ütemben fejlődő belső villamosenergia-piac célja, hogy versenyképes országhatárokon átnyúló villamosenergia-piacok szervezésével az Unió valamennyi végfelhasználója, azaz a lakosság és a vállalkozások számára valós választási lehetőséget teremtsen, új üzleti lehetőségeket nyisson, versenyképes árakat, megfelelő beruházási jelzéseket és magasabb szintű szolgáltatásokat teremtsen, továbbá hogy hozzájáruljon az ellátás biztonságához és a fenntarthatósághoz.
- (3) A 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁵⁾ és a 2009/72/EK irányelv jelentős mértékben hozzájárult a villamos energia belső piacának kialakításához. Az Unió energiarendszere ugyanakkor jelentős változáson megy keresztül. Az energiarendszer dekarbonizálására irányuló közös cél új lehetőségeket és új kihívásokat jelent a piaci szereplők számára. Ugyanakkor a műszaki fejlődés a fogyasztói részvétel és a határokon átnyúló együttműködés új formáit teszi lehetővé. Az uniós piaci szabályokat az új piaci valósághoz kell igazítani.
- (4) A Bizottság „A stabil és alkalmazkodóképes energiaunió és az előrettekintő éghajlat-politika keretstratégiája” című, 2015. február 25-i közleménye egy olyan energiaunió kialakítását vázolja fel, amelynek középpontjában a polgárok állnak, amelyben a polgárok magukénak érzik az energetikai átállást, a polgárok pénztárcája látja hasznát az új technológiáknak, és a polgárok aktívan részt vesznek a piaci folyamatokban, és ahol a kiszolgáltatott fogyasztók megfelelő védelemben részesülnek.

⁽¹⁾ HL C 288., 2017.8.31., 91. o.

⁽²⁾ HL C 342., 2017.10.12., 79. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2019. március 26-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2019. május 22-i határozata.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/54/EK irányelve (2003. június 26.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2003.7.15., 37. o.), amelyet 2011. március 2-i hatállyal a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezett és felváltott (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

- (5) A Bizottság „Új irányvonal az energiafogyasztók számára” című, 2015. július 15-i közleménye előterjesztette a Bizottság jövőképét egy olyan kiskereskedelmi piacról, amely – többek között a nagy- és kiskereskedelmi piacok közötti szorosabb kapcsolat megteremtése által – jobban szolgálja az energiafogyasztókat. Az új és innovatív energetikai szolgáltató vállalatoknak az új technológiák segítségével lehetővé kell tenniük valamennyi fogyasztó számára, hogy teljes mértékben részt vegyenek az energetikai átállásban fogyasztási szokásaik tudatos alakítása révén, ami energiahatékony megoldásokat és fogyasztói pénzmegtakarítást eredményez, valamint hozzájárul az energiafogyasztás általános csökkentéséhez.
- (6) A Bizottság „Nyilvános konzultáció az energiapiac újratervezéséről” című, 2015. július 15-i közleménye kiemelte, hogy a nagy centralizált termelőlétesítményekben történő előállításról a megújuló forrásokból történő decentralizált villamosenergia-előállításra és dekarbonizált piacokra történő átálláshoz ki kell igazítani a villamosenergia-kereskedelem jelenlegi szabályait, valamint meg kell változtatni a meglévő piaci szerepeket. A közlemény hangsúlyozta, hogy a villamosenergia-piacokat rugalmasabban kell szervezni, és teljes körűen integrálni kell az összes piaci tényezőt, ideértve a megújulóenergia-előállítókat, az új energetikai szolgáltatókat, az energiatárolást, valamint a rugalmas keresletet is. Éppilyen fontos, hogy az Unió a lehető leggyorsabban beruházzon az energiatovábbítás magasfeszültségű villamosenergia-átviteli rendszerek révén történő uniós szintű összekapcsolásába.
- (7) A belső villamosenergia-piac kialakítása céljából a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk nemzeti piacaik integrációját, valamint a rendszerüzemeltetők közösségi és regionális szintű együttműködését, és bele kell foglalniuk azokat az elszigetelt rendszereket, amelyek az Unióban jelenleg is létező villamosenergia-szigeteket képeznek.
- (8) Az új kihívások kezelésén felül az irányelv foglalkozni kíván a belső villamosenergia-piac kiteljesítésének tartósan fennálló akadályaiival is. A széttagozott – gyakran továbbra is magas fokú szabályozási beavatkozást elszenvedő – nemzeti piacok jelenlegi problémáinak leküzdését pontosabban kidolgozott keretszabályokkal kell elősegíteni. Az ilyen beavatkozások akadályozták az azonos feltételek mellett történő villamosenergia-ellátást, valamint magasabb árakat eredményeztek a határon átnyúló együttműködésen és piaci alapú elveken alapuló megoldásokhoz képest.
- (9) A megújuló energiával kapcsolatos uniós célkitűzések leghatékonyabban olyan piaci keret létrehozása révén valósíthatók meg, amelyek a rugalmasságot és az innovációt jutalmazzák. A jól működő villamosenergia-piac kialakítása a megújuló energiaforrások elterjedésének kulcsfontosságú tényezője.
- (10) A fogyasztók központi szerepet játszanak annak a rugalmasságnak a megteremtésében, amely szükséges a villamosenergia-hálózatnak a változatos, megújuló forrásokra épülő és megosztott villamosenergia-termelésre való átállásához. A hálózatkezelés technológiai fejlődése, valamint a megújuló energiaforrásokon alapuló villamosenergia-termelés számos lehetőséget elérhetővé tett a fogyasztók számára. A kiskereskedelmi piacokon végbemenő egészséges verseny elengedhetetlen lesz olyan új innovatív – egyszersmind a rendszer rugalmasságát növelő – szolgáltatások piacvezérelt bevezetéséhez, amelyek a fogyasztók változó igényeit és képességeit célozzák. Mivel azonban a fogyasztók nem kapnak információt energiafogyasztásukról valós időben vagy közel valós időben, ez megakadályozza őket abban, hogy az energiapiac és az energetikai átállás aktív résztvevőivé válhassanak. Azzal, hogy a fogyasztók aktívabban, a megfelelő eszközökkel ellátva és új módokon vehetnek részt a piacon, a cél az, hogy az uniós polgárok részesüljenek a belső villamosenergia-piac nyújtotta előnyökből, és hogy sikerüljön elérni az Unió megújuló energiaforrásokra vonatkozó célértékeit.
- (11) Az uniós polgárok számára az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (EUMSZ) biztosított alapvető szabadságok – többek között az áruk szabad mozgása, a letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága – csak egy teljesen nyitott piacon valósulhatnak meg, amely minden fogyasztó számára lehetővé teszi az ellátók szabad megválasztását, és minden ellátó számára lehetővé teszi a felhasználók szabad ellátásának lehetőségét.
- (12) Annak érdekében, hogy a fogyasztók teljes mértékben kihasználhassák a villamos energia liberalizált belső piacában rejlő lehetőségeket, a tagállamoknak alapvető jelentőséget kell tulajdonítaniuk annak, hogy a különböző ellátók számára tisztességes versenyt és a piachoz való könnyű hozzáférést biztosítsanak. Továbbra is lehetséges azonban, hogy a kisebb perifériás villamosenergia-rendszerekben és a más tagállamok rendszereivel nem összekapcsolt rendszerekben a piac nem működik megfelelően, ugyanis ezeknél a villamosenergia-árak nem adnak megfelelő beruházásösztönző jelzést, és ezért egyedi megoldások szükségesek ahhoz, hogy az ellátás biztonsága megfelelő szintű legyen.
- (13) A verseny előmozdítása és a lehető legversenyképesebb áron történő villamosenergia-ellátás biztosítása érdekében a tagállamoknak és a szabályozó hatóságoknak elő kell mozdítaniuk a különféle energiaforrásokból származó villamos energiát nyújtó új ellátók és az új energia-termelők, az energiatárolók és a keresletoldali válasz számára a határon átnyúló piaci hozzáférést.

- (14) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a belső villamosenergia-piacon ne álljanak fenn indokolatlan akadályok a piacra jutás, a működés és a piacról való kilépés tekintetében. Ugyanakkor egyértelművé kell tenni, hogy ez a kötelezettség nem sérti azt a hatáskört, amelyet a tagállamok a harmadik országokkal kapcsolatban fenntartanak. Ez a kitétel nem értelmezhető úgy, mintha lehetővé tenné a tagállamok számára az Unió valamely kizárólagos hatáskörének gyakorlását. Azt is egyértelművé kell tenni, hogy a belső piacon működő harmadik országbeli piaci szereplőknek az összes többi piaci szereplőhöz hasonlóan meg kell felelniük az alkalmazandó uniós és nemzeti jogoknak.
- (15) A piaci szabályok lehetővé teszik, hogy a termelők és az ellátók a működésük gazdasági és pénzügyi életképességére vonatkozó értékelés alapján a piacra beléphessenek és onnan kiléphessenek. Ez az elv nem összeegyeztethető azzal, hogy a tagállamok a villamosenergia-ágazatban működő vállalkozások számára általános gazdasági érdekből közszolgáltatási kötelezettségeket írjanak elő, a Szerződésekkel, különösen az EUMSZ 106. cikkével, valamint ezen irányelvvel és az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁶⁾ összhangban.
- (16) Az Európai Tanács 2014. október 23–24-i közvetkeztetéseiben megállapította, hogy a Bizottságnak – a tagállamok támogatásával – sürgős intézkedéseket kell hoznia a meglévő villamosenergia-hálózatok összekapcsolására vonatkozó 10 %-os minimumcél lehető leggyorsabb, de legkésőbb 2020-ig történő elérésének a biztosítására, legalább azon tagállamok esetében, amelyek a belső energiapiaci integrációnak még nem érték el egy adott minimumszintjét, vagyis a balti államok, Portugália és Spanyolország, valamint azon tagállamok esetében, amelyek ezen országok számára a belső energiapiacra való elsődleges kapcsolódási pontot jelentik. Emellett megjegyezte, hogy a Bizottság rendszeresen jelentést tesz az Európai Tanácsnak, hogy ezzel is biztosítsa a 15 %-os cél 2030-ig való elérését.
- (17) A szomszédos országokkal való kellő fizikai összekapcsolódás fontos ahhoz, hogy a tagállamok és a szomszédos országok élvezhessék a belső piac kedvező hatásait, amint azt a Bizottság „Európa energiahálózatainak megerősítése” című, 2017. november 23-i közleményében hangsúlyozta, és amint az az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁷⁾ szerinti tagállami integrált nemzeti energia- és klímatervekben is tükröződik.
- (18) A villamosenergia-piacok például abban különböznek az egyéb piacoktól, például a földgázpiactól, hogy egy olyan áru kereskedelmével foglalkoznak, amelyet jelenleg nem lehet könnyen tárolni, és amelyet rendkívül sokféle termelő létesítményben állítanak elő, például elosztott villamosenergia-termelés keretében. Ez tükröződik abban is, hogy a villamosenergia- és a földgázágazatokban eltérően közelítik meg a rendszerösszekötők szabályozását. A villamosenergia-piacok integrációjához nagyfokú együttműködésre van szükség a rendszerüzemeltetők, a piaci szereplők és a szabályozó hatóságok között, különösen abban az esetben, ha a villamos energia kereskedelme piac-összekapcsoláson keresztül történik.
- (19) Ezen irányelvnek a valódi belső piac közös szabályainak biztosítását és a mindenki számára elérhető, széles körű villamosenergia-ellátás biztosítását is fő célul kell kitűznie. Ennek érdekében a torzulásmentes piaci árak ösztönöznék a határkeresztesz rendszer-összeköttetések kialakítását, és az új villamosenergia-termelési lehetőségekre irányuló beruházásokat, ami hosszú távon egyúttal árkonvergenciát is eredményezne.
- (20) A piaci áraknak megfelelő ösztönzőket kell biztosítaniuk a hálózatfejlesztésre és az új energiatermelési lehetőségekbe való beruházásra.
- (21) A piacszerzés különböző típusai léteznek a villamos energia belső piacán. Azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a tagállamok az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében hozhatnak meg, alapvető közérdekű követelményeken kell alapulniuk. A Bizottsággal konzultációt kell folytatni az intézkedéseknek az EUMSZ-szel és az egyéb uniós joggal való összeegyeztethetőségéről.
- (22) A tagállamoknak továbbra is széles körű mérlegelési jogkörrel kell rendelkezniük arra vonatkozóan, hogy általános gazdasági érdekű célkitűzéseket szem előtt tartva közszolgáltatási kötelezettségeket rójanak a villamosenergia-ipari vállalkozásokra. A tagállamok biztosítják, hogy a lakossági fogyasztóknak és – amennyiben a tagállamok megfelelőnek tartják – a kisvállalkozásoknak is joguk legyen meghatározott minőségű villamos

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (lásd e Hivatalos Lap 54. oldalát).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

energiával való ellátáshoz könnyen összehasonlítható, átlátható és versenyképes árakon. Mindazonáltal a villamosenergia-ellátás árának szabályozása formájában jelentkező közszolgáltatási kötelezettségek alapvetően torzító hatású intézkedést képeznek, amelynek következtében gyakran díjdeficitek halmozódnak fel, korlátozódik a fogyasztók választási lehetősége, kevesebb az ösztönző az energiamegtakarítási és energiahatékonysági beruházásokhoz, csökken a szolgáltatás színvonala, csökken a fogyasztók bevonásának és elégedettségének mértéke, korlátozódik a verseny, és a piacon kevesebb innovatív termék és szolgáltatás áll rendelkezésre. Következésképpen a tagállamoknak más szakpolitikai eszközöket – és különösen célzott szociálpolitikai intézkedéseket – kell alkalmazniuk, hogy biztosítsák polgáraik számára a villamosenergia-ellátás megfizethetőségét. A villamosenergia-ellátás árképzésébe csak a közszolgáltatási kötelezettségekkel összefüggésben és az ezen irányelvben meghatározott különös feltételek mellett lehet állami szinten beavatkozni. A teljes mértékben liberalizált, jól működő kiskereskedelmi villamosenergia-piac ösztönözné az árversenyt és a nem árjellegű versenyt a meglévő ellátók között, valamint ösztönzőként hatna a piacra belépő új szereplők számára, ezáltal pedig javítaná a fogyasztók választási lehetőségeit és megelégedettségét.

- (23) A villamosenergia-ellátás terén a villamosenergia-ellátás árának szabályozása formájában fennálló közszolgáltatási kötelezettségeket a nyitott piacok elvét tiszteletben tartva, a körülményeket és a kedvezményezettek körét egyértelműen meghatározva kell alkalmazni, időtartamukat pedig korlátozni kell. Ilyen körülmények adódhatnak például, ha az ellátás erősen korlátozott és az átlagosnál jóval magasabb villamosenergia-árakat eredményez, vagy a piac nem megfelelő működése esetén, amikor a szabályozó hatóságok és a versenyhatóságok beavatkozásai hatástalannak bizonyulnak. Ez aránytalanul sújthatja a háztartásokat, kiváltképp a kiszolgáltatókat, akik általában a rendelkezésre álló jövedelmük nagyobb hányadát költik energiaszámlákra, mint a magasabb jövedelmű fogyasztók. A közszolgáltatási kötelezettségek által a villamosenergia-ellátás árképzésére gyakorolt torzító hatások mérséklése érdekében szükséges, hogy az ilyen beavatkozást alkalmazó tagállamok kiegészítő intézkedéseket vezessenek be, ideértve a nagykereskedelmi árképzést érintő torzulások megelőzését szolgáló intézkedéseket is. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szabályozott árak valamennyi kedvezményezettje teljes körűen élhessen a versenypiaci ajánlatokkal, ha úgy kívánja. Ennek érdekében a kedvezményezetteket okos mérési rendszerrel kell ellátni, és biztosítani kell, hogy dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződéseket köthessenek. Közvetlenül és rendszeresen tájékoztatni kell őket továbbá a versenypiacon kínált ajánlatokról és megtakarítási lehetőségekről, elsősorban a dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésekről, továbbá segítséget kell nyújtani nekik abban, hogy élhessenek a piaci alapú ajánlatokkal és kiaknázhassák azok előnyeit.
- (24) Az, hogy a szabályozott árak kedvezményezettjei jogosultak arra, hogy többletköltségek nélkül egyedi okosmérőt kapjanak, nem akadályozhatja meg a tagállamokat abban, hogy módosítsák az okos mérési rendszerek funkcióját, amennyiben azért nincs okos mérési infrastruktúra, mert az okos mérési rendszerek bevezetésére vonatkozó költség-haszon elemzés negatív eredménnyel zárult.
- (25) A villamosenergia-ellátás árának szabályozása terén alkalmazott állami beavatkozások nem vezethetnek a felhasználók különböző kategóriái közötti közvetlen keresztfinanszírozáshoz. Ennek az elvnek megfelelően az árrendszerek nem alakíthatók kifejezetten úgy, hogy a felhasználók bizonyos kategóriáira hárítsák a felhasználók egyéb kategóriáit érintő árbeavatkozások költségét. Például egy olyan árrendszer, amelyben a költséget megkülönböztetésmentesen az ellátók vagy egyéb irányítók viselik, nem tekintendő közvetlen keresztfinanszírozásnak.
- (26) Az Unióban a magas szintű közszolgáltatások érdekében a tagállamoknak minden, az ezen irányelv célkitűzéseinek megvalósítása céljából hozott intézkedést rendszeresen jelenteniük kell a Bizottság felé. A Bizottság rendszeresen közzétesz egy jelentést, amelyben elemzi a nemzeti szinten, a közszolgáltatási célok elérése érdekében hozott intézkedéseket, és összehasonlítja azok eredményességét annak érdekében, hogy ajánlásokat lehessen megfogalmazni a magas szintű közszolgáltatás megvalósítására hozandó, nemzeti szintű intézkedésekre vonatkozóan.
- (27) A tagállamok kijelölhetnek egy végső menedékes ellátót. Ez az ellátó lehet egy vertikálisan integrált vállalkozás elosztási feladatokat is ellátó értékesítési részlege, amennyiben az megfelel ezen irányelv szétválasztási követelményeinek.
- (28) A tagállamoknak a társadalmi és gazdasági kohézió célkitűzéseinek elérése érdekében tett intézkedései közé tartozhatnak különösképpen a megfelelő gazdasági ösztönzők, amelyek adott esetben bármely meglévő, nemzeti és uniós eszközt felhasználhatnak. Az ilyen eszközök tartalmazhatnak felelősségre vonatkozó előírásokat a szükséges beruházások garانتálása érdekében.
- (29) Amennyiben a tagállamok által a közszolgálati kötelezettségek teljesítése érdekében alkalmazott intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerint erről a Bizottságot értesíteni kell.

- (30) Az ágazatközi jog a meglévő energiaszolgáltatások széles köre tekintetében szilárd alapot biztosít a fogyasztóvédelem számára, és valószínűsíthetően továbbfejlődik. A fogyasztók egyes alapvető szerződéses jogait azonban egyértelműen meg kell határozni.
- (31) A fogyasztóknak egyszerű és egyértelmű információkkal kell rendelkezniük az energiaágazattal kapcsolatos jogaikról. Az érintett felekkel, köztük a tagállamokkal, a szabályozó hatóságokkal, a fogyasztói szervezetekkel és a villamosenergia-ipari vállalkozásokkal folytatott konzultációt követően a Bizottság energiafogyasztói ellenőrzőlistát hozott létre, amely gyakorlati tájékoztatást nyújt a fogyasztóknak a jogaikról. Az energiafogyasztói ellenőrzőlistát naprakészen kell tartani, valamennyi fogyasztóhoz el kell juttatni és a nyilvánosság számára elérhetővé kell tenni.
- (32) Számos tényező akadályozza, hogy a fogyasztók hozzáférjenek a rendelkezésükre álló piaci információk különféle forrásaihoz, megértsék azokat az információkat és azok alapján cselekedjenek. Ebből következik, hogy összehasonlíthatóbbá kell tenni az ajánlatokat, az átállás akadályait pedig a gyakorlatban a lehető legminimálisabbra kell csökkenteni a fogyasztók választásának indokolatlan korlátozása nélkül.
- (33) Ellátóváltáskor a kisebb felhasználókat közvetlenül vagy közvetve továbbra is sokféle díjjal terhelik. E díjak megnehezítik a legjobb termék vagy szolgáltatás kiválasztását, és csökkentik a váltásból fakadó azonnali pénzügyi hasznot. Jóllehet az ilyen díjak megszüntetése korlátozhatja a fogyasztók választási lehetőségét azáltal, hogy a fogyasztói hűség díjazásaként nyújtott termékeket szüntet meg, alkalmazásuk korlátozása tovább javítaná a fogyasztók jólétét, a fogyasztók bevonását, valamint a piaci versenyt.
- (34) A váltás időtartamának lerövidítése valószínűleg arra ösztönözi a fogyasztókat, hogy előnyösebb energiaszolgáltatási ajánlatot keressenek és ellátót váltsanak. Az információs technológiák egyre nagyobb elterjedésének eredményeként 2026-ban megvalósulhat, hogy az ellátóváltás során a fogyasztásmérési hely új ellátójának a piacüzemeltetőnél történő regisztrálására szolgáló folyamat bármely munkanapon jellemzően 24 órán belül lebonyolítható legyen. Függetlenül az ellátóváltás folyamatának olyan egyéb lépéseitől, amelyeket az ellátóváltás technikai folyamatának elindítása előtt el kell végezni, annak biztosítása, hogy az említett határidőtől kezdve az ellátóváltás technikai folyamata 24 órán belül lebonyolódjon, a minimálisra fogja csökkenteni az ellátóváltás időtartamát, ami hozzájárulhat a fogyasztói részvétel és a kiskereskedelmi verseny növeléséhez. Mindenesetre az ellátóváltás folyamatának teljes időtartama nem haladhatja meg a felhasználótól érkezett kérelem napjától számított három hetet.
- (35) A független összehasonlító eszközök – ideértve a weboldalakat is – hatékony eszközt biztosítanak a kisebb felhasználók számára a piacon elérhető különböző energiaajánlatok érdemi értékeléséhez. Ezen eszközök csökkentik a költségeket, mivel a felhasználóknak többé nem kell információkat begyűjteniük az egyes ellátóktól és szolgáltatóktól. Az ilyen eszközök megfelelő egyensúlyt biztosítanak aközött, hogy az információ egyrészt egyértelmű és tömör, másrészt hiánytalan és átfogó legyen. Az ilyen eszközöknek a rendelkezésre álló ajánlatok lehető legszélesebb körére kell kiterjedniük, és a lehető legjobban le kell fedniük a piacot, hogy a felhasználók reprezentatív áttekintést kaphassanak. Kulcsfontosságú, hogy a kisebb felhasználók legalább egy összehasonlító eszközt igénybe vehessenek, és hogy az ilyen eszközök révén nyújtott tájékoztatás megbízható, pártatlan és átlátható legyen. A tagállamok e célból összehasonlító eszközről gondoskodhatnak, amelyet valamely nemzeti hatóság vagy magánjogi jogalany működtet.
- (36) Az erősebb fogyasztóvédelmet a valamennyi fogyasztó számára hozzáférhető hatékony, független bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok – például egy energiaügyi ombudsman, egy fogyasztóvédelmi szerv vagy egy szabályozó hatóság – biztosítják. A tagállamoknak a panaszok gyors és hatékony rendezését biztosító eljárásokat kell bevezetniük.
- (37) Minden fogyasztó számára lehetővé kell tenni, hogy közvetlenül élvezze a piaci részvétel előnyeit, különösen azáltal, hogy fogyasztásait a piaci jelzések szerint igazítja ki, és cserébe alacsonyabb villamosenergia-árakban vagy más ösztönző kifizetésekben részesül. Az aktív részvételből fakadó előnyök idővel várhatóan fokozódnak, amikor az egyébként passzív fogyasztók tudatossága megnő az aktív felhasználóként rendelkezésükre álló lehetőségeket illetően, és amikor az aktív részvétellel kapcsolatos információk jobban hozzáférhetővé és ismertebbé válnak. A fogyasztók számára lehetővé kell tenni, hogy részt vegyenek a keresletoldali válasz valamennyi formájában. Ezért lehetővé kell tenni számukra, hogy élvezzék az okos mérési rendszerek teljes körű bevezetéséből adódó előnyöket, és amennyiben az ilyen bevezetés értékelése negatív, lehetővé kell tenni számukra, hogy az okos mérési rendszer és a dinamikus villamosenergia-árakat tartalmazó szerződés mellett döntsenek. Ezzel fogyasztásaikat olyan valós idejű árjelzések szerint igazíthatná ki, amelyek tükrözik a villamos energia vagy a szállítás különböző időszakokban mért értékét és költségét, ugyanakkor a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy

a fogyasztók észszerű mértékben legyenek kitéve a nagykereskedelmi árak jelentette kockázatnak. A fogyasztókat tájékoztatni kell a dinamikus villamosenergia-árakat tartalmazó szerződések előnyeiről és lehetséges árkockázatairól. A tagállamoknak biztosítaniuk kell továbbá, hogy a piacon aktívan részt venni nem kívánó fogyasztókat ne érje hátrány, hanem a hazai piaci feltételek tekintetében a legmegfelelőbb módon segítsék elő számukra, hogy tájékozott döntéseket hozzanak a rendelkezésükre álló lehetőségekkel kapcsolatban.

- (38) A dinamikus villamosenergia-árak előnyeinek és hatékonyságának maximalizálása érdekében a tagállamoknak fel kell mérniük a villamosenergia-számlák állandó elemeinek dinamikusabbá tételében vagy arányuk csökkentésében rejlő lehetőségeket, és amennyiben érdemes, meg kell tenniük a megfelelő lépéseket.
- (39) Minden felhasználói csoport (ipari, kereskedelmi és lakossági) számára hozzáférést kell biztosítani az villamosenergia-piacokhoz, hogy rugalmasságukkal és saját előállítású villamos energiájukkal kereskedjenek. A felhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy teljes mértékben kiaknázzák a termelés és az ellátás nagyobb területeken való közös beszerzéséből, valamint a határon átnyúló versenyből fakadó előnyöket. Az aggregálásban részt vevő piaci szereplők valószínűleg fontos szerepet fognak játszani a felhasználói csoportok és a piac közötti közvetítőként. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az ezen irányelvben foglalt általános elvek tiszteletben tartása mellett a független aggregálás tekintetében szabadon választhassák meg a megfelelő végrehajtási modellt és az irányításra alkalmazott megközelítést. E modellek és megközelítések közé tartozhatnak olyan piaci alapú vagy szabályozási elvek, amelyek ennek az irányelvnek való megfelelést biztosítják, ideértve az kiegyenlítetlenséget megszüntető vagy periméterkorrekciókat bevezető modelleket is. A választott modellnek átlátható és tisztességes szabályokat kell magában foglalnia a célból, hogy a független aggregátorok be tudják tölteni közvetítői szerepüket, és hogy biztosítva legyen, hogy tevékenységük kellően szolgálja a végfelhasználó hasznát. Termékeket kell meghatározni minden villamosenergia-piacon, ideértve a kiegészítő szolgáltatásokat és a kapacitáspiacokat is, a keresletoldali válaszban való részvétel ösztönzése céljából.
- (40) A Bizottság „Az alacsony kibocsátású mobilitás európai stratégiája” című, 2016. július 20-i közleménye hangsúlyozza a közlekedési ágazat dekarbonizációjának, valamint kibocsátásai csökkentésének szükségességét, különös tekintettel a városi területekre, valamint rávilágít, arra, hogy az elektromos közlekedés fontos szerepet játszhat e célkitűzések elérésében. Továbbá, az elektromos közlekedés alkalmazása az energetikai átállás fontos eleme. Az ezen irányelvben foglalt piaci szabályoknak ezért kedvező feltételek kialakítását kell segíteniük az elektromos járművek minden fajtája számára. Mindenekelőtt biztosítaniuk kell az elektromos járművek nyilvános és magán töltőállomásainak hatékony elterjesztését, valamint biztosítaniuk kell a járműfeltöltésnek a rendszerbe való hatékony beillesztését.
- (41) A keresletoldali válasz elengedhetetlen az elektromos járművek intelligens feltöltésének, és ezáltal az elektromos járművek villamosenergia-hálózatba való hatékony integrálásának elősegítéséhez, ami a közlekedés dekarbonizációs folyamatának kulcsfontosságú aspektusa.
- (42) A rendszer rugalmasságának biztosítása révén lehetővé kell tenni a fogyasztók számára, hogy saját termelésű villamos energiát használjanak, tároljanak és értékesítsenek a piacon, valamint hogy minden villamosenergia-piacon részt tudjanak venni, például a villamos energia olyan tárolása révén, mint amilyen a elektromos járművek általi tárolás, illetve a keresletoldali válasz vagy az energiahatékonysági rendszerek révén. A jövőben ezeket a tevékenységeket új technológiai fejlesztések segítik elő. Ugyanakkor jogi és kereskedelmi akadályok léteznek, ideértve a belsőleg használt villamos energiára alkalmazott aránytalan díjakat, a saját előállítású villamos energia energiarendszerbe való feltöltésére vonatkozó kötelezettségeket, valamint az olyan adminisztratív terheket is, mint például a saját előállítású villamos energiát a rendszer felé értékesítő fogyasztók azon kötelezettsége, hogy eleget tegyenek az ellátókra vonatkozó kötelezettségeknek stb. Az ilyen akadályokat, amelyek gátolják a fogyasztókat abban, hogy saját maguk termeljenek villamos energiát, azt használják, tárolják vagy a piacon értékesítsék, el kell hárítani, ugyanakkor biztosítani kell, hogy az ilyen fogyasztók megfelelően hozzájáruljanak a rendszerköltségekhez. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a nemzeti jogukban eltérő rendelkezéseket állapítsanak meg az egyénileg és az együttesen eljáró aktív felhasználókra, valamint a lakossági és az egyéb végfelhasználókra kivetett adókra és illetékekre vonatkozóan.
- (43) Az elosztott energiaforrásokkal kapcsolatos technológiáknak és a tudatos fogyasztói magatartás kialakításának köszönhetően a közösségi energia hatékony és költséghatékony eszközzé vált a polgárok energiaforrásokkal, szolgáltatásokkal és helyi részvétellel kapcsolatos igényeinek és várározásainak kielégítése terén. A közösségi energia valamennyi fogyasztó számára inkluzív választási lehetőséget kínál ahhoz, hogy közvetlen érdeke fűződjön a villamos energia előállításához, felhasználásához vagy megosztásához. A közösségi energiával kapcsolatos kezdeményezések – a hagyományos energia-ipari vállalatoktól eltérően – nem a profitot helyezik előtérbe, hanem elsősorban arra helyezik a hangsúlyt, hogy egy adott megújulóenergia-forrásból megfizethető energiát biztosítsanak tagjaik vagy érdekelt feleik számára. A fogyasztók közvetlen bevonásának köszönhetően

a közösségi energetikai kezdeményezések jól mutatják, hogy képesek integrált módon elősegíteni új technológiák és fogyasztási minták – többek között intelligens elosztóhálózatok és keresletoldali válasz – elterjedését. A közösségi energia a lakossági szintű energiahatékonyságot is előmozdíthatja, valamint a fogyasztás csökkentésével és az alacsonyabb szolgáltatási díjakkal segíthet leküzdeni az energiaszegénységet. A közösségi energia lehetővé teszi továbbá, hogy olyan lakossági felhasználói csoportok is részt vehessenek az villamosenergia-piacon, amelyek egyébként nem tudnának. A sikeresen végrehajtott ilyen kezdeményezések az energetikai szolgáltatásnyújtás pusztá előnyeinek túlmutató gazdasági, társadalmi és környezeti előnyöket teremtettek a közösség számára. Ezen irányelv célja, hogy a polgári energetikai kezdeményezések egyes kategóriáit uniós szinten „helyi energiaközösségekként” ismerje el annak érdekében, hogy keretet teremtsen a működésükhöz, méltányos bánásmódot és egyenlő versenyfeltételeket biztosítson számukra, továbbá pontosan meghatározott jogaik és kötelezettségeik legyenek. A lakossági fogyasztók számára pedig lehetővé kell tenni, hogy önkéntesen részt vegyenek a közösségi energetikai kezdeményezésben, illetve azt a helyi energiaközösség által üzemeltetett hálózathoz való hozzáférésük vagy fogyasztói jogaik elvesztése nélkül hagyhassák el. A helyi energiaközösség hálózatához tisztességes és tényleges költséget tükröző feltételek mellett kell hozzáférést biztosítani.

- (44) A helyi energiaközösségi tagság nyitva áll a jogalanyok minden kategóriája előtt. Ugyanakkor a helyi energiaközösségen belül a döntéshozatali jogköröket azokra a tagokra vagy részvényesekre kell korlátozni, akik, illetve amelyek nem folytatnak kiterjedt kereskedelmi tevékenységet és akik, illetve amelyek fő gazdasági tevékenységüket nem az energiaágazatban folytatják. A helyi energiaközösségek a polgárok vagy helyi szereplők közötti együttműködés egyik kategóriájának minősülnek, amelyet az uniós jog értelmében el kell ismerni és védeni kell. A helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezések nem zárják ki az egyéb polgári kezdeményezéseket, mint például azokat, amelyek magánjogi megállapodások alapján jönnek létre. Ennélfogva a tagállamok számára lehetővé kell tenni annak előírását, hogy a helyi energiaközösségek saját maguk választhassanak szervezeti formát, például egyesület, szövetkezet, partnerség, nonprofit szervezet vagy kis- és középvállalkozások formájában feltéve, hogy az adott szervezet – saját nevében eljárva – jogokat gyakorolhat és kötelezettségekkel terhelhető.
- (45) Ennek az irányelvnek azon rendelkezései, amelyek a helyi energiaközösségekre vonatkoznak, olyan jogokról és kötelezettségekről rendelkeznek, amelyek egyéb, már meglévő jogokból és kötelezettségekből vezethetők le, mint például a szerződéskötés szabadsága, az ellátóváltásra vonatkozó jog, az elosztórendszer-üzemeltető felelősségi köre, a hálózati díjakra vonatkozó szabályok és a kiegyenlítő szabályozási kötelezettség.
- (46) A helyi energiaközösségek tagsági szerkezetük, irányítási követelményeik és rendeltetésük alapján új típusú jogalanyok minősülnek. Lehetővé kell tenni számukra, hogy a piacon egyenlő versenyfeltételek mellett, a verseny torzítása nélkül működhessenek, és az egyéb villamosenergia-ipari vállalkozásra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket megkülönböztetésmentes és arányos módon kell alkalmazni a helyi energiaközösségekre. E jogok és kötelezettségek a vállalt szerepekkel – például a végfelhasználók, a termelők, az ellátók vagy az elosztórendszer-üzemeltetők szerepével – összhangban alkalmazandók. A helyi energiaközösségekkel szemben nem alkalmazhatók szabályozási korlátozások, ha meglévő vagy jövőbeli információs és kommunikációs technológiákat használnak a termelőlétesítményekből származó villamos energia helyi energiaközösségen belüli, tagjaik vagy részvényeseik közötti, piaci elvek alapján történő megosztására, például a közösségen belül rendelkezésre álló termelést felhasználó tagok és részvényesek energiaösszetevőjének ellentételezésével, akár a nyilvános hálózaton keresztül, feltéve, hogy mindkét fogyasztásmérő a közösséghez tartozik. A villamosenergia-megosztás lehetővé teszi a tagok és a részvényesek számára, hogy a közösségen belül a termelőlétesítményekből villamosenergia-ellátásban részesüljenek anélkül, hogy a termelőlétesítmény közvetlen fizikai közelségéből lennének vagy egyetlen fogyasztásmérő pontjuk lenne. A villamos energia megosztása nem érintheti a hálózati díjak, valamint a villamosenergia-áramlásokkal kapcsolatos tarifák és illetékek beszedését. A megosztást a kötelezettségekkel és a kiegyenlítő szabályozásra, a mérésre és az elszámolásra vonatkozó észszerű határidőkkel összhangban kell elősegíteni. Ennek az irányelvnek a helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezései nem érintik a tagállamok azzal kapcsolatos hatáskörét, hogy az energiaágazatban az alkalmazandó hálózati díjakat és tarifákat, illetve az energiapolitikai finanszírozási rendszereket és a költségmegosztást szabályozó szakpolitikájukat meghatározzák és végrehajtsák, feltéve, hogy az említett szakpolitikák megkülönböztetésmentesek és jogszerűek.
- (47) Az irányelv felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy a helyi energiaközösségek számára engedélyezzék, hogy elosztórendszer-üzemeltetőkké váljanak vagy az általános szabályozás szerint vagy „zárt elosztórendszer üzemeltetőiként”. Azt követően, hogy valamely helyi energiaközösség megkapta az elosztórendszer-üzemeltetői státuszt, úgy kell kezelni őket, mint az elosztórendszer-üzemeltetőket, és ugyanazon kötelezettségeket kell alkalmazni rájuk. Ennek az irányelvnek a helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezései az elosztórendszer üzemeltetésének csak azokat a vonatkozásait tisztázzák, amelyek a helyi energiaközösségek szempontjából valószínűsíthetően relevánsak, míg az elosztórendszer üzemeltetésének egyéb vonatkozásai az elosztórendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályokkal összhangban alkalmazandók.

- (48) A villamosenergia-számlák a végfelhasználók tájékoztatásának fontos eszközei. A fogyasztással és költségekkel kapcsolatos adatok mellett más olyan információkat is tartalmaznak, amelyek segítik a fogyasztókat aktuális feltételeiket más ajánlatokkal összehasonlítani. Ugyanakkor a számlázással kapcsolatos viták a fogyasztói panaszok nagyon gyakori forrásai, és ez olyan tényező, amely hozzájárul a fogyasztók tartósan alacsony elégedettségi szintjéhez és az energiaágazatban való mérsékelt részvételéhez. Ezért a számlákat egyértelműbbé és érthetőbbé kell tenni, valamint biztosítani kell, hogy a számlák és a számlainformációk keretében jól láthatóan, korlátozott számú lényeges információt tüntessenek fel annak érdekében, hogy a fogyasztók szabályozhassák energiafogyasztásukat, összehasonlíthassák az ajánlatokat és ellátót válthassanak. Az egyéb információkat a számlákon, azokhoz csatoltan vagy azokon belül jelezve kell a végfelhasználók rendelkezésére bocsátani. Ezek feltüntetendők magán a számlán, a számlához csatolt külön dokumentumban, vagy a számla olyan hivatkozást tartalmazhat, amelynek révén a végfelhasználó könnyen megtalálhatja az információt az érintett weboldalon, illetve valamely mobilalkalmazás vagy egyéb eszköz segítségével.
- (49) A tényleges fogyasztáson alapuló, az okosmérésnek köszönhetően pontos számlainformációk rendszeres közlése nélkülözhetetlen segítséget jelent a felhasználóknak ahhoz, hogy ellenőrizzék a villamosenergia-fogyasztásukat és annak költségeit. Ugyanakkor a felhasználók – különösen a lakossági fogyasztók – számára a számlák tényleges kifizetésére rugalmas feltételeket kell biztosítani. Ennek keretében például a fogyasztók számára lehetővé kell tenni, hogy a számlainformációkat rendszeresen úgy kapják meg, hogy közben csak negyedévente fizetnek, vagy létezhetnek olyan termékek is, amelyek esetében a fogyasztók a tényleges fogyasztástól függetlenül minden hónapban átalányt fizetnek.
- (50) A 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁸⁾ számlázásra vonatkozó rendelkezéseit aktualizálni, egyszerűsíteni kell és át kell emelni ebbe az irányelvbe, amelyhez koherensebben illeszkednek.
- (51) A tagállamok például intelligens hálózatok létrehozása révén ösztönzik az elosztóhálózatok korszerűsítését, amit úgy kell megvalósítani, hogy ösztönözze a decentralizált villamosenergia-termelést, és biztosítsa az energiahatékonyságot.
- (52) A fogyasztók bevonásához megfelelő ösztönzőkre és technológiákra – például okos mérési rendszerekre – van szükség. Az okos mérési rendszerek megfelelő eszközöket adnak a fogyasztók kezébe, mivel lehetővé teszik számukra, hogy pontos és közel valós idejű visszajelzést kapjanak a fogyasztásukról vagy az előállításukról, és jobban kezeljék fogyasztásukat, részt vegyenek a keresletoldali válasszal kapcsolatos programokban és részesüljenek azok előnyeiből, valamint csökkentsék villamosenergia-számlájukat. Az okos mérési rendszereknek köszönhetően az elosztórendszer-üzemeltetőknek is jobb lehet a rálátásuk hálózataikra, így csökkenthetik üzemeltetési és karbantartási költségeiket, és e megtakarításokat csökkentett elosztási díjak formájában a fogyasztók felé továbbíthatják.
- (53) Az okos mérési rendszerek bevezetéséről szóló nemzeti szintű döntéshozatalkor lehetővé kell tenni, hogy ez a döntés gazdasági értékelésen alapuljon. A gazdasági értékelés során az okos mérési rendszerek bevezetésének a fogyasztókat szolgáló, hosszú távú előnyeit a teljes ellátási láncra vonatkoztatva kell figyelembe venni, ideértve a jobb hálózatirányítást, a precízebb tervezést és a hálózati veszteségek pontosabb azonosíthatóságát is. Amennyiben az értékelés arra a következtetésre jut, hogy az ilyen mérési rendszerek bevezetése csak bizonyos mennyiségű villamosenergia-fogyasztás esetén költséghatékony, akkor a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az okos mérési rendszerek bevezetésekor ezt a következtetést figyelembe vegyék. Az ilyen értékeléseket azonban a főbb feltételezésekben bekövetkező jelentős változásokra, valamint és a gyors technológiai fejleményekre reagálva rendszeresen, de legalább négyévente felül kell vizsgálni.
- (54) Az okos mérési rendszereket nem szisztematikusan bevezető tagállamoknak a fogyasztók számára lehetővé kell tenniük, hogy – kérésükre, valamint tisztességes és észszerű feltételek mellett, valamint az összes vonatkozó információ rendelkezésükre bocsátásával – részesüljenek az okosmérő telepítésének előnyeiből. Ha a fogyasztók nem rendelkeznek okosmérővel, számukra olyan fogyasztásmérőt kell biztosítani, amely teljesíti az ezen irányelvben meghatározott számlázási információk rendelkezésükre bocsátásához szükséges minimumkövetelményeket.

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

- (55) A fogyasztók villamosenergia-piacokon való aktív részvételének támogatása céljából a tagállamok által saját területükön telepítendő okos mérési rendszereknek interoperábilisaknak kell lenniük, és képeseknek kell lenniük a szükséges adatok szolgáltatására a fogyasztói energiagazdálkodási rendszerek számára. Ennek érdekében a tagállamoknak kellő tekintettel kell lenniük a rendelkezésre álló releváns – többek között az adatmodell és az alkalmazási réteg szintjén történő interoperabilitást lehetővé tevő – szabványok alkalmazására, a bevált módszerekre, az adatcsere fejlesztésének fontosságára, a jövőbeli és innovatív energiaszolgáltatásokra, az intelligens hálózatok kiépítésére és a belső villamosenergia-piacra. A telepítendő okos mérési rendszerek ezenkívül nem képezhetik az ellátóváltás akadályát, valamint olyan, célnak megfelelő funkciókkal kell ellátni őket, amelyek révén a fogyasztók közel valós idejű hozzáférést kaphatnak fogyasztási adataikhoz, módosíthatják energiaszolgáltatásukat, valamint a kiegészítő infrastruktúra által megengedett mértékben kompenzáció ellenében felkínálhatják rugalmasságukat a hálózat és a villamosenergia-ipari vállalkozások számára, valamint megtakarításokat érhetnek el villamosenergia-számlájuk tekintetében.
- (56) A felhasználók ellátásában alapvető fontosságú az objektív és átlátható fogyasztási adatokhoz való hozzáférés. Ennek megfelelően a fogyasztók számára biztosítani kell a fogyasztási adataikhoz és a fogyasztásukhoz kapcsolódó árakhoz és szolgáltatási költségekhez való hozzáférést annak érdekében, hogy ezen adatok alapján a versenytársaktól ajánlatot kérhessenek. A fogyasztók számára biztosítani kell azt a jogot is, hogy energiaszolgáltatásokról megfelelően tájékozódhassanak. Az előrefizetés nem hozhatja a felhasználót aránytalanul hátrányos helyzetbe, a különféle fizetési rendszereknek pedig megkülönböztetésmenteseknek kell lenniük. Az energiaköltségekről adott kellő gyakoriságú tájékoztatás energiamegtakarításra ösztönöz, mivel a felhasználók ezáltal közvetlen visszacsatolást kapnak az energiahatékonysági beruházások hatásairól és a fogyasztási magatartás változásáról. E tekintetben a 2012/27/EU irányelv teljes végrehajtása segíti majd csökkenteni a fogyasztók energiaköltségeit.
- (57) Az okos mérési rendszerek bevezetését követően jelenleg különböző adatgazdálkodási modelleket dolgoztak ki vagy dolgoznak ki a tagállamokban. Az adatgazdálkodási modellektől függetlenül fontos, hogy a tagállamok olyan átlátható szabályokat vezessenek be, amelyek biztosítják az adatokhoz való megkülönböztetésmentes hozzáférést, a kiberbiztonság és adatvédelem legmagasabb fokát, valamint az adatkezelők pártatlanságát.
- (58) A tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket a kiszolgáltatott helyzetben lévő és energiaszegény felhasználók védelmére a villamos energia belső piacának vonatkozásában. Ezek az intézkedések különbözőek lehetnek a kérdéses tagállamokban fennálló sajátos körülményeknek megfelelően, és tartalmazhatnak a villamosenergia-számlák fizetési feltételeire, a lakóépületek energiahatékonyságát célzó beruházásokra vagy fogyasztóvédelmi intézkedésekre – mint például a lekapcsolással összefüggő biztosítékokra – vonatkozó szociál- vagy energiapolitikai intézkedéseket. Ha a kisvállalkozásoknak is nyújtanak egyetemes szolgáltatást, az egyetemes szolgáltatás biztosítására vonatkozó intézkedések különbözőek lehetnek attól függően, hogy azok a lakossági fogyasztókra vagy a kisvállalkozásokra vonatkoznak.
- (59) Az energiaszolgáltatások alapvető fontosságúak az uniós polgárok jólétének biztosításához. A megfelelő fűtés, hűtés, világítás, valamint az árammal működő készülékekhez biztosított energia mind-mind elengedhetetlenül fontos szolgáltatás a megfelelő életszínvonal és a polgárok egészségének biztosításához. Továbbá, az ezen energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetővé teszi, hogy az uniós polgárok kiaknázzák a bennük rejlő potenciált, valamint megerősíti a társadalmi befogadást. Az energiaszegény háztartások – alacsony jövedelmük, magas energiakiadásai és otthonaik nem megfelelő energiahatékonyságának együtteséből fakadóan – nem engedhetik meg maguknak ezeket az energetikai szolgáltatásokat. A tagállamoknak pontos információkat kell gyűjteniük az energiaszegény háztartások számának nyomon követése céljából. Célzott támogatás biztosítása érdekében pontos méréssel kell segíteni a tagállamokat az energiaszegény háztartások beazonosításában. A Bizottságnak a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztásának elősegítése révén aktívan támogatnia kell az energiaszegénységről szóló, ezen irányelv rendelkezéseinek végrehajtását.
- (60) Az energiaszegénység által érintett tagállamoknak, amennyiben ezt még nem tették meg, nemzeti cselekvési terveket vagy egyéb, e célra alkalmas keretet kell kidolgozniuk az energiaszegénység elleni küzdelemre abból a célból, hogy minél alacsonyabb legyen az energiaszegény felhasználók száma. Az alacsony jövedelmek, a magas energiakiadások és a háztartások alacsony szintű energiahatékonysága releváns tényezők az energiaszegénység felmérését szolgáló kritériumok meghatározásához. A tagállamoknak minden esetben biztosítaniuk kell a kiszolgáltatott helyzetben lévő és energiaszegény felhasználók szükséges ellátását. Ennek során integrált megközelítés – például az energia- és a szociálpolitika keretében – alkalmazható, amely tartalmazhat a háztartásokra vonatkozó szociálpolitikai vagy energiahatékonyságot javító intézkedéseket. Ezen irányelvnek javítania kell a kiszolgáltatott helyzetben lévő és energiaszegény felhasználók kedvezményezését célzó nemzeti szintű szakpolitikákat.

- (61) Az elosztórendszer-üzemeltetőknél költséghatékonyan kell integrálniuk az új villamosenergia-termelést – különösen a megújuló forrásokból származó villamosenergiát előállító létesítményeket és az olyan új terheléseket, mint például hőszivattyúkból, valamint az elektromos járművekből eredő terheléseket. E célból az elosztórendszer-üzemeltetők számára lehetővé kell tenni, illetve ösztönözni kell őket arra, hogy elosztott energiaforrásokból származó szolgáltatásokat – például keresletoldali választ és energiatárolást – vegyenek igénybe piaci eljárások alapján annak érdekében, hogy hálózataikat hatékonyan üzemeltessék, és elkerüljék a költséges hálózatbővítéseket. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket – például nemzeti üzemi és kereskedelmi szabályzatokat és piaci szabályokat – kell bevezetniük, valamint olyan hálózati díjakkal kell ösztönözniük az elosztórendszer-üzemeltetőket, amelyek nem akadályozzák sem a rugalmasságot, sem a hálózat energiahatékonyságot célzó fejlesztését. A tagállamoknak ezenkívül elosztórendszerekre vonatkozó hálózatfejlesztési terveket kell bevezetniük a megújuló forrásokból villamosenergiát előállító létesítmények integrálásának támogatása, valamint a tárolólétesítmények fejlesztésének és a közlekedési ágazat villamosításának elősegítése céljából, továbbá megfelelő tájékoztatást kell biztosítaniuk a rendszerhasználók számára a tervezett hálózatbővítésekről vagy -fejlesztésekről, a tagállamok többségében ugyanis jelenleg nem léteznek ilyen eljárások.
- (62) A rendszerüzemeltetők nem lehetnek tulajdonosai, nem alakíthatnak ki, nem irányíthatnak vagy üzemeltethetnek energiatároló létesítményeket. Az újratervezett villamosenergia-piacon fontos, hogy az energiatárolási szolgáltatások piaci alapú és versenyképes szolgáltatások legyenek. Következésképpen el kell kerülni az energiatárolással és az elosztással vagy az átvittel kapcsolatos szabályozott feladatok keresztfinanszírozását. Az energiatároló létesítmények tulajdonlására vonatkozó ezen korlátozások azt a célt szolgálják, hogy megelőzzék a verseny torzulását, kiküszöböljék a megkülönböztetés kockázatát, valamennyi piaci szereplő számára változatlanul biztosítsák az energiatárolási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, továbbá az elosztó vagy az átviteli rendszer üzemeltetésén túl előmozdítsák az energiatároló létesítmények tényleges és hatékony használatát is. Ezt a követelményt az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) megállapított jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni, különös tekintettel a vállalkozásnak a Charta 16. cikkében biztosított szabadságára és a Charta 17. cikkében biztosított, tulajdonhoz való jogra.
- (63) Amennyiben az energiatároló létesítmények teljes mértékben integrált hálózati elemek, amelyeket nem használnak kiegyenlítő szabályozásra vagy a szűk keresztmetszet kezelésére, indokolt, hogy az ilyen létesítmények tulajdonlása, fejlesztése, irányítása vagy üzemeltetése tekintetében a nemzeti szabályozó hatóság jóváhagyásával ne alkalmazzák rájuk a rendszerüzemeltetőkre vonatkozó szigorú korlátozásokat. A hálózat teljes mértékben integrált ilyen elemei közé tartozhatnak az olyan energiatároló létesítmények, mint a kondenzátorok vagy lendkerekek, amelyek a hálózat biztonsága és megbízhatósága szempontjából fontos szolgáltatásokat nyújtanak, és hozzájárulnak a rendszer különböző részei közötti szinkronizáláshoz.
- (64) A teljes mértékben dekarbonizált és kibocsátásmentes villamosenergia-ágazat felé történő előrelépés érdekében a szezonális tárolásban kell előrehaladást elérni. Ezen energiatárolás egy olyan elem, amely mind rövid távú, mind pedig szezonális kiigazításokat lehetővé téve eszközként szolgálna a villamosenergia-rendszer működése szempontjából, hogy meg lehessen birkózni a megújuló forrásokból származó villamosenergia-termelés változékonyságával és az ahhoz kapcsolódó előre nem látott kiesésekkel.
- (65) Az elosztóhálózathoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés meghatározza a fogyasztók kiskereskedelmi szintű hozzáférését. Az egyenlő kiskereskedelmi feltételek megteremtése érdekében az elosztórendszer-üzemeltetők tevékenységét úgy kell felügyelni, hogy azok vertikális integráció révén ne juthassanak piaci versenyelőnyhöz, különös tekintettel a lakossági fogyasztókra és a kisebb nem lakossági fogyasztókra.
- (66) Abban az esetben, ha egy zárt elosztórendszert egy sajátos üzemeltetési normákat igénylő integrált energiaellátás optimális hatékonyságának biztosítására használnak, vagy ha egy zárt elosztórendszert elsősorban a rendszer tulajdonosa általi felhasználásra tartanak fenn, lehetővé kell tenni, hogy az elosztórendszer-üzemeltető a közte és a rendszer használói között lévő sajátos kapcsolat miatt mentesülhessen a szükségtelen adminisztrációs terheket jelentő kötelezettségek alól. Az ipari, kereskedelmi vagy megosztott szolgáltatási helyszínek – például vasútállomások épületei, repülőterek, kórházak, integrált létesítményekkel rendelkező nagy kempingek vagy vegyipari telephelyek – üzemeltetésük speciális jellege miatt rendelkezhetnek zárt elosztórendszerrel.
- (67) Ha a hálózatok nem különülnek el ténylegesen a termelési és ellátási tevékenységektől (tényleges szétválasztás), ez nemcsak a hálózat üzemeltetésében jár a hátrányos megkülönböztetés kockázatával, hanem a vertikálisan integrált vállalkozásoknak saját hálózataikba történő megfelelő szintű beruházásra való ösztönzése terén is.

- (68) Tényleges szétválasztás csak úgy biztosítható, ha megszűnik a vertikálisan integrált vállalkozások törekvése a versenytársak hálózati hozzáféréssel és beruházásokkal kapcsolatos megkülönböztetésére. A belső érdekellentét feloldására és az ellátás biztonságának megvalósítására egyértelműen eredményes és biztos módszer a tulajdonjog szétválasztása, amelynek során a hálózat tulajdonosát jelölik ki rendszerüzemeltetőnek és függetlenné teszik az ellátási és termelési érdekektől. Ezért az Európai Parlament a földgáz és a villamos energia belső piacának jövőbeli lehetőségeiről szóló, 2007. július 10-i állásfoglalásában az átviteli szinten megvalósított tulajdonjogi szétválasztást nevezte legalkalmasabb eszköznek arra, hogy az infrastrukturális beruházásokat megkülönböztetésmentesen ösztönözzék, az új belépőknek tisztességes hálózati hozzáférést biztosítsanak és a piacot átláthatóvá tegyék. A tulajdonjogi szétválasztás értelmében tehát a tagállamoktól meg kell követelni, hogy biztosítsák, hogy ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak egy termelő vagy ellátó irányításában való részvételre, és ezzel egy időben átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer irányítására vagy azokra vonatkozó bármely jog gyakorlására. Fordított viszonylatban is, egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy egy átviteli rendszer irányításában való részvételnek eleve ki kell zárnia a termelő vagy ellátó irányításának vagy az azokra vonatkozó joggyakorlásnak a lehetőségét. Ezekben a korlátokon belül a termelő vagy az ellátó részére lehetővé kell tenni, hogy kisebbségi részesedéssel rendelkezzen egy átvitelrendszer-üzemeltetőben vagy az átviteli rendszerben.
- (69) A szétválasztásra irányuló rendszereknek hatékonyan meg kell szüntetniük az összeférhetlenségeket a termelők, az ellátók és az átvitelrendszer-üzemeltetők között annak érdekében, hogy ösztönzőket hozzanak létre a szükséges beruházásokhoz és biztosítsák a piacra belépő új szereplők hozzáférést egy átlátható és hatékony szabályozási rendszer keretében, valamint nem tehetik túlságosan nehézkesé a szabályozási rendszert a szabályozó hatóságok számára.
- (70) Mivel a tulajdonjogi szétválasztáshoz egyes esetekben a vállalkozások szerkezetátalakítása szükséges, a vonatkozó rendelkezések alkalmazására többletidőt kell engedélyezni azon tagállamok részére, amelyek a tulajdonjogi szétválasztás végrehajtása mellett döntenek. A villamosenergia- és a gázszektor közötti vertikális kapcsolatok miatt a szétválasztási rendelkezéseket mind a két szektorban alkalmazni kell.
- (71) A tulajdonjogi szétválasztás értelmében a hálózatüzemeltetés ellátási és termelési érdekektől való teljes függetlenségének biztosítása, valamint a bizalmas információk átadásának megakadályozása érdekében ugyanazon személy nem lehet tag átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer és termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás ügyvezető testületében is. Ugyanezen okból ugyanazon személy nem lehet egyszerre jogosult átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer ügyvezető testülete tagjainak kinevezésére és egyúttal termelő vagy ellátó irányításában való részvételre vagy az azokra vonatkozó bármilyen jog gyakorlására.
- (72) Az ellátási és termelési érdekektől független rendszerüzemeltető vagy átvitelrendszer-üzemeltető létrehozásának lehetővé kell tennie, hogy a vertikálisan integrált vállalkozások az érdekek tényleges elkülönítése mellett megtarthassák a hálózati vagyonon fennálló tulajdonjogukat, feltéve, hogy az ilyen független rendszerüzemeltető vagy az ilyen független átvitelrendszer-üzemeltető ellát minden rendszerüzemeltetői feladatot, és működésére nézve részletes szabályokat, valamint széles körű szabályozói ellenőrzési mechanizmusokat határoztak meg.
- (73) Ha 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező vállalkozás vertikálisan integrált vállalkozás része volt, a tagállamoknak lehetőséget kell adni a tulajdonjogi szétválasztás, valamint az ellátási és termelési érdekektől független rendszerüzemeltető vagy átvitelrendszer-üzemeltető létrehozása közötti választásra.
- (74) A vertikálisan integrált vállalkozások részvényeseinek teljes körű érdekvédelme céljából a tagállamok választására kell bízni, hogy a tulajdonjogi szétválasztást közvetlen elidegenítéssel vagy az integrált vállalkozás részvényeinek a hálózati vállalkozás részvényeire és a fennmaradó ellátási és termelési vállalkozás részvényeire való felosztásával valósítsák-e meg, feltéve hogy teljesülnek a tulajdonjogi szétválasztásból eredő követelmények.
- (75) A független rendszerüzemeltetői vagy független átvitelrendszer-üzemeltetői megoldások teljes körű eredményességét meghatározott kiegészítő szabályokkal kell biztosítani. A független átvitelrendszer-üzemeltetőikkel kapcsolatos szabályok megfelelő szabályozási keretet nyújtanak a tisztességes verseny, az elégséges beruházások, a piacra belépő új szereplők hozzáféréseinek és a villamosenergia-piacok integrációjának biztosításához. A független átvitelrendszer-üzemeltetőkre vonatkozó rendelkezések révén történő tényleges szétválasztás egyrészt egy szervezési intézkedésekből és az átvitelrendszer-üzemeltetők irányításával kapcsolatos intézkedésekből álló pilléren, másrészt egy olyan beruházási intézkedésekből álló pilléren nyugszik, amelyek az új termelési kapacitásokat regionális együttműködés útján kötik a hálózati és piaci integrációhoz. Az átvitelrendszer-üzemeltetők függetlenségét többek között ún. „türelmi időszakok” révén is biztosítani kell, amelynek során a vertikálisan integrált vállalkozásban nem gyakorolnak olyan vezetői vagy más hasonló tevékenységet, amelynek keretében ugyanahhoz az információhoz lehet hozzáfutni, mint amelyhez a vezetői beosztásokban lehetett volna.

- (76) A tagállamoknak jogukban áll területükön a teljes tulajdonjogi szétválasztás mellett dönteni. Amennyiben a tagállam élt ezzel a joggal, a vállalkozásoknak nem áll jogában független rendszerüzemeltetőt vagy független átvitelrendszer-üzemeltetőt létrehozni. Ezenkívül a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozások nem gyakorolhatnak sem közvetve, sem közvetlenül irányítást vagy bármilyen jogot azon tagállamok átvitelrendszer-üzemeltetői felett, amelyek a teljes tulajdonjogi szétválasztás mellett döntöttek.
- (77) A tényleges szétválasztás végrehajtása során be kell tartani a köz- és a magánszektor közötti megkülönböztetés tilalmának elvét. E célból ugyanazon személy – sem magában, sem mással közösen – nem gyakorolhat a tulajdonjogi szétválasztás szabályaival, a független rendszerüzemeltetői megoldással ellentétes irányítást vagy bármilyen jogot az átvitelrendszer-üzemeltetők vagy átviteli rendszerek szerveinek, és a termelők és ellátók szerveinek összetétele, szavazása vagy döntése felett. A tulajdonjogi szétválasztás és a független rendszerüzemeltetői megoldás tekintetében, amennyiben az adott tagállam bizonyítani tudja az adott követelmény betartását, úgy két különálló közjogi szerv számára kell lehetővé tenni, hogy elvégezze egyfelől a termelési és ellátási tevékenységek, másfelől az átviteli tevékenységek irányítását.
- (78) A hálózati tevékenységeknek az ellátási és termelési tevékenységektől való teljes mértékű tényleges elkülönítését az Unió egészében meg kell valósítani, uniós és nem uniós vállalkozások vonatkozásában egyaránt. Annak biztosítására, hogy a hálózati tevékenységek, valamint az ellátási és termelési tevékenységek az Unió egészében egymástól függetlenek maradjanak, a szabályozó hatóságokat fel kell jogosítani arra, hogy megtagadják a szétválasztási szabályokat be nem tartó átvitelrendszer-üzemeltetők tanúsítását. E szabályoknak az Unió egészében való következetes alkalmazásának biztosítása érdekében a szabályozó hatóságoknak a legmesszebbre kell figyelembe kell venniük a Bizottság véleményeit a tanúsításra vonatkozó döntéseik meghozatalakor. Emellett az Unió nemzetközi kötelezettségei betartásának biztosítása és az Unión belüli szolidaritás és energiabiztonság biztosítása érdekében a Bizottságnak jogot kell biztosítani arra, hogy harmadik országból vagy országokból származó személy vagy személyek irányítása alatt álló átvitelrendszer-tulajdonos vagy átvitelrendszer-üzemeltető vonatkozásában a tanúsításokat véleményezze.
- (79) Az engedélyezési eljárások nem róhatnak az energiatermelőkre azok méretéhez és lehetséges hatásához képest aránytalan közigazgatási terheket. Az indokolatlanul hosszú engedélyezési eljárások akadályozhatják az új piaci szereplők piaci hozzáférését.
- (80) A villamos energia belső piacának megfelelő működése céljából a szabályozó hatóságoknak képeseknek kell lenniük a döntéshozatalra minden lényeges szabályozási kérdésben, továbbá függetleneknek kell lenniük minden más köz- vagy magánérdektől. Ez nem zárja ki sem a tagállamok alkotmányjoga alapján történő bírósági felülvizsgálatot, sem a parlament általi felügyeletet. Ezenkívül a szabályozó hatóság költségvetésének a nemzeti jogalkotó általi jóváhagyása nem minősül a költségvetési önállóság akadályozásának. A szabályozó hatóságoknak az előirányzott költségvetés végrehajtásában való önállóságra vonatkozó rendelkezéseket a nemzeti költségvetési törvények és szabályok által meghatározott keretekben kell megvalósítaniuk. A tagállamok számára lehetővé kell tenni – miközben egy megfelelő rotációs rendszer révén hozzájárulnak a szabályozó hatóságok bármely politikai vagy gazdasági érdektől való függetlenségéhez –, hogy a rendelkezésre álló emberi erőforrásokat vagy az irányító testület méretét is kellőképpen figyelembe vegyék.
- (81) A szabályozó hatóságok számára lehetőséget kell biztosítani a tarifák vagy a tarifák számításához alkalmazandó módszerek meghatározására, illetve jóváhagyására az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltetők javaslata, illetve a rendszerüzemeltetők és a hálózat használói által kölcsönösen jóváhagyott javaslat alapján. Ezeknek a feladatoknak a megvalósítása során a szabályozó hatóságok biztosítják, hogy az átviteli és elosztási tarifák megkülönböztetésmentesek és költségalapúak legyenek, figyelembe véve az elosztott villamosenergia-termelésnek, valamint a keresletoldali szabályozási intézkedéseknek köszönhetően elkerült, hosszú távú, hálózati határköltségeket is.
- (82) A szabályozó hatóságok meghatározhatják, illetve jóváhagyhatják az átviteli és elosztó hálózatokra vonatkozó egyedi hálózati díjakat vagy módszertant, vagy mindkettőt. Mindezen esetekben meg kell őrizni a szabályozó hatóságok azzal kapcsolatos függetlenségét, hogy az 57. cikk (4) bekezdése b) pontjának ii. alpontja szerint meghatározhassák a hálózati díjakat.
- (83) A szabályozó hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők meghozzák a megfelelő intézkedéseket hálózatuk ellenállóbbá és rugalmasabbá tétele érdekében. Ennek érdekében nyomon kell követniük ezen üzemeltetők teljesítményét olyan mutatók alapján, mint például az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők vonalak dinamikus vonalminősítés szerinti működtetésére való képessége, az állomások távoli nyomon követésének és valós idejű ellenőrzésének fejlesztése, a hálózati veszteségek csökkentése, valamint az áramkimaradások gyakorisága és időtartama.

- (84) A szabályozó hatóságoknak hatáskörrel kell rendelkezniük a villamosenergia-ipari vállalkozásokra vonatkozó kötelező határozatok kibocsátására, valamint a kötelezettségeiket nem teljesítő villamosenergia-ipari vállalkozásokkal szembeni eredményes, arányos és visszatartó szankciók kiszabására, vagy arra, hogy az illetékes bíróságoknak ilyen szankciók kiszabását javasolják. E célból a szabályozó hatóságok számára lehetővé kell tenni a releváns információk villamosenergia-ipari vállalkozásoktól való bekérését, megfelelő és elegendő vizsgálat lefolytatását, valamint a vitarendezést. A szabályozó hatóságokat hatáskörrel kell felruházni a tekintetben is, hogy a versenyszabályok alkalmazásától függetlenül a villamos energia belső piacának megfelelő működése szempontjából szükséges tényleges verseny ösztönzése révén a felhasználók javát szolgáló célszerű intézkedéseket hozhassanak.
- (85) A szabályozó hatóságoknak feladataik ellátása során össze kell hangolniuk tevékenységüket annak biztosítása érdekében, hogy a villamosenergia-piaci átvitelirendszer-üzemeltetők európai hálózata (a továbbiakban: a villamosenergia-piaci ENTSO), az elosztórendszer-üzemeltetők európai szervezete (a továbbiakban: az EU DSO) és a regionális koordinációs központok megfeleljenek a belső villamosenergia-piac szabályozási kerete szerinti kötelezettségeiknek, valamint az (EU) 2019/942 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽⁹⁾ létrehozott Energiaszabályozói Együttműködési Ügynökség (a továbbiakban: az ACER) határozatainak. A villamosenergia-piaci ENTSO, az EU DSO és a regionális koordinációs központok operatív felelősségi köreinek bővülése miatt az ilyen uniós vagy regionális szinten működő szervek felügyeletének fokozására van szükség. A szabályozó hatóságoknak egyeztetniük kell egymással, és össze kell hangolniuk felügyeleti tevékenységüket annak érdekében, hogy közösen azonosítsák azokat a helyzeteket, amelyekben a villamosenergia-piaci ENTSO, az EU DSO vagy a regionális koordinációs központok nem tartják be kötelezettségeiket.
- (86) A szabályozó hatóságokat fel kell továbbá ruházni az ahhoz szükséges hatáskörrel, hogy a piacnyitással összhangban hozzájárulhassanak az egyetemes és közszolgáltatási kötelezettségek magas színvonalának, a kiszolgált helyzetben lévő felhasználók védelmének, továbbá a fogyasztóvédelmi intézkedések teljes körű eredményességének biztosításához. E rendelkezések nem sérthetik sem a Bizottságnak a versenyszabályok alkalmazására vonatkozó hatáskörét – beleértve az uniós szintű összefonódások vizsgálatát is –, sem a belső piacra vonatkozó szabályokat, például a tőke szabad mozgását. Az a független szerv, amelyhez a szabályozó hatóság döntése által hátrányosan érintett fél jogorvoslatért fordulhat, bíróság vagy más, jogi felülvizsgálat végzésére hatáskörrel rendelkező törvényszék lehet.
- (87) Ezen irányelv és a 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁰⁾ nem fosztja meg a kormányokat attól a lehetőségtől, hogy saját nemzeti energiapolitikát alakítsanak ki és vezessenek be. Ebből következik, hogy – egy tagállam alkotmányos berendezkedésétől függően – a tagállam hatáskörébe tartozhat annak a szakpolitikai keretnek a meghatározása, amelyben a szabályozó hatóságoknak működniük kell, például az ellátásbiztonság kérdését illetően. A tagállam által kiadott általános energiapolitikai iránymutatások azonban nem sérthetik a szabályozó hatóságok függetlenségét és önállóságát.
- (88) Az (EU) 2019/943 rendelet értelmében a Bizottság iránymutatásokat vagy üzemi és kereskedelmi szabályzatokat fogadhat el a szükséges fokú harmonizáció elérése céljából. Az ilyen iránymutatások vagy üzemi és kereskedelmi szabályzatok kötelező végrehajtási intézkedéseknek minősülnek, és ezen irányelv bizonyos rendelkezései tekintetében olyan hasznos eszközök, amelyeket szükség esetén gyorsan módosítani lehet.
- (89) A tagállamoknak és az Energiaközösséget létrehozó szerződés⁽¹¹⁾ szerződő feleinek szorosan együtt kell működniük az integrált villamosenergia-kereskedelmi térség kialakításával kapcsolatos valamennyi kérdés tekintetében, és nem hozhatnak olyan intézkedéseket, amelyek veszélyeztetik a villamosenergia-piacok integrációjának fejlesztését vagy a tagállamok és szerződő felek energiaellátásának biztonságát.
- (90) Ezen irányelvet az (EU) 2019/943 rendelettel együtt kell értelmezni, amely megállapítja a villamosenergia-piac újratervezésének alapelveit, amely lehetővé teszi a rugalmasság megfelelőbb díjazását, megfelelő árjelzéseket nyújt, valamint biztosítja a működőképes integrált rövid határidős piacok fejlesztését. Az (EU) 2019/943 rendelet új szabályokat állapít meg olyan különféle területekre vonatkozóan is, mint például a kapacitásmechanizmusok, valamint az átvitelirendszer-üzemeltetők közötti együttműködés.

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniók Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (lásd e Hivatalos Lap 22. oldalát).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/73/EK irányelve (2009. július 13.) a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 94. o.).

⁽¹¹⁾ HL L 198., 2006.7.20., 18. o.

- (91) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és figyelembe veszi a Chartában elismert elveket. Ennek megfelelően ezt az irányelvet az említett jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni, különös tekintettel a Charta 8. cikkében biztosított, a személyes adatok védelméhez való jogra. Elengedhetetlen, hogy a személyes adatok ezen irányelv alkalmazása céljából történő bármilyen kezelése az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽¹²⁾ megfelelően történjen.
- (92) Az ezen irányelv céljának eléréséhez szükséges minimális mértékű harmonizáció biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a szabályozó hatóságok egymással és az ACER-rel való együttműködési kötelezettségére vonatkozó szabályok, valamint a hálózati szabályoknak és iránymutatásoknak való megfelelésre vonatkozó eljárás részleteinek meghatározására vonatkozóan. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak ⁽¹³⁾ megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (93) Ezen irányelv végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy az energiaszolgáltatásokra vonatkozó interoperabilitási normákat határozzon meg, valamint megkülönböztetésmentes és átlátható eljárásokat határozzon meg a mérési adatokhoz, a fogyasztási adatokhoz, valamint a végfelhasználó általi ellátóváltáshoz szükséges, a keresletoldali válaszhoz szükséges és az egyéb szolgáltatásokhoz szükséges adatokhoz való hozzáférésre vonatkozóan. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽¹⁴⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (94) Abban az esetben, ha a 66. cikk (3), (4) vagy (5) bekezdése értelmében eltérés alkalmazandó, ennek az eltérésnek az irányelv minden olyan rendelkezésére is ki kell terjednie, amely kiegészíti azokat a rendelkezéseket vagy megköveteli azon rendelkezések előzetes alkalmazását, amelyektől az eltérést engedélyezték.
- (95) A 2012/27/EU irányelvnek a villamosenergia-piacokra – mint például a villamos energia mérésére és számlázására, a keresletoldali válaszra, a prioritáson alapuló teherelosztásra és a nagy hatásfokú kapcsolt energia-termelésre – vonatkozó rendelkezéseit ezen rendelet és az (EU) 2019/943 irányelvben előírt rendelkezések teszik naprakésszé. A 2012/27/EU irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell.
- (96) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen egy egészében működő belső villamosenergia-piac megteremtését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (97) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával ⁽¹⁵⁾ összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok átadása indokolt.
- (98) Az irányelv nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó kötelezettség csak azokat a rendelkezéseket érinti, amelyek a 2009/72/EK irányelvhez képest jelentősen módosultak. A változatlan rendelkezések átültetésére vonatkozó kötelezettség a 2009/72/EK irányelvből ered.
- (99) Ez az irányelv nem érinti a III. mellékletben szereplő 2009/72/EK irányelvnek a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidőkkel és az alkalmazása kezdőnapjával kapcsolatos tagállami kötelezettségeket,

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

⁽¹³⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

⁽¹⁵⁾ HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

TÁRGY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a villamos energia termelésére, átvitelére, elosztására, tárolására, a villamosenergia-ellátásra, valamint a fogyasztóvédelmi szabályokra vonatkozóan, annak érdekében, hogy az Unión belül ténylegesen integrált, versenyképes, fogyasztóközpontú, rugalmas, tisztességes és átlátható villamosenergia-piacok jöjjenek létre.

Ennek az irányelvnek az a célja, hogy az integrált piac előnyeinek kiaknázásával megfizethető, átlátható árakat és költségeket biztosítson a fogyasztók számára, továbbá biztosítsa az energiaellátás magas fokú biztonságát és a fenntartható, karbonszegény energiarendszerre való zökkenőmentes átállást. Ez az irányelv kulcsfontosságú szabályokat határoz meg az uniós villamosenergia-ágazat szervezetével és működésével kapcsolatban, különösen a tudatos fogyasztói magatartás kialakításával és a fogyasztóvédelemmel, az integrált piacoz való szabad hozzáféréssel, harmadik felek átviteli és elosztási infrastruktúrához való hozzáféréssel, a szétválasztással, valamint a tagállami független szabályozó hatóságokkal kapcsolatos szabályokkal kapcsolatban.

Az irányelv rögzíti továbbá a tagállamok, a szabályozó hatóságok és az átviteli rendszer-üzemeltetők közötti arra irányuló együttműködés módjait, hogy egy olyan, teljesen összekapcsolt belső villamosenergia-piacot hozzanak létre, amely fokozza a megújuló forrásokból származó villamos energia integrációját, a szabad versenyt és az ellátás biztonságát.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „felhasználó”: a villamos energia nagykereskedelmi és végfelhasználója;
2. „nagykereskedelmi felhasználó”: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely villamos energiát vásárol a letelepedési helye szerinti rendszeren belül vagy azon kívül történő viszonteladás céljából;
3. „végfelhasználó”: az a felhasználó, aki saját felhasználásra vásárol villamos energiát;
4. „lakossági fogyasztó”: az a fogyasztó, aki saját háztartása fogyasztása céljára vásárol villamos energiát, ide nem értve a kereskedelmi vagy szakmai tevékenységeket;
5. „nem lakossági fogyasztó”: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely nem saját háztartása fogyasztása céljára vásárol villamos energiát, ideértve a termelőket, az ipari felhasználókat, a kis- és középvállalkozásokat, a cégeket és a nagykereskedelmi felhasználókat is;
6. „mikrovállalkozás”: olyan vállalkozás, amely kevesebb mint 10 főt alkalmaz, és amelynek éves árbevétele és/vagy éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 2 millió EUR-t;
7. „kisvállalkozás”: olyan vállalkozás, amely kevesebb mint 50 főt alkalmaz, és amelynek éves árbevétele és/vagy éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 10 millió EUR-t;
8. „aktív felhasználó”: olyan végfelhasználó vagy együttesen tevékenykedő végfelhasználók csoportja, aki, illetve amely meghatározott területen lévő saját létesítményén belül, vagy amennyiben a tagállamok engedélyezik, más létesítményekben előállított villamos energiát használja vagy tárolja, vagy saját előállítású villamos energiát ad el vagy rugalmassági vagy energiahatékonysági rendszerben vesz részt, feltéve, hogy nem e tevékenységek képezik elsődleges üzleti vagy szakmai tevékenységét;
9. „villamosenergia-piacok”: a villamosenergia-piacok, beleértve a tőzsdén kívüli piacokat és a villamosenergia-tőzsdéket is, az energiával, kapacitással, valamint a kiegyenlítő szabályozásokkal és a kiegészítő szolgáltatásokkal való, minden időintervallumban történő kereskedésre szolgáló piacok, ideértve a határidős, a másnapi és a napon belüli piacokat is;

10. „piaci szereplő”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 25. pontjában meghatározott piaci szereplő;
11. „helyi energiaközösség”: olyan jogalany:
 - a) amely önkéntes és nyitott részvételen alapul, és amelyet ténylegesen tagok vagy részvényesek irányítanak, akik, illetve amelyek természetes személyek, helyi hatóságok, ideértve az önkormányzatokat vagy a kisvállalkozásokat is;
 - b) amelynek elsődleges célja nem a pénzügyi haszonszerzés, hanem hogy tagjai vagy részvényesei vagy a működése alá tartozó helyi területek számára környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket biztosítson; és
 - c) amely részt vehet energiatermelésben, beleértve a megújuló forrásokat, az energiaelosztásban, az energiaellátásban, az energiafogyasztásban, az aggregálásban, az energiatárolásban vagy az energiahatékonysági szolgáltatásokban, vagy az elektromos járművek feltöltésére irányuló szolgáltatásokban, vagy egyéb energetikai szolgáltatásokat nyújthat tagjai vagy részvényesei számára;
12. „ellátás”: a felhasználók részére történő villamosenergia-értékesítés, ideértve a viszonteladást is;
13. „villamosenergia-ellátási szerződés”: villamos energia ellátására vonatkozó szerződés, amely nem foglal magában villamosenergia-derivatívákat;
14. „villamosenergia-derivatíva”: a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁶⁾ I. melléklete C. részének 5., 6. vagy 7. pontja szerinti pénzügyi eszköz, amennyiben az eszköz villamos energiával kapcsolatos;
15. „dinamikus villamosenergia-ár tartalmazó szerződés”: az ellátó és a végfelhasználó között létrejött olyan villamosenergia-ellátási szerződés, amely tükrözi az azonnali piacokon – ideértve a másnapi és a napon belüli piacokat is – jelentkező árváltozást legalább a piaci elszámolás gyakoriságával azonos időközönként;
16. „szerződés megszüntetési díj”: az ellátók vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplők által a villamosenergia-ellátási vagy szolgáltatási szerződés megszüntetése esetén a felhasználókra kiszabott díj vagy szankció;
17. „az ellátóváltással kapcsolatos díj”: az ellátók vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplők vagy a rendszerüzemeltetők által ellátóváltás vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplő váltása esetén közvetve vagy közvetlenül a felhasználókra kiszabott díj vagy szankció, ideértve a szerződés megszüntetési díjakat is;
18. „aggregálás”: valamely természetes vagy jogi személy által betöltött olyan funkció, amelynek keretében több felhasználói terhelést vagy termelt villamos energiát kombinálnak értékesítés, vásárlás vagy aukció céljából valamely villamosenergia-piacon;
19. „független aggregátor”: olyan, aggregálásban részt vevő piaci szereplő, aki, illetve amely nem tartozik a felhasználója szolgáltatójához;
20. „keresletoldali válasz”: a villamosenergia-terhelésnek a szokásos vagy aktuális fogyasztási mintákhoz képest történő megváltoztatása a végfelhasználók által, válaszként a piaci jelzésekre – többek között időben változó villamosenergia-árakra vagy ösztönző kifizetésekre –, illetve válaszként a végfelhasználó által önállóan vagy szabályozási központba tömörítve tett, a keresletcsökkentés vagy keresletnövekedés – 1348/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet ⁽¹⁷⁾ 2. cikkének 4. pontjában meghatározott szervezett piacokon alkalmazott áron történő – értékesítésére vonatkozó ajánlat elfogadására;
21. „számlainformáció”: a végfelhasználó számláján szereplő valamennyi információ, a fizetési felszólítás kivételével;
22. „hagyományos fogyasztásmérő”: olyan analóg vagy elektronikus fogyasztásmérő, amely nem képes adatok továbbítására vagy fogadására;
23. „okos mérési rendszer”: olyan elektronikus rendszer, amely képes a hálózatba táplált villamos energia mennyiségét vagy a fogyasztott villamosenergia-fogyasztást mérni, amely a hagyományos fogyasztásmérőnél több információt biztosít, és amely egy elektronikus kommunikációs forma alkalmazásával képes adatokat továbbítani és fogadni tájékoztatás, figyelemmel kísérés és ellenőrzés céljából;

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

⁽¹⁷⁾ A Bizottság 1348/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. december 17.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló 1227/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikke (2) és (6) bekezdésének végrehajtására irányuló adatszolgáltatásról (HL L 363., 2014.12.18., 121. o.).

24. „interoperabilitás”: az okos mérési rendszerek összefüggésében két vagy több energia- vagy kommunikációs hálózat, rendszer, eszköz, alkalmazás vagy alkotóelem együttműködése, információcseréje és -felhasználása az előírt feladatkörök ellátása céljából;
25. „kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 15. pontjában meghatározott kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak;
26. „közel valós idő”: az okos mérési rendszerek összefüggésében általában másodperceket jelentő, vagy legfeljebb a nemzeti piacon alkalmazott kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakkal megegyező rövid időtartam;
27. „elérhető legjobb technikák”: okosmérési környezetben, az adatvédelem és -biztonság összefüggésében azon leghatékonyabb, legelőrehaladottabb és gyakorlatilag alkalmas technikák, amelyek elméletben alapját képezik az uniós adatvédelmi és biztonsági szabályoknak való megfelelésnek;
28. „elosztás”: a villamos energia szállítása nagyfeszültségű, közép- és kisfeszültségű elosztórendszereken a felhasználókhoz való eljuttatás céljából, ide nem értve az ellátást;
29. „elosztórendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely felelős egy adott terület elosztórendszerének üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, illetve adott esetben annak más rendszerekkel való összekapcsolásáért, továbbá azért, hogy a rendszer hosszú távon alkalmas legyen a villamos energia elosztásával kapcsolatos, indokolt igények kielégítésére;
30. „energiahatékonyság”: a teljesítményben, szolgáltatásban, termékben vagy energiában kifejezett eredmény és a befektetett energia hányadosa;
31. „megújuló energiaforrásokból előállított energia” vagy „megújuló energia”: a nem fosszilis megújuló forrásokból származó energia, nevezetesen a szélenergia, a napenergia (a naphő energia és a fotovoltaiikus energia) és a geotermikus energia, a környezeti energia, az árapály energia, a hullámenergia és az óceánból nyert egyéb energia, a vízenergia, a biomassa, a hulladéklerakó helyeken és a szennyvíztisztító telepeken keletkező gázok, továbbá a biogáz energia;
32. „elosztott termelés”: az elosztórendszerhez kapcsolt termelőlétesítmények;
33. „elektromos töltőállomás”: olyan interfész, amely egyidejűleg egy elektromos jármű feltöltésére, vagy amely egyidejűleg egy elektromos jármű akkumulátorának cseréjére alkalmas;
34. „átvitel”: villamos energia szállítása igen nagy feszültségű és nagyfeszültségű, összekapcsolt rendszereken a végfelhasználókhoz vagy az elosztókhoz való eljuttatás céljából, nem beleértve az ellátást;
35. „átvitelrendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely felelős egy adott terület átviteli rendszerének üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, és adott esetben annak más rendszerekkel való összekapcsolásáért, továbbá azért, hogy a rendszer hosszú távon alkalmas legyen a villamos energia átvitelével kapcsolatos, észszerű igények kielégítésére;
36. „rendszerhasználó”: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely villamos energiával lát el egy átviteli vagy egy elosztórendszert, illetve akit, illetve amelyet egy átviteli rendszerből vagy elosztórendszerből látnak el villamos energiával;
37. „termelés”: a villamos energia előállítása;
38. „termelő”: villamos energiát termelő, természetes vagy jogi személy;
39. „rendszerösszekötő”: az a berendezés, amelyet villamosenergia-rendszerek összekapcsolására használnak;
40. „összekapcsolt rendszer”: több, egy vagy több rendszerösszekötő segítségével összekötött átviteli és elosztórendszer;
41. „közvetlen vezeték”: vagy egy elszigetelt termelési helyet elszigetelt fogyasztóval összekötő villamosenergia-vezeték, vagy egy termelőt és egy villamosenergia-ellátási vállalkozást összekötő villamosenergia-vezeték, közvetlenül a saját létesítményeik, leányvállalataik és felhasználóik ellátása céljából;
42. „kis, szigetüzemben működő rendszer”: olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak kevesebb, mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból;

43. „kis összekapcsolt rendszer”: olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak több mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból;
44. „szűk keresztmetszet”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 4. pontjában meghatározott szűk keresztmetszet;
45. „kiegyenlítő szabályozás”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 10. pontjában meghatározott kiegyenlítő szabályozás;
46. „kiegyenlítő szabályozási energia”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 11. pontjában meghatározott kiegyenlítő szabályozási energia;
47. „mérlegkörfelelős”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 14. pontjában meghatározott mérlegkörfelelős;
48. „kiszolgáló szolgáltatás”: minden olyan szolgáltatás, amely egy átviteli vagy egy elosztórendszer üzemeltetéséhez szükséges, ideértve a kiegyenlítő szabályozást és a nem frekvenciavonatközvetítő kiszolgáló szolgáltatásokat is, a szűk keresztmetszet kezelését azonban nem;
49. „nem frekvenciavonatközvetítő kiszolgáló szolgáltatás”: egy átviteli rendszer-üzemeltető vagy elosztórendszer-üzemeltető által az állandósult állapotban mért feszültség ellenőrzése, a gyors reagálású árambetáplálás, a helyi hálózatstabilitási inercia, a rövidzárlati áram, a black start képesség, valamint a sziget szerű működési képesség céljából használt szolgáltatás;
50. „regionális koordinációs központ”: az (EU) 2019/943 rendelet 35. cikke szerint létrehozott regionális koordinációs központ;
51. „teljes mértékben integrált hálózati elemek”: az átviteli vagy az elosztórendszerbe integrált hálózati elemek, ideértve azokat a tároló létesítményeket is, amelyek használatának kizárólagos célja az átviteli vagy az elosztórendszer biztonságos és megbízható működésének biztosítása, a kiegyenlítő szabályozás vagy a szűk keresztmetszet kezelése azonban nem;
52. „integrált villamosenergia-ipari vállalkozás”: egy vertikálisan integrált vállalkozás vagy egy horizontálisan integrált vállalkozás;
53. „vertikálisan integrált vállalkozás”: olyan villamosenergia-ipari vállalkozás vagy olyan villamosenergia-ipari vállalkozások csoportja, amelyek irányítására közvetlenül vagy közvetve ugyanazon személy vagy személyek jogosultak, és ahol a vállalkozás vagy vállalkozáscsoport az átvitel és az elosztás közül legalább az egyik feladatot, és a termelés vagy ellátás közül is legalább az egyik feladatot ellátja;
54. „horizontálisan integrált vállalkozás”: olyan villamosenergia-ipari vállalkozás, amely a kereskedelmi célú villamosenergia-termelés, vagy -átvitel, vagy -elosztás vagy -ellátás közül legalább egy feladatot ellát, valamint egyéb, nem a villamosenergia-iparhoz kötődő tevékenységet is folytat;
55. „kapcsolt vállalkozás”: a 2013/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁸⁾ 2. cikkének 12. pontja szerinti kapcsolt vállalkozás és olyan vállalkozások, amelyek ugyanazon részvényesekhez tartoznak;
56. „irányítás”: jogok, szerződések vagy más eszközök, amelyek akár külön-külön, akár együttesen és a kapcsolódó jogi és ténybeli megfontolásokra tekintettel lehetőséget adnak egy vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlására, különösen:
 - a) a tulajdonjog vagy a vállalkozás vagyónának egészének vagy részének használatára kiterjedő jog révén;
 - b) olyan jogok vagy szerződések révén, amelyek meghatározó befolyást biztosítanak egy vállalkozás összetétele, szavazása vagy döntései felett;
57. „villamosenergia-ipari vállalkozás”: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely az alábbi feladatok közül legalább egyet betölt: a villamosenergia-termelés, -átvitel, -elosztás, aggregálás, keresletoldali válasz, energiatárolás, -ellátás vagy -vásárlás, és felelős az ezekhez a feladatokhoz kapcsolódó kereskedelmi, műszaki és/vagy karbantartási feladatok ellátásáért, de nem tartoznak ide a végfelhasználók;
58. „biztonság”: egyrészt a villamosenergia-ellátás és -szolgáltatás biztonsága, másrészt a műszaki biztonság;

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU irányelve (2013. június 26.) a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 182., 2013.6.29., 19. o.).

59. „energiatárolás”: a villamosenergia-rendszerben a villamos energia végső felhasználásának elhalasztása a termelésnél későbbi időpontra, vagy átalakítása tárolható formájú energiává, az ilyen energia tárolása, valamint az ilyen energia ezt követő villamos energiává való visszaalakítása vagy más energiahordozóként történő felhasználása;
60. „energiatároló létesítmény”: a villamosenergia-rendszerben olyan létesítmény, ahol energiatárolás történik.

II. FEJEZET

A VILAMOSENERGIA-ÁGAZAT SZERVEZÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

3. cikk

Versenyképes, fogyasztóközpontú, rugalmas és megkülönböztetésmentes villamosenergia-piac

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti joguk ne akadályozza indokolatlanul a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelmét, a – többek között keresletoldali válasz révén megvalósuló – fogyasztói részvételt, különösen a változatos és rugalmas energiatermelésbe való beruházásokat, az energiatárolást, a tagállamok közötti elektromos közlekedés vagy új rendszerösszekötők telepítését, valamint hogy a villamosenergia-árak a tényleges keresletet és kínálatot tükrözzék.
- (2) Új rendszerösszekötők kialakításakor a tagállamok figyelembe veszik a villamos energiára vonatkozó, az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke d) pontja 1. alpontjában meghatározott összekapcsolódási célt.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a belső villamosenergia-piacon ne álljanak fenn indokolatlan akadályok a piacra jutás, a piac működése és a piacról való kilépés tekintetében, azon hatáskörök sérelme nélkül, amelyekkel a tagállamok a harmadik országokat illetően rendelkeznek.
- (4) A tagállamok biztosítják az egyenlő versenyfeltételeket, vagyis azt, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozásokra a tagállamokban átlátható, arányos és megkülönböztetésmentes szabályok, díjak és bánásmód vonatkozzanak, különösen a kiegyenlítő szabályozási feladatkör, a nagykereskedelmi piacokra jutás, az adatokhoz való hozzáférés, az ellátóváltás, a számlázás és – adott esetben – az engedélyezés tekintetében.
- (5) A tagállamok biztosítják, hogy a belső villamosenergia-piacon működő harmadik országbeli piaci szereplők megfeleljenek az alkalmazandó uniós és nemzeti jognak, ideértve a környezetvédelmi és a biztonsági szakpolitikát is.

4. cikk

Az ellátó szabad megválasztása

A tagállamok biztosítják, hogy minden felhasználó szabadon vásárolhasson villamos energiát az általa választott ellátótól, és biztosítják, hogy minden fogyasztó egyidejűleg akár több szolgáltatási szerződéssel is rendelkezhesen, feltéve, hogy a szükséges kapcsolódási és mérési pontokat kialakították.

5. cikk

A piaci alapú ellátási árak

- (1) Az ellátók szabadon határozhatják meg, hogy milyen áron kínálnak villamos energiát a felhasználók számára. A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak az ellátók közötti hatékony verseny biztosítására.
- (2) A tagállamok a 28. és a 29. cikknek megfelelően biztosítják az energiaszegény és kiszolgáltatott helyzetben lévő lakossági fogyasztók védelmét szociálpolitika révén vagy az energiaellátás árképzésébe való állami beavatkozástól eltérő egyéb eszközökkel.
- (3) Az (1) és a (2) bekezdéstől eltérve, a tagállamok az energiaszegény vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások villamosenergia-ellátásának árképzése tekintetében állami beavatkozást alkalmazhatnak. Az ilyen állami beavatkozásokra a (4) és a (5) bekezdésben meghatározott feltételek vonatkoznak.
- (4) A villamos energia árának meghatározásába történő állami beavatkozásoknak:
- a) általános gazdasági érdeket kell szolgálniuk, és nem léphetik túl az annak eléréséhez szükséges mértéket;

- b) egyértelműen meghatározottaknak, átláthatóknak, megkülönböztetésmenteseknek és ellenőrizhetőeknek kell lenniük;
- c) az uniós villamosenergia-ipari vállalatok számára garantálniuk kell a felhasználókhöz való egyenlő hozzáférést;
- d) időben korlátozottaknak, valamint kedvezményezettjeik tekintetében arányosaknak kell lenniük;
- e) nem eredményezhetnek diszkriminatív módon további költségeket a piaci szereplők számára.

(5) Minden olyan tagállamnak, amely e cikk (3) bekezdésével összhangban a villamosenergia-szolgáltatás árképzése terén állami beavatkozásokat alkalmaz, meg kell felelnie az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének d) pontjának, valamint 24. cikkének is, függetlenül attól, hogy az érintett tagállamban magas-e az energiaszegénységgel küzdő háztartások száma.

(6) Az ellátók között a villamosenergia-ellátási szerződések tekintetében zajló tényleges verseny kialakítását, illetve a villamos energia piaci alapú, teljes mértékben hatékony árképzésének (1) bekezdéssel összhangban történő megvalósítását lehetővé tevő átmeneti időszak érdekében a tagállamok alkalmazhatnak állami beavatkozásokat a kiszolgáltatott helyzetben lévő lakossági fogyasztók, valamint a (3) bekezdés szerinti állami beavatkozásokban nem részesülő mikroállamok villamosenergia-ellátását illető árképzés tekintetében.

(7) A (6) bekezdés szerinti állami beavatkozásoknak eleget kell tenniük a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek, és:

- a) a hatékony verseny eléréséhez szükséges intézkedéscsomaggal, valamint az ezen intézkedések terén elért haladás értékelésére szolgáló módszertannal kell kiegészíteni őket;
- b) olyan módszertan segítségével kell meghatározni őket, amely biztosítja az ellátók megkülönböztetésmentes kezelését;
- c) olyan áron kell meghatározni őket, amely meghaladja a költségeket, olyan szinten, ahol tényleges árversenyre kerülhet sor;
- d) úgy kell kialakítani őket, hogy a lehető legkisebb legyen a nagykereskedelmi villamosenergia-piacot érő negatív hatás;
- e) biztosítaniuk kell, hogy az ilyen állami beavatkozás minden kedvezményezettjének lehetősége legyen versenypiaci ajánlatot választani, valamint hogy legalább negyedévente közvetlen tájékoztatást kapjon a versenypiaci ajánlatok és megtakarítások rendelkezésre állásáról, különösen a dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésekről, továbbá hogy segítséget kapjon a piaci alapú ajánlatra való váltáshoz;
- f) biztosítaniuk kell, hogy a 19. és a 21. cikk értelmében az ilyen állami beavatkozás minden kedvezményezettje jogosult legyen és ajánlatot kapjon arra, hogy okosmérőt szereljenek be nála a felhasználókra háruló kezdeti többletköltségek nélkül, valamint hogy közvetlen tájékoztatást kapjon az okosmérő beszerelésének lehetőségéről, és hogy megkapja a szükséges segítséget;
- g) nem vezethetnek közvetlen keresztfinanszírozáshoz a szabad piaci árakon ellátott felhasználók és a szabályozott árakon ellátott felhasználók között.

(8) A tagállamok a (3) és a (6) bekezdéssel összhangban hozott intézkedéseket az elfogadásuktól számított egy hónapon belül bejelentik a Bizottságnak, és azokat azonnal alkalmazhatják. A bejelentéshez magyarázatot kell fűzni arról, hogy más eszközökkel miért nem lehetett kielégítően megvalósítani az elérni kívánt célt, hogyan biztosítják a (4) és a (7) bekezdésben meghatározott követelmények teljesülését, és milyen hatásai vannak a bejelentett intézkedéseknek a versenyre. Az értesítésben ismertetni kell a kedvezményezettek körét, az intézkedések időtartamát és az intézkedés által érintett lakossági fogyasztók számát, valamint el kell magyarázni a szabályozott ár meghatározásának módját.

(9) A tagállamok 2022. január 1-ig és 2025. január 1-ig jelentést nyújtanak be a Bizottságnak e cikk végrehajtásáról, az e cikk szerinti állami beavatkozás szükségességéről és arányosságáról, valamint értékeli az ellátók közötti hatékony verseny megvalósítása és a piaci alapú árakra való áttérés terén elért haladást. Azok a tagállamok, amelyek a (6) bekezdésnek megfelelően szabályozott árakat alkalmaznak, jelentést tesznek a (7) bekezdésben meghatározott feltételek teljesítéséről, beleértve az ilyen beavatkozások alkalmazására kötelezett ellátók megfelelését is, valamint a szabályozott áraknak e szolgáltatók pénzügyeire gyakorolt hatását.

(10) 2025. december 31-ig a Bizottság a villamos energia piaci alapú kiskereskedelmi árképzésének megvalósítása érdekében felülvizsgálja e cikk végrehajtását és jelentést készít az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, és adott esetben ezzel egyidőben vagy ezt követően jogalkotási javaslatot nyújt be, E jogalkotási javaslat tartalmazhatja a szabályozott árak alkalmazásának záró időpontját is.

6. cikk

Harmadik fél hozzáférése

(1) A tagállamok biztosítják, hogy olyan rendszert hozzanak létre, amelyben harmadik félnek az átviteli és elosztórendszerhez való hozzáférése valamennyi felhasználóra vonatkozó, nyilvános tarifákon alapszik, és amelyet objektív módon, a rendszerhasználók közötti megkülönböztetés nélkül alkalmaznak. A tagállamok biztosítják, hogy ezeket a tarifákat, illetve a számításukhoz alkalmazott módszereket az 59. cikkkel összhangban hatálybalépésük előtt jóváhagyják, továbbá, hogy ezeket a tarifákat, illetve – amennyiben csak a módszerek kerültek jóváhagyásra – a módszereket hatálybalépésük előtt közzétegyék.

(2) Az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltető megtagadhatja a hozzáférést, ha nem áll rendelkezésre a szükséges kapacitás. A megtagadást, különösen a 9. cikkre való tekintettel, objektív és technikailag, valamint gazdaságilag igazolt kritériumokkal kellőképpen megalapozott indokokkal kell alátámasztani. A tagállamok, vagy amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, e tagállamok szabályozó hatóságai biztosítják e kritériumok következetes alkalmazását, valamint azt, hogy vitarendezési mechanizmust vehessenek igénybe azok a felhasználók, akiknek hozzáférést megtagadták. A szabályozó hatóságok adott esetben megtagadás esetén gondoskodnak arról is, hogy az átvitelirendszer-üzemeltető vagy az elosztórendszer-üzemeltető érdemi információt nyújtson azokról az intézkedésekről, amelyek a hálózat megerősítéséhez szükségesek lennének. Ilyen információt kell biztosítani minden olyan esetben, amikor megtagadják a töltőállomáshoz való hozzáférést. Az információt kérő féltől az információnyújtás költségeinek megfelelő, észszerű díj kérhető.

(3) E cikk az elosztó hálózatokat kezelő helyi energiaközösségekre is alkalmazandó.

7. cikk

Közvetlen vezetékek

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegyék:

- a) a területükön letelepedett minden termelőnek és villamosenergia-ellátási vállalkozásnak azt, hogy közvetlen vezetéken keresztül lássa el villamos energiával saját létesítményeit, leányvállalatait és felhasználóit anélkül, hogy aránytalan adminisztratív eljárásoknak vagy költségeknek lenne kitéve;
- b) a területükön található minden felhasználó számára – egyénileg vagy közösen – azt, hogy termelők és villamosenergia-ellátási vállalkozások közvetlen vezetéken keresztül láthassák el őket.

(2) A tagállamok meghatározzák azokat a követelményeket, amelyek alapján a területükön a közvetlen vezetékek építésére az engedélyeket megadják. Ezeknek a követelményeknek objektíveknek és megkülönböztetésmenteseknek kell lenniük.

(3) Az e cikk (1) bekezdésében említett módon, közvetlen vezetéken nyújtott villamosenergia-ellátás lehetősége nem befolyásolja a 6. cikkkel összhangban álló villamosenergia-ellátási szerződések megkötésének lehetőségét.

(4) A tagállamok engedélyeket adhatnak ki közvetlen vezeték építésére az esettől függően akár a 6. cikk alapján a rendszerhez való hozzáférés megtagadása esetén, akár a 60. cikk szerinti vitarendezési mechanizmus megindítása esetén.

(5) A tagállamok megtagadhatják közvetlen vezeték építésének engedélyezését, ha az engedély megadása sértené a 9. cikk szerinti közszolgáltatási kötelezettségekre vonatkozó rendelkezések alkalmazását. Egy ilyen engedély megadása csak megfelelően alátámasztott indokok alapján tagadható meg.

8. cikk

Új kapacitások létesítésének engedélyezési eljárása

(1) Új termelői kapacitások létesítésére vonatkozóan a tagállamok engedélyezési eljárást fogadnak el, amely megfelel az objektivitás, az átláthatóság és megkülönböztetés tilalma követelményeinek.

(2) A tagállamok meghatározzák azokat a követelményeket, amelynek alapján területükön a termelői kapacitások létesítésére vonatkozó engedélyeket megadják. A megfelelő követelmények meghatározásakor a tagállamok figyelembe veszik az alábbiakat:

- a) a villamosenergia-hálózat, a létesítmények és a kapcsolódó berendezések biztonságossága és biztonsága;
- b) a közegészség és közbiztonság védelme;
- c) a környezetvédelem;

- d) a területhasználat és telephely-kiválasztás;
- e) a közterület használata;
- f) az energiahatékonyság;
- g) a primer energiaforrások jellege;
- h) a kérelmező jellemzői, például műszaki, gazdasági és pénzügyi teljesítőképessége;
- i) a 9. cikk értelmében hozott intézkedéseknek való megfelelés;
- j) a termelési kapacitás hozzájárulása az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁹⁾ 3. cikkének (1) bekezdésében említett, 2030-ban az Unió összesített energiafogyasztásából legalább 32 %-ot kitevő megújulóenergia-arány elérését kitűző átfogó uniós célhoz;
- k) a termelési kapacitás hozzájárulása a kibocsátáscsökkentéshez; valamint
- l) az új termelői kapacitások létesítése helyetti alternatívák, például a keresletoldali válasszal kapcsolatos megoldások és az energiatárolás.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kis méretű, decentralizált és/vagy elosztott termelésre külön, egyszerűsített és észszerűsített engedélyezési eljárás vonatkozzon, amelynek során figyelembe veszik azok méretének és potenciális hatásának korlátozott voltát.

A tagállamok iránymutatásokat fogalmazhatnak meg a külön engedélyezési eljárásra vonatkozóan. A szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok, ideértve a tervező hatóságokat is, felülvizsgálhatják az iránymutatásokat, és javaslatokat tehetnek azok módosítására.

A tagállamok, amennyiben a termelési kapacitások terén végrehajtott jelentős infrastrukturális projektek esetében a földhasználatra vonatkozóan külön engedélyezési eljárásokat vezettek be, adott esetben ezen eljárások hatálya alá vonják az új termelési kapacitás létesítését is, illetve kötelesek ezeket az eljárásokat megkülönböztetésmentesen és észszerű határidőn belül lefolytatni.

(4) Az engedélyezési eljárást és követelményeket nyilvánosságra kell hozni. A kérelmezőket az engedély elutasításának okáról tájékoztatni kell. Az okoknak objektíveknek, megkülönböztetésmenteseknek, megalapozottnak és megfelelően indokoltaknak kell lenniük. A kérelmezők számára jogorvoslati eljárást kell biztosítani.

9. cikk

Közszolgáltatási kötelezettségek

(1) A (2) bekezdés sérelme nélkül a tagállamok intézményi szervezetükre építve és a szubszidiaritás elvét figyelembe véve biztosítják, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások ennek az irányelvnek az elveivel összhangban működjenek azzal a céllal, hogy versenyképes, biztonságos és környezeti szempontból fenntartható villamosenergia-piac alakuljon ki, továbbá nem alkalmaznak megkülönböztetést ezekkel a vállalkozásokkal szemben sem a jogok, sem a kötelezettségek tekintetében.

(2) Az EUMSZ vonatkozó rendelkezéseinek – különös tekintettel annak 106. cikkére – teljes tiszteletben tartásával a tagállamok a villamosenergia-ágazatban működő vállalkozások számára általános gazdasági érdekből előírhatnak olyan közszolgáltatási kötelezettségeket, amelyek a biztonságra – beleértve az ellátás biztonságát is –, az ellátás folyamatoságára, minőségére és árára, valamint a környezetvédelemre – beleértve az energiahatékonyságot, a megújuló forrásokból származó energiákat és az éghajlat védelmét – vonatkoznak. Ezeket a kötelezettségeket világosan meg kell határozni, azoknak átláthatóknak, megkülönböztetésmenteseknek és ellenőrizhetőeknek kell lenniük, továbbá az uniós villamosenergia-ipari vállalkozások számára garantálniuk kell, hogy a nemzeti fogyasztókhöz egyenlő módon hozzáférjenek. A villamosenergia-ellátás árképzését érintő közszolgáltatási kötelezettségeknek eleget kell tenniük az ezen irányelv 5. cikkében meghatározott követelményeknek.

(3) Amennyiben egy tagállam pénzügyi ellentételezést, egyéb ellentételezést és kizárólagos jogokat nyújt az e cikk (2) bekezdésében, vagy egyetemes szolgáltatások esetén a 27. cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítéséért, ezt megkülönböztetésmentesen és átlátható módon kell tennie.

(4) A tagállamok – ezen irányelv átültetésekor – tájékoztatják a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet az egyetemes szolgáltatási és közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése érdekében hoztak – beleértve a fogyasztóvédelmet és a környezetvédelmet is –, valamint azok belföldi és nemzetközi versenyre gyakorolt lehetséges hatásairól, függetlenül attól, hogy az ilyen intézkedések esetében szükség van-e az ezen irányelv rendelkezéseitől való eltérésre. A tagállamok két évente tájékoztatják a Bizottságot az említett intézkedések változásairól, függetlenül attól, hogy az említett intézkedések esetében szükség van-e az ezen irányelvtől való eltérésre.

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

(5) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezen irányelv 6., 7. és 8. cikkét, amennyiben azok alkalmazása – jogilag vagy ténylegesen – akadályozná a villamosenergia-ipari vállalkozásokra általános gazdasági érdekből előírt kötelezettségek teljesítését, és amennyiben a kereskedelem fejlődését nem befolyásolják olyan mértékben, hogy az az Unió Közösség érdekeivel ellentétes lenne. Az Unió érdekei közé tartozik különösen, hogy az EUMSZ 106. cikkével és az ezen irányelvvel összhangban a felhasználók tekintetében verseny alakuljon ki.

III. FEJEZET

TUDATOS FOGYASZTÓI MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSA ÉS FOGYASZTÓVÉDELEM

10. cikk

Alapvető szerződéses jogok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy minden végfelhasználó jogosult legyen villamos energiájának ellátótól való beszerzésére, az ellátó egyetértése mellett, függetlenül attól, hogy az ellátót melyik tagállamban vették nyilvántartásba, amennyiben az ellátó betartja a hatályos kereskedelmi és kiegyenlítő szabályozási szabályokat. E vonatkozásban a tagállamok megtesznek minden szükséges lépést annak biztosítása érdekében, hogy az adminisztrációs eljárások ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést azon ellátókkal szemben, amelyeket egy másik tagállamban már nyilvántartásba vettek.

(2) A fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós jogszabályok, különösen a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁰⁾, valamint a 93/13/EGK tanácsi irányelv⁽²¹⁾ sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók rendelkeznek az e cikk (3)–(12) bekezdésében előírt jogokkal.

(3) A végfelhasználóknak jogukban áll olyan szerződést kötni az ellátójukkal, amely tartalmazza a következőket:

- a) az ellátó neve és címe;
- b) a nyújtott szolgáltatások, azok felajánlott minőségi színvonala, valamint az első csatlakozás időpontja;
- c) a kínált karbantartási szolgáltatások fajtái;
- d) azok az eszközök és módok, amelyek segítségével az érvényes tarifákra, karbantartási díjakra, valamint az összekapcsolt termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó, aktuális információkhoz hozzá lehet jutni;
- e) a szerződés időtartama, a szerződés, illetve a szolgáltatások megszüntetésének és meghosszabbításának feltételei – beleértve a velük összekapcsolt szolgáltatásokat és termékeket is –, valamint hogy engedélyezett-e a szerződés ingyenes megszüntetése;
- f) kártérítési vagy visszatérítési előírások, ha a szerződésben vállalt szolgáltatásminőségi színvonala nem megfelelő, ideértve a pontatlan és késedelmes számlázást is;
- g) a bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmus kezdeményezésének módja a 26. cikkel összhangban;
- h) tájékoztatás a fogyasztói jogokról, beleértve a panaszkezelést, és valamennyi e bekezdésben foglalt információt is, amelyeket a számlákon vagy a villamosenergia-szolgáltató vállalkozás honlapján egyértelműen közölni kell.

A feltételeknek tisztességeseknek kell lenniük, és előzetesen ismertetni kell azokat. Ezeket az információkat minden esetben a szerződés megkötése vagy visszaigazolása előtt meg kell adni. Ha a szerződést közvetítőkön keresztül kötik, az e bekezdésben meghatározott információkat szintén még a szerződés megkötése előtt kell megadni.

A végfelhasználók rendelkezésére kell bocsátani a kulcsfontosságú szerződéses feltételek összefoglalóját, világos módon és lényegre törő, egyszerű nyelvezettel.

(4) A végfelhasználókat megfelelően értesíteni kell, ha a szerződési feltételekben bármilyen módosítás várható, és az értesítéskor tájékoztatni kell őket a szerződés megszüntetésére vonatkozó jogokról. Az ellátók áttekinthető és érthető

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 304., 2011.11.22., 64. o.).

⁽²¹⁾ A Tanács 93/13/EGK irányelve (1993. április 5.) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről (HL L 95., 1993.4.21., 29. o.).

módon, közvetlenül tájékoztatják a végfelhasználókat az ellátási ár valamennyi kiigazításáról, valamint a kiigazítás okairól és előfeltételeiről, továbbá alkalmazási köréről, megfelelő időben, legkésőbb két héttel, lakossági fogyasztók esetében pedig egy hónappal a kiigazítás hatálybelépését megelőzően. A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók szabadon megszüntethessék a szerződéseket, ha az ellátó által közölt új szerződéses feltételeket vagy az ellátási ár kiigazításait nem fogadják el.

(5) Az ellátók áttekinthető információt nyújtanak a végfelhasználóknak az érvényes árakról és tarifákról, valamint a villamosenergia-ellátáshoz való hozzáférés és használat általános szerződési feltételeiről.

(6) Az ellátók a fizetési módok széles körét kínálják a végfelhasználóknak. E fizetési módok nem tehetnek indokolatlanul különbséget a felhasználók között. A fizetési módokkal vagy az előfizetési rendszerekkel kapcsolatos díjakban mutatkozó bármely különbségnek objektívnek, megkülönböztetésmentesnek és arányosnak kell lennie, és az nem lépheti túl a konkrét fizetési mód használatáért a kedvezményezett által viselt közvetlen költségeket, az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²²⁾ 62. cikkével összhangban.

(7) A (6) bekezdésnek megfelelően, az előfizetési rendszerekhez hozzáféréssel rendelkező lakossági fogyasztók az előfizetési rendszerek miatt nem kerülhetnek hátrányos helyzetbe.

(8) Az ellátók a végfelhasználóknak tisztességes és átlátható általános szerződési feltételeket kínálnak, amelyek megfogalmazásának egyszerűnek és egyértelműnek kell lennie, és azok nem tartalmazhatnak a felhasználói jogok gyakorlására vonatkozó nem szerződéses korlátokat, például túlságosan terjedelmes szerződési dokumentációt. A felhasználókat védeni kell a félrevezető vagy tisztességtelen értékesítési módszerekkel szemben.

(9) A végfelhasználóknak joguk van magas színvonalú szolgáltatáshoz és az ellátójuk általi panaszkezeléshez. Az ellátóknak egyszerűen, tisztességesen és gyorsan kell kezelniük a panaszokat.

(10) A végfelhasználók tájékoztatást kapnak az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos jogaikról, amennyiben a tagállamoknak a 27. cikk értelmében hozott rendelkezései alapján azt igénybe vehetik.

(11) Az ellátók a lakossági fogyasztóknak a tervezett kikapcsolás előtt kellő időben megfelelő tájékoztatást nyújtanak a kikapcsolás alternatívájaként lehetséges intézkedésekről. Ezen alternatív intézkedések hivatkozhatnak a kikapcsolás elkerülését szolgáló támogatási forrásokra, az előfizetési rendszerekre, az energetikai auditokra, az energetikai tanácsadási szolgáltatásokra, az alternatív fizetési konstrukciókra, az adósságkezelő tanácsadásra vagy a kikapcsolási moratóriumokra, és nem okozhatnak többletköltséget a kikapcsolás előtt álló fogyasztók számára.

(12) Az ellátók ellátóváltás esetén legkésőbb hat héttel a váltás megtörténtét követően záró elszámolást nyújtanak a végfelhasználóknak.

11. cikk

A dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésre való jogosultság

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti szabályozási keret lehetővé tegye, hogy az ellátók dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződést kínáljanak. A tagállamok biztosítják, hogy az okosmérővel rendelkező végfelhasználók legalább egy ellátótól, valamint minden olyan ellátótól, amely több mint 200 000 végfelhasználóval rendelkezik, kérhessék dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződés megkötését.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az ellátók teljes körűen tájékoztassák a végfelhasználókat az ilyen dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésekkel járó lehetőségekről, költségekről és kockázatokról, továbbá hogy az ellátóknak ennek megfelelően minden információt meg kelljen adniuk a végfelhasználók számára, többek között arról is, hogy fel kell szereltetniük egy megfelelő villamosenergia-fogyasztásmérőt. A szabályozó hatóságoknak figyelemmel kell kísérniük a piaci fejleményeket, meg kell vizsgálniuk az új termékekben és szolgáltatásokban rejlő esetleges kockázatokat, és foglalkozniuk kell a visszaélésszerű gyakorlatokkal.

(3) A dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésre való átállás előtt az ellátónak minden végfelhasználó hozzájárulását meg kell szereznie.

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 337., 2015.12.23., 35. o.).

(4) A dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződések rendelkezésre állásának kezdetétől számított legalább tíz éven át a tagállamok vagy szabályozó hatóságai figyelemmel kísérik és éves jelentést tesznek közzé az ilyen szerződések fontosabb fejleményeiről, ideértve a piaci ajánlatokat és a fogyasztók számláira gyakorolt hatást, és különösen az áringadozás szintjét is.

12. cikk

Az ellátóváltás joga és a váltással kapcsolatos díjakra vonatkozó szabályok

(1) Az ellátóváltást vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplőváltást a lehető legrövidebb időn belül el kell végezni. A tagállamok biztosítják, hogy az a felhasználó, aki ellátót vagy aggregálásban részt vevő piaci szereplőt kíván váltani, a szerződéses feltételek tiszteletben tartásával e váltásra a kérelem időpontjától legfeljebb három héten belül jogosult legyen. Legkésőbb 2026-ig az ellátók váltásának technikai folyamata 24 óránál többet nem vehet igénybe, és bármely munkanapon kivitelezhetőnek kell lennie.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy legalább a lakossági fogyasztókat és a kisvállalkozásokat semmilyen ellátóváltással kapcsolatos díj ne terhelje.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve a tagállamok engedélyezhetik, hogy az ellátók vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplők szerződésfelmondási díjat szabjanak ki a felhasználókra, amennyiben ezek a felhasználók a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződést annak lejárta előtt önként felmondják, feltéve, hogy ez a díj szerepel a felhasználó által önként kötött szerződésben, és a szerződéskötést megelőzően egyértelműen tájékoztatták a felhasználót erről a díjról. Az ilyen díjnak arányosnak kell lenniük, és nem haladhatják meg az ellátó vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplő számára a szerződés felmondása általi felmondása által okozott közvetlen gazdasági veszteség mértékét, ideértve a felhasználó számára a szerződés részeként már biztosított kapcsolt beruházások vagy szolgáltatások költségeit is. A közvetlen gazdasági veszteséghez kapcsolódó bizonyítási teher az ellátóra vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplőre hárul, és a szerződésfelmondási díj engedélyezhetőségét a szabályozó hatóság vagy más illetékes nemzeti hatóság kíséri figyelemmel.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltató vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplő leváltásának joga valamennyi felhasználót – a költségek, az erőfeszítések és az idő tekintetében – megkülönböztetésmentes módon megillessen.

(5) A lakossági fogyasztóknak jogukban áll kollektív ellátóváltási rendszerekben részt venni. A tagállamok felszámolják a kollektív ellátóváltás előtt álló valamennyi szabályozási és adminisztratív akadályt, ugyanakkor olyan keretet biztosítanak, amely a lehető legmagasabb szintű fogyasztóvédelmet biztosítja a visszaélészerű gyakorlatok elkerülése érdekében.

13. cikk

Aggregálási szerződés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy valamennyi felhasználó a villamosenergia-ellátási szerződésében foglaltaktól, valamint a választása szerinti villamosenergia-ipari vállalkozástól függetlenül szabadon vásárolhasson és értékesíthessen az ellátástól eltérő villamosenergia-szolgáltatásokat, beleértve aggregálási szolgáltatást is.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a végfelhasználó aggregálási szerződést kíván kötni, a végfelhasználó, a végfelhasználó villamosenergia-ipari vállalkozójának beleegyezése nélkül jogosult ezt megtenni.

A tagállamok biztosítják, hogy az aggregálási szolgáltatást nyújtó piaci szereplők teljes körűen tájékoztassák a felhasználókat a nekik felajánlott szerződések feltételeiről.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók, amennyiben kérik, jogosultak legyenek minden számlázási időszakban legalább egyszer díjmentesen megkapni a keresletoldali válaszból származó vagy a kínált és eladott villamos energiával kapcsolatos összes releváns adatot.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a (2) és a (3) bekezdésben említett jogok a végfelhasználókat – a költségek, az erőfeszítések és az idő tekintetében – megkülönböztetésmentes módon illessék meg. Különösen, a tagállamok biztosítják, hogy az ellátók ne rojjanak diszkriminatív technikai és adminisztratív feltételeket, eljárásokat és díjakat a felhasználókra annak alapján, hogy aggregálási szolgáltatást nyújtó piaci szereplővel kötött szerződéssel rendelkeznek-e.

14. cikk

Összehasonlító eszközök

(1) A tagállamok biztosítják, hogy legalább a lakossági fogyasztók és a kevesebb mint 100 000 kWh várható évi fogyasztással rendelkező mikrovállalkozások díjmentesen hozzáférhessenek legalább egy, az ellátók ajánlatait összehasonlító eszközhöz, beleértve a dinamikus villamosenergia-árakat tartalmazó szerződésekre vonatkozó ajánlatokat is. A fogyasztókat számláikon vagy azok mellékleteként vagy más módon tájékoztatni kell ezen eszközök hozzáférhetőségéről. Az eszközöknek legalább a következő követelményeket kell teljesíteniük:

- a) a piaci szereplőktől függetleneknek kell lenniük, és biztosítaniuk kell, hogy a keresési eredményekben a villamosenergia-ipari vállalkozások egyenlő bánásmódban részesüljenek;
- b) egyértelműen fel kell tüntetniük tulajdonosaikat és az eszközt üzemeltető és ellenőrző természetes vagy jogi személyt, valamint az eszköz finanszírozásának módjával kapcsolatos információkat;
- c) az összehasonlítás alapjául egyértelmű és objektív kritériumokat kell meghatározniuk, amelyek a szolgáltatásokra is kiterjednek, és ezeket fel kell tüntetniük;
- d) egyszerű és egyértelmű nyelvezetet kell használniuk;
- e) pontos és naprakész tájékoztatást kell nyújtaniuk, továbbá fel kell tüntetniük a legutóbbi naprakésszé tétel időpontját;
- f) hozzáférhetőnek kell lenniük a fogyatékosokkal élők számára úgy, hogy érzékelhetőek, kezelhetőek, érthetőek és stabilak;
- g) hatékony eljárást kell biztosítaniuk a közzétett ajánlatokra vonatkozó, nem valóság-hű információk bejelentésére; valamint
- h) az összehasonlítások során a kért személyes adatokat az összehasonlításhoz szigorúan szükséges adatokra kell korlátozniuk.

A tagállamok biztosítják, hogy legalább egy eszköz a piac egészére kiterjedjen. Amennyiben több eszköz is jelen van a piacon, az eszközöknek a lehető legszélesebb körű, a piac jelentős részét lefedő villamosenergia-ajánlatokat kell magukban foglalniuk, és amennyiben az említett eszközök nem fedik le teljes mértékben a piacot, azt az eredmények megjelenítése előtt egyértelműen jelezniük kell.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközöket bármilyen jogalany – így például magánjogi jogalany, valamint állami hatóság vagy szerv – működtetheti.

(3) A tagállamok kijelölnék egy illetékes hatóságot, amely az (1) bekezdésben felsorolt követelményeknek megfelelő összehasonlító eszközök számára bizalmi jegyet állít ki, és biztosítja, hogy a bizalmi jeggyel rendelkező összehasonlító eszközök továbbra is elegendőek az (1) bekezdésben foglalt követelményeknek. Ennek a hatóságnak függetlennek kell lennie a piaci szereplőktől és az összehasonlító eszközök üzemeltetőitől.

(4) A tagállamok előírhatják, hogy az (1) bekezdésben említett, bizalmi jeggyel bíró összehasonlító eszközök az ellátók által kínált szolgáltatások jellegéhez kapcsolódó, összehasonlítható tényezőket is tartalmazzanak.

(5) A piaci szereplők ajánlatainak összehasonlítását szolgáló valamennyi eszköz önkéntes és megkülönböztetésmentes módon jogosult kérelmezni az e cikk szerinti bizalmi jegy kiállítását.

(6) A (3) és az (5) bekezdéstől eltérve, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem írják elő az összehasonlító eszközökre vonatkozó bizalmi jegyek kiállítását, amennyiben valamely hatóság vagy szerv biztosít olyan összehasonlító eszközt, amely megfelel az (1) bekezdésben meghatározott követelményeknek.

15. cikk

Aktív felhasználók

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók jogosultak legyenek aktív felhasználóként eljárni anélkül, hogy rájuk aránytalan vagy megkülönböztető technikai és adminisztratív követelmények, eljárások és díjak, valamint a költségeket nem tükröző hálózati díjak vonatkoznának.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az aktív felhasználók:

- a) jogosultak legyenek közvetlenül vagy szabályozási központba tömörülve működni;
- b) jogosultak legyenek arra, hogy értékesítsék a saját termelésű villamos energiát, többek között energiavásárlási megállapodások révén;

- c) jogosultak legyenek arra, hogy rugalmassági és energiahatékonysági programokban vegyenek részt;
- d) jogosultak legyenek arra, hogy harmadik félnek átadják a tevékenységeikhez szükséges létesítmények irányítását, beleértve a telepítést, az üzemeltetést, az adatkezelést és a karbantartást is, anélkül, hogy az említett harmadik felet aktív felhasználónak tekintnék;
- e) esetében olyan költségtükröző, átlátható és megkülönböztetésmentes hálózati díjakat alkalmazzanak, amelyekben külön számolják el a hálózatba táplált villamos energiát és a hálózatból kivett villamos energiát az ezen irányelv 59. cikk (7) bekezdésével és az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkével összhangban, biztosítva azt, hogy megfelelő és kiegyensúlyozott módon vegyék ki részüket a rendszer általános költségmegosztásából;
- f) anyagi felelősséggel tartozzanak a villamosenergia-rendszerben általuk okozott kiegyenlítetlenségért; ilyen értelemben mérlegkörfelelősöknek kell lenniük, vagy az (EU) 2019/943 rendelet 5. cikkével összhangban át kell adniuk a kiegyenlítő szabályozási felelősségüket.

(3) A tagállamok nemzeti jogukban az egyénileg vagy együttesen eljáró aktív felhasználókra alkalmazandóan eltérő rendelkezéseket állapíthatnak meg, amennyiben az e cikk szerinti minden jogot és kötelezettséget alkalmaznak minden aktív felhasználóra. A közösen eljáró aktív felhasználókkal szembeni minden eltérő bánásmódnak arányosnak és kellően indokoltnak kell lennie.

(4) Azok a tagállamok, amelyek olyan meglévő rendszereket alkalmaznak, amelyek nem külön számolják el a hálózatba táplált és a hálózatból kivett villamos energiát, 2023. december 31-ét követően nem biztosíthatnak új jogokat e rendszerek keretében. A meglévő rendszerek hatálya alá tartozó felhasználók számára mindenféleképpen biztosítani kell annak lehetőségét, hogy bármikor olyan új rendszert válasszanak, amely a hálózati díjak kiszámításának alapjaként külön számolja el a hálózatba betáplált, illetve a hálózatból fogyasztott villamos energiát.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy azok az aktív felhasználók, akik tulajdonosai egy energiátároló létesítménynek:

- a) a kérést követő észszerű időn belül jogosultak legyenek csatlakozni a hálózathoz, amennyiben minden szükséges feltétel – például a kiegyenlítő szabályozási felelősség és a megfelelő mérés – teljesül;
- b) ne essenek kettős díjazás – többek között hálózati díjak – alá a telephelyükön maradó tárolt villamos energia tekintetében vagy amikor rugalmassági szolgáltatásokat nyújtanak a rendszerüzemeltetők számára;
- c) ne essenek aránytalan engedélyeztetési előírások vagy díjak alá;
- d) jogosultak legyenek egyidejűleg több szolgáltatást nyújtani, ha ez műszakilag megvalósítható.

16. cikk

A helyi energiaközösségek

(1) A tagállamok olyan támogató szabályozási keretet alakítanak ki a helyi energiaközösségek számára, amely biztosítja, hogy:

- a) a helyi energiaközösségben való részvétel nyitott és önkéntes legyen;
- b) a helyi energiaközösség tagjai vagy részvényesei jogosultak legyenek elhagyni a közösséget; ilyen esetekben a 12. cikket kell alkalmazni;
- c) a helyi energiaközösség tagjai vagy részvényesei ne veszítsék el a lakossági fogyasztóként vagy aktív felhasználóként őket megillető jogokat és rájuk háruló kötelezettségeket;
- d) a helyi energiaközösségeken belüli villamosenergia-szállítás elősegítése érdekében a megfelelő elosztórendszer-üzemeltető a szabályozó hatóság által megállapított méltányos díjazás ellenében működjön együtt a helyi energiaközösségekkel;
- e) a helyi energiaközösségek esetében megkülönböztetésmentes, méltányos, arányos és átlátható eljárásokat és díjakat – beleértve a nyilvántartásba vételt és az engedélyezést is –, valamint az (EU) 2019/943 rendelet 18. cikkével összhangban olyan költségeket alkalmazzanak, amelyek átláthatóak, megkülönböztetésmentesek és tükrözik a hálózati díjakat, biztosítva azt, hogy megfelelő és kiegyensúlyozott módon vegyék ki a részüket a rendszer általános költségmegosztásából.

- (2) A tagállamok a támogató szabályozási keretben rendelkezhetnek úgy, hogy a helyi energiaközösségek:
- nyitottak legyenek a határokon átnyúló részvételre;
 - az e cikk (4) bekezdésében foglalt feltételek mellett jogosultak legyenek elosztóhálózatok tulajdonlására, létrehozására, megvásárlására vagy lízingjére, valamint azok autonóm irányítására;
 - élvezzék a 38. cikk (2) bekezdésében előírt mentességeket.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a helyi energiaközösségek:
- közvetlenül, illetve szabályozási központba tömörülve, megkülönböztetésmentes módon képesek legyenek hozzáférni minden villamosenergia-piachoz;
 - végfelhasználóként, termelőként, ellátóként, elosztórendszer-üzemeltetőként vagy aggregálási szolgáltatást nyújtó piaci szereplőként tevékenységeik, jogaik és kötelezettségeik tekintetében megkülönböztetésmentes és arányos bánásmódban részesüljenek;
 - anyagi felelősséggel tartozzanak a villamosenergia-rendszerben általuk okozott kiegyenlítetlenségért; ilyen értelemben mérlegkörfelelősöknek kell lenniük, vagy az (EU) 2019/943 rendelet 5. cikkének megfelelően át kell adniuk a kiegyenlítő szabályozási felelősségüket;
 - a saját termelésű energiafogyasztás tekintetében a helyi energiaközösségeket a 15. cikk (2) bekezdésének b) pontjával összhangban aktív felhasználóként kezeljék;
 - a helyi energiaközösségen belül jogosultak legyenek lebonyolítani a közösség tulajdonában álló termelési egységek által termelt villamos energia megosztását, tiszteletben tartva az e cikkben meghatározott egyéb követelményeket és fenntartva a közösség tagjait végfelhasználóként megillető jogokat, illetve a rájuk végfelhasználóként háruló kötelezettségeket.

Az első albekezdés e) pontjának alkalmazásában a villamos energia megosztása nem érintheti az alkalmazandó hálózati díjakat, tarifákat és illetékeket, összhangban az elosztott energiaforrásoknak az illetékes nemzeti hatóság által kidolgozott átlátható költség-haszon elemzésével.

- (4) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy – a IV. fejezet, valamint az elosztórendszer-üzemeltetőkre vonatkozó egyéb szabályok és szabályozás sérelme nélkül – a helyi energiaközösségek számára biztosítják azt a jogot, hogy működési területükön irányíthassák az elosztóhálózatokat és létrehozassák a megfelelő eljárásokat. E jogok biztosítása esetén a tagállamok biztosítják, hogy a helyi energiaközösségek:
- jogosultak legyenek arra, hogy hálózataik működtetésére vonatkozóan megállapodást kössenek azon megfelelő elosztórendszer-üzemeltetővel vagy átvitelrendszer-üzemeltetővel, akihez, illetve amelyhez a hálózatuk kapcsolódik;
 - megfelelő hálózati díjakat szabjanak ki hálózataik és a helyi energiaközösségen kívüli elosztóhálózat kapcsolódási pontjain, és hogy az ilyen hálózati díjakat az elosztóhálózatba táplált villamosenergiától és a helyi energiaközösségen kívüli elosztóhálózat által felhasznált villamos energiától elkülönítve számolják el, az 59. cikk (7) bekezdésével összhangban;
 - ne tegyenek különbséget a továbbra is az elosztóhálózathoz kapcsolódó felhasználók tekintetében, illetve az ilyen felhasználók ne szenvedjenek hátrányt.

17. cikk

Szabályozási központba tömörülve történő keresletoldali válasz

- (1) A tagállamok engedélyezik és elősegítik a szabályozási központba tömörülve történő keresletoldali válaszban való részvételt. A tagállamok engedélyezik a végfelhasználóknak – ideértve a szabályozási központba tömörülve keresletoldali választ kínálókat is –, hogy a termelők mellett megkülönböztetésmentes módon vehessenek részt valamennyi villamosenergia-piacon.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó szerződészkötéskor a keresletoldali válasz aggregálásában részt vevő piaci szereplőkkel a termelőkkel együtt megkülönböztetésmentes módon, műszaki képességeik alapján bánjanak.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy vonatkozó szabályozási keretük legalább az alábbi elemeket tartalmazza:
- az aggregálást végző mindegyik piaci szereplő – ideértve a független aggregátorokat is – azon joga, hogy más piaci szereplők beleegyezése nélkül a villamosenergia-piacokra lépjen;

- b) olyan megkülönböztetésmentes és átlátható szabályok, amelyek egyértelműen meghatározzák minden villamosenergia-ipari vállalkozás és felhasználó szerepét és feladatköreit;
- c) az aggregálást végző piaci szereplők és az egyéb villamosenergia-ipari vállalkozások közötti adatcserére vonatkozó olyan megkülönböztetésmentes és átlátható szabályok és eljárások, amelyek könnyű adathozzáférést biztosítanak egyenlő és megkülönböztetésmentes feltételek mellett, az érzékeny üzleti adatok, valamint a felhasználók személyes adatai teljes körű védelmével egyidejűleg;
- d) az aggregálást végző piaci szereplők arra vonatkozó kötelezettsége, hogy anyagi felelősséggel tartoznak a villamosenergia-rendszerben általuk okozott kiegyenlítetlenségért; ilyen értelemben mérlegkörfelelősöknek kell lenniük, vagy az (EU) 2019/943 rendelet 5. cikkének megfelelően át kell adniuk kiegyenlítő szabályozási felelősségüket;
- e) arra vonatkozó rendelkezések, hogy a független aggregátorokkal szerződéses viszonyban álló végfelhasználókat az ellátójuk részéről nem terhelhetik jogosulatlan kifizetések, szankciók vagy egyéb indokolatlan szerződéses korlátozások;
- f) az aggregálást végző piaci szereplők és egyéb piaci szereplők közötti vitarendezési mechanizmus, ideértve a kiegyenlítetlenség okozásáért való felelősséget is.

(4) A tagállamok előírhatják a villamosenergia-ipari vállalkozásoknak vagy a részt vevő végfelhasználóknak, hogy fizessenek pénzügyi ellentételezést az egyéb piaci szereplőknek vagy a piaci szereplők mérlegkörfelelőseinek, amennyiben ezeket a szereplőket vagy mérlegkörfelelősöket közvetlenül érint a keresletoldali válasz aktiválása. Az ilyen pénzügyi ellentételezés nem jelenthet akadályt az aggregálásban részt vevő piaci szereplők piacra lépése előtt, és nem akadályozhatja a rugalmasságot. Ilyen esetekben a pénzügyi ellentételezésnek kifejezetten azokra a felmerülő költségekre kell korlátozódnia, amelyek a részt vevő felhasználók ellátóinál vagy az ellátók mérlegkörfelelőseinél a keresletoldali válasz aktiválása során merültek fel. Az ellentételezés kiszámításának módszere figyelembe veheti független aggregátorok által más piaci szereplők számára előidézett előnyöket is, és amelyek fennállása esetén az aggregátorok vagy a részt vevő felhasználók kötelezhetők az ilyen ellentételezéshez való hozzájárulásra, de csak annyiban, amennyiben az ellátók, a felhasználók és a mérlegkörfelelősök számára nyújtott előnyök nem haladják meg a felmerült közvetlen költségeket. A számítási módszert a nemzeti szabályozó hatóságnak vagy más illetékes nemzeti hatóságnak jóvá kell hagynia.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a szabályozó hatóságok vagy – amennyiben nemzeti jogrendszerük előírja – az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők a piaci szereplőkkel és végfelhasználókkal szoros együttműködésben meghatározzák az összes villamosenergia-piacra vonatkozóan a keresletoldali válaszban való részvétel technikai jellemzőit e piacok műszaki követelményei és a keresletoldali válasz képességei alapján. Az ilyen követelményeknek ki kell terjedniük az aggregált terheléseket magában foglaló részvételre is.

18. cikk

Számlák és számlainformációk

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a számlák és a számlainformációk pontosak, könnyen érthetőek, egyértelműek, tömörök és felhasználóbarátak legyenek, és hogy azokat oly módon tüntessék fel, hogy az elősegítse a végfelhasználók általi összehasonlítást. Kérelemre a végfelhasználóknak világos és érthető magyarázatot kell kapniuk a számlázott összeg kiszámításának módjáról, különösen ha a számla nem a tényleges fogyasztáson alapul.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók az összes számlájukat és számlainformációikat díjmentesen kapják kézhez.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználóknak felkínálják az elektronikus számla és számlainformációk lehetőségét, továbbá a számlák tényleges kifizetése vonatkozásában rugalmas feltételeket kínáljanak.
- (4) Ha a szerződés rendelkezik egy termék vagy ár, illetve kedvezmény jövőbeli változásáról, azt a számlán a változás időpontjával együtt fel kell tüntetni.
- (5) A tagállamok konzultálnak fogyasztói szervezetekkel, amikor a számlák tartalmára vonatkozó követelményeket érintő változásokat tervezik.
- (6) A tagállamok biztosítják, hogy a számlák és a számlainformációk megfeleljenek az I. mellékletben foglalt minimumkövetelményeknek.

19. cikk

Okos mérési rendszerek

(1) Az energiahatékonyság előmozdítása és a végfelhasználók szerepének erősítése érdekében a tagállamok – vagy amennyiben a tagállam úgy rendelkezett, a szabályozó hatóság – nyomatékosan javasolják a villamosenergia-ipari vállalkozásoknak és az egyéb piaci szereplőknek, hogy optimalizálják a villamosenergia-felhasználást, többek között energiagazdálkodási szolgáltatások nyújtása, innovatív árképzési formulák kidolgozása és olyan okos mérési rendszerek bevezetése révén, amelyek interoperábilisak, különösen fogyasztói energiagazdálkodási rendszerekkel és intelligens hálózatokkal együtt, az Unió vonatkozó adatvédelmi jogának megfelelően.

(2) A tagállamok a területükön biztosítják az olyan okos mérési rendszerek bevezetését, amelyek támogatják a felhasználók villamosenergia-piacon való aktív részvételét. Az ilyen fogyasztásmérés bevezetése költség-haszon elemzéshez köthető, amelyet a II. mellékletben meghatározott elvekkel összhangban kell elvégezni.

(3) Az okos mérési rendszerek bevezetését végrehajtó tagállamok – a 20. cikkel és a II. melléklettel összhangban – elfogadják és közzéteszik a területükön bevezetendő okos mérési rendszerekre vonatkozó működési és műszaki minimumkövetelményeket. A tagállamok biztosítják ezen intelligens okos mérési rendszerek interoperabilitását és azt, hogy azok képesek legyenek adatokat szolgáltatni a fogyasztói energiagazdálkodási rendszerek számára. Ezzel kapcsolatban a tagállamoknak kellő tekintettel kell lenniük a rendelkezésre álló releváns – többek között az interoperabilitást lehetővé tevő – szabványok és bevált módszerek alkalmazására, valamint az intelligens hálózatok fejlesztésének és a belső villamosenergia-piac fejlesztésének fontosságára.

(4) Az okos mérési rendszerek bevezetését megkezdő tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók átlátható és megkülönböztetésmentes módon járuljanak hozzá a bevezetéssel járó költségekhez, a teljes ellátási láncra vonatkozó hosszú távú előnyök figyelembevétele mellett. A tagállamok – vagy amennyiben a tagállam úgy rendelkezett, a kijelölt illetékes hatóságok – rendszeresen figyelemmel kísérik területükön e telepítést, hogy nyomon kövessék a fogyasztók előnyeinek biztosítását.

(5) Amennyiben az okos mérési rendszerek telepítését a (2) bekezdésben említett költség-haszon elemzés eredményeként kedvezőtlennek ítélik, a tagállamok biztosítják, hogy ezen értékelést – az annak alapjául szolgáló feltételezésekben bekövetkező jelentős változásokra, valamint a technológiai fejleményekre és a piaci fejleményekre reagálva – legalább négyévente vagy gyakrabban felülvizsgálják. A tagállamok értesítik a Bizottságot naprakésszé tett költség-haszon elemzés eredményéről, amint az rendelkezésre áll.

(6) Az ezen irányelvben szereplő, az okos mérési rendszerekre vonatkozó rendelkezések alkalmazandók a jövőbeli berendezésekre és a régebbi okosmérőket felváltó berendezésekre. Élettartamuk végéig üzemben maradhatnak a már üzemben lévő okos mérési rendszerek, illetve azok, amelyek esetében a „munkálatok kezdete” 2019. július 4. előtt megkezdődött, azonban a 20. cikkben és a II. mellékletben rögzített követelményeket nem teljesítő okos mérési rendszerek 2031. július 5. után nem maradhatnak üzemben.

E bekezdés alkalmazásában a „munkálatok kezdete” vagy a beruházással kapcsolatos építési munkálatok megkezdését, vagy a berendezések megrendelésére vonatkozó első kötelezettségvállalást, vagy a beruházást visszafordíthatatlanná tevő egyéb kötelezettségvállalást jelenti, ezek közül azt, amelyikre előbb kerül sor. Átvétel esetén a munkálatok kezdete az átvett létesítményhez közvetlenül kapcsolódó eszközök átvételének időpontja.

20. cikk

Az okos mérési rendszerek funkciói

Amennyiben az okos mérési rendszerek bevezetését a 19. cikk (2) bekezdésében említett költség-haszon elemzés eredményeként pozitívan értékeli, vagy ha 2019. július 4-t követően az okos mérési rendszereket szisztematikusan bevezetik, a tagállamoknak az okos mérési rendszerek bevezetését az európai szabványokkal, a II. melléklettel, valamint az alábbi követelményekkel összhangban kell végrehajtaniuk:

a) az okos mérési rendszereknek pontosan mérniük kell a tényleges villamosenergia-fogyasztást, és képeseknek kell lenniük információt nyújtani a végfelhasználóknak a felhasználás tényleges idejéről. A hitelesített múltbeli fogyasztási adatokat kérelemre és többletköltségek nélkül, könnyen és biztonságosan elérhetővé és megtekinthetővé kell tenni a végfelhasználók számára. A nem hitelesített, közel valós idejű fogyasztási adatokat többletköltségek nélkül, szintén könnyen és biztonságosan elérhetővé kell tenni a végfelhasználók számára egy szabványosított felületen vagy távolról történő hozzáféréseken keresztül az automatizált energiahatékonysági programok, a keresletoldali válasz és az egyéb szolgáltatások támogatása céljából;

- b) az okos mérési rendszerek és az adatközlés biztonsága megfelel az Unió vonatkozó biztonsági szabályainak, a kiberbiztonság legmagasabb szintű védelmének biztosítását szolgáló elérhető legjobb technológiák kellő figyelembevételével, egyúttal szem előtt tartva a költségeket és az arányosság elvét;
- c) a végfelhasználók magánéletének és adatainak védelme megfelel az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó releváns uniós jogszabályoknak;
- d) a fogyasztásmérő-üzemeltetőknek biztosítaniuk kell, hogy azon az aktív felhasználóknak a fogyasztásmérői, akik villamos energiát táplálnak a hálózatba, képesek legyenek külön mérni az aktív felhasználók termelési helyszínéről a hálózatba táplált villamos energiát;
- e) a végfelhasználók kérésére, az általuk a hálózatba táplált villamosenergiára és a villamosenergia fogyasztásuk mennyiségére vonatkozó adatokat a 24. cikk szerint elfogadott végrehajtási aktusokkal összhangban számukra, illetve a nevükben eljáró harmadik fél számára rendelkezésre kell bocsátani, szabványosított kommunikációs interfészen vagy távolról történő hozzáféréseken keresztül, könnyen érthető formátumban, lehetővé téve számukra azt, hogy azonos elemek összevetése alapján összehasonlíthassák az ajánlatokat;
- f) megfelelő tanácsadást és tájékoztatást kell biztosítani a végfelhasználók számára az okosmérők telepítését megelőzően vagy azok telepítésekor, különösen azok teljes körű funkcióiról a mérőleolvasás menete és az energiafogyasztás figyelemmel kísérése tekintetében, valamint a személyes adatok gyűjtéséről és kezeléséről az alkalmazandó uniós adatvédelmi joggal összhangban;
- g) az okos mérési rendszereknek lehetővé kell tennie, hogy a végfelhasználók fogyasztásának mérésére és elszámolására a nemzeti piacon alkalmazott kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakkal azonos időszakban kerüljön sor.

Az első albekezdés e) pontjának alkalmazásában a végfelhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy mérési adataikat lekérdezhessék vagy többletköltség nélkül és az adathordozhatósághoz való, az uniós adatvédelmi szabályokban rögzített jogokkal összhangban más számára eljuttathassák.

21. cikk

Okosmérőre való jogosultság

(1) Amennyiben az okos mérési rendszerek bevezetését a 19. cikk (2) bekezdésében említett költség-haszon elemzés kedvezőtlennek ítéli, vagy az okos mérési rendszereket nem vezetik be szisztematikusan, a tagállamok biztosítják, hogy minden végfelhasználó kérelmére, valamint méltányos, észszerű és költséghatékony feltételek és a járulékos költségek viselése mellett jogosult legyen olyan okosmérő telepítésére, vagy adott esetben korszerűsítésére, amely:

- a) amennyiben technikailag megvalósítható, rendelkezik a 20. cikkben említett funkciókkal, vagy legalább a tagállamok által nemzeti szinten, a II. melléklettel összhangban meghatározandó és közzeendő funkciókkal;
- b) interoperabilis, és képes arra, hogy közel valós időben a kívánt módon összekapcsolja a fogyasztásmérő infrastruktúrát a fogyasztói energiagazdálkodási rendszerekkel.

(2) Amennyiben egy felhasználó az (1) bekezdés alapján okosmérőt kérelmez, a tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok arról rendelkeztek – a kijelölt illetékes hatóságok:

- a) biztosítják, hogy az intelligens fogyasztásmérőt kérelmező végfelhasználónak tett ajánlat kifejezetten és egyértelműen ismertesse:
 - i. az okosmérő által támogatott funkciókat és interoperabilitást, az elérhető szolgáltatásokat, valamint azt, hogy az adott időben milyen észszerűen feltételezhető előnyök várhatók el okosmérőtől;
 - ii. a végfelhasználót terhelő járulékos költségeket;
- b) biztosítják, hogy az intelligens fogyasztásmérőt észszerű időn belül, legkésőbb a felhasználó kérelmétől számított négy hónapon belül telepítsék;
- c) rendszeresen, de legalább kétfévente felülvizsgálják és közzéteszik a járulékos költségeket, valamint nyomon követik ezen költségek alakulását a technológiai fejlődés eredményeként és a fogyasztásmérés esetleges korszerűsítésének fényében.

22. cikk

Hagyományos fogyasztásmérők

- (1) Amennyiben a végfelhasználók nem rendelkeznek okosmérővel, a tagállamok olyan egyéni hagyományos fogyasztásmérőt biztosítanak számukra, amely pontosan méri a tényleges fogyasztásukat.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók – közvetlenül, illetve online interfészen vagy más megfelelő interfészen keresztül – könnyen leolvashassák a hagyományos fogyasztásmérőiket.

23. cikk

Adatgazdálkodás

- (1) Az adatgazdálkodásra és az adatcserére vonatkozó szabályok megállapításakor a tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek – a kijelölt illetékes hatóságok meghatározzák azon szabályokat, amelyek értelmében a jogosult felek e cikkkel, valamint az alkalmazandó uniós jogi kerettel összhangban hozzáférhetnek a végfelhasználók adataihoz. Ezen irányelv alkalmazásában az adatok magukban foglalják a fogyasztásmérési és fogyasztási adatokat, valamint a felhasználó általi ellátóváltáshoz, a keresletoldali válaszhoz és az egyéb szolgáltatásokhoz szükséges adatokat.
- (2) A tagállamok a hatékony és biztonságos adathozzáférés és -csere, valamint az adatvédelem és az adatbiztonság biztosítása érdekében megszervezik az adatgazdálkodást.

Az egyes tagállamokban alkalmazott adatgazdálkodási modelltől függetlenül az adatgazdálkodásért felelős felek az (1) bekezdéssel összhangban bármely jogosult fél számára hozzáférést biztosítanak a végfelhasználó adataihoz. A jogosult felek számára megkülönböztetésmentes módon és egyidejűleg kell rendelkezésre bocsátani a kért adatokat. Az adatokhoz könnyű hozzáférést kell biztosítani, a hozzáférés megszerzésére vonatkozó eljárásokat pedig nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

- (3) Ezen irányelv alkalmazásában az adatokhoz való hozzáférésre és az adatok tárolására vonatkozó szabályoknak meg kell felelniük a vonatkozó uniós jognak.

A személyes adatoknak az ezen irányelv keretében történő kezelését az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban kell végezni.

- (4) A tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok arról rendelkeztek – a kijelölt illetékes hatóságok felhatalmazzák és tanúsítják, illetve – adott esetben – felügyelik az adatgazdálkodásért felelős feleket, biztosítva ezzel, hogy a felek megfeleljenek az ezen irányelvben előírt követelményeknek.

Az adatvédelmi tisztviselők (EU) 2016/679 rendelet szerinti feladatainak sérelme nélkül a tagállamok dönthetnek úgy, hogy az adatgazdálkodást végző felek számára megfelelési vezetők kinevezését írják elő azzal a feladattal, hogy kísérik figyelemmel az említett felek által a megkülönböztetésmentes adathozzáférés és az ezen irányelv követelményeinek való megfelelés biztosítása céljából hozott intézkedések végrehajtását.

A tagállamok kinevezhetnek az ezen irányelv 35. cikke (2) bekezdésének d) pontjában említett kinevezett megfelelési vezetőket vagy szervezeteket arra, hogy tegyenek eleget az e bekezdésben foglalt kötelezettségeknek.

- (5) A végfelhasználókat az adataikhoz való hozzáférés vagy az adataik rendelkezésre bocsátása iránti kérelem tekintetében semmilyen további költség nem terheli.

A tagállamok feladata, hogy meghatározzák a jogosult felek adatokhoz való hozzáféréseinek releváns díjait.

A tagállamok – vagy amennyiben a tagállam úgy rendelkezett, a kijelölt illetékes hatóságok – biztosítják, hogy az adatszolgáltatást nyújtó szabályozott vállalkozások által felszámított díjak ésszerűek és kellően indokoltak legyenek.

24. cikk

Interoperabilitási követelmények és az adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó eljárások

- (1) A kiskereskedelmi piacon zajló verseny előmozdítása, valamint a jogosult felekre háruló túlzott adminisztrációs költségek elkerülése érdekében a tagállamok segítik az Unión belüli energiaszolgáltatások teljes interoperabilitásának megvalósulását.

(2) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén interoperabilitási követelményeket és a 23. cikk (1) bekezdésében említett adatokhoz való hozzáférés vonatkozásában megkülönböztetésmentes és átlátható eljárásokat fogad el. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 68. cikk (2) bekezdésében említett tanácsadó-bizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások alkalmazzák a (2) bekezdésben említett adatokhoz való hozzáférés vonatkozásában az interoperabilitási követelményeket és eljárásokat. Ezeket a követelményeket és eljárásokat a már meglévő nemzeti gyakorlatokra kell alapozni.

25. cikk

Egyablakos ügyintézés

A tagállamok saját területükön biztosítják egyablakos kapcsolattartó pontok létrehozását, amelyeknek köszönhetően a felhasználók hozzáférhetnek a jogaikra, az alkalmazandó jogra és a jogvita esetén rendelkezésükre álló vitarendezési mechanizmusokra vonatkozó összes szükséges információhoz. Az ilyen egyablakos kapcsolattartó pontok az általános ügyfél-tájékoztató pontokon belül is kialakíthatók.

26. cikk

A bíróságon kívüli vitarendezéshez való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv szerint meghatározott jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatban felmerülő viták rendezése céljából egy független mechanizmuson keresztül, például egy energiaügyi ombudsman, egy fogyasztóvédelmi testület vagy egy szabályozó hatóság révén, egyszerű, tisztességes, átlátható, független, hatékony és eredményes bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok álljanak a végfelhasználók rendelkezésére. Amennyiben a végfelhasználó a 2013/11/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²³⁾ értelmében vett fogyasztó, az ilyen bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusoknak eleget kell tenniük a 2013/11/EU irányelv minőségi követelményeinek, és indokolt esetben visszafizetési és/vagy kompenzációs rendszert kell biztosítaniuk.

(2) A tagállamok szükség esetén biztosítják, hogy az alternatív vitarendezési fórumok együttműködjenek az egyszerű, tisztességes, átlátható, független, hatékony és eredményes, bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok biztosítása érdekében minden olyan vita esetén, amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó bármely termékhez vagy szolgáltatáshoz köthető, vagy azokkal összefüggésben áll.

(3) Az villamosenergia-ipari vállalkozásoknak a lakossági fogyasztókat érintő, bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusokban való részvételét kötelezővé kell tenni, kivéve, ha a tagállam bizonyítja a Bizottságnak, hogy más mechanizmusok is ugyanolyan hatékonyak.

27. cikk

Egyetemes szolgáltatás

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden lakossági fogyasztó, és ahol a tagállamok szükségesnek tartják, a kisvállalkozások is egyetemes szolgáltatásban részesüljenek, azaz a tagállam területén belül joguk legyen a meghatározott minőségű villamos energiával való ellátásra, versenyképes, könnyen és egyértelműen összehasonlítható, átlátható, valamint megkülönböztetésmentes áron. Az egyetemes szolgáltatás biztosítása érdekében a tagállamok végső menedékes ellátót jelölhetnek ki. A tagállamok az elosztóvállalatokat arra kötelezik, hogy fogyasztóikat hálózatukba az 59. cikk (7) bekezdésében meghatározott eljárással összhangban, az ott meghatározott feltételek mellett és tarifák alapján kapcsolják be. Ez az irányelv nem korlátozza a tagállamokat abban, hogy a lakossági, továbbá a kis- és közepes méretű lakossági fogyasztóik piaci pozícióját erősítsék azzal, hogy támogatják az e fogyasztói csoportok számára az önkéntes képviselői csoportosulás lehetőségét.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat átlátható módon és megkülönböztetésmentesen kell megvalósítani oly módon, hogy az ne gátolja az ellátó 4. cikkben meghatározott szabad megválasztását.

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/11/EU irányelve (2013. május 21.) a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról (fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv) (HL L 165., 2013.6.18., 63. o.).

28. cikk

Kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók

(1) A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak a felhasználók védelmére és különösen megfelelő biztosítékokat nyújtanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók védelmére. E tekintetben a tagállamok meghatározzák a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználó fogalmát, amely az energiaszegénységre és többek között az ellátásból való kizárás kritikus időszak alatti tilalmára vonatkozhat. A kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók fogalma kiterjedhet a jövedelmi szintekre, az energiakiadásoknak a rendelkezésre álló jövedelemhez viszonyított arányára, az otthonok energiahatékonyságára, az elektromos eszközöktől való, egészségügyi okokkal magyarázható jelentős függésre, az életkorra vagy egyéb kritériumokra. A tagállamok biztosítják a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókkal kapcsolatos jogok és kötelezettségek érvényesülését. Intézkedéseket hoznak különösen a távoli területeken élő, kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók megóvása érdekében. Magas szintű fogyasztóvédelmet biztosítanak, különösen a szerződési feltételek átláthatósága, az általános információk és a vitarendezési mechanizmusok vonatkozásában.

(2) A tagállamok az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében a felismert energiaszegénység kezelése céljából – a szegénység tágabb összefüggéseit is figyelembe véve – megteszik a szükséges intézkedéseket, például társadalombiztosítási rendszerükön keresztül előnyöket nyújtanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók szükséges energiaellátása érdekében, vagy támogatást nyújtanak az energiahatékony fejlesztéseknek. Ezen intézkedések nem gátolhatják a 4. cikkben előírt tényleges piacnyitást és a piac működését, valamint a 9. cikk (4) bekezdésének megfelelően adott esetben ezekről értesítik a Bizottságot. Ezek az értesítések magukban foglalhatnak az általános társadalombiztosítási rendszeren belül hozott intézkedéseket is.

29. cikk

Energiaszegénység

Az energiaszegénységben élő háztartások számának az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja szerinti értékelésekor a tagállamok olyan kritériumokat határoznak meg és tesznek közzé, amelyek magukban foglalhatják az alacsony jövedelmet, az energiakiadásoknak a rendelkezésre álló jövedelemhez viszonyított magas arányát, valamint a gyenge energiahatékonyságot.

A Bizottság ezzel kapcsolatban és az 5. cikk (5) bekezdésével összefüggésben iránymutatást ad az „energiaszegény háztartások jelentős számának” meghatározása kapcsán, abból az alapvetésből kiindulva, hogy az energiaszegény háztartások bármely aránya jelentősnek tekinthető.

IV. FEJEZET

AZ ELOSZTÓRENDSZER ÜZEMELTETÉSE

30. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők kijelölése

A tagállamok vagy az általuk erre felkért, elosztórendszerben tulajdonnal rendelkező vagy azokért felelős vállalkozások a hatékonyság és a gazdasági egyensúly figyelembevételével, a tagállam által megállapított időtartamra szólóan egy vagy több elosztórendszer-üzemeltetőt jelölnek ki.

31. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők feladatai

(1) Az elosztórendszer-üzemeltető felelős annak biztosításáért, hogy a rendszer hosszú távon képes legyen a villamosenergia-elosztás iránti észszerű igények kielégítésére, továbbá felelős a gazdasági feltételek mellett biztonságos, megbízható és hatékony villamosenergia-elosztórendszer – a környezetvédelmi szempontok és az energiahatékonyság kellő figyelembevétele mellett történő – üzemeltetéséért, fenntartásáért és fejlesztéséért.

(2) Az elosztórendszer-üzemeltető minden esetben tartózkodik a rendszerhasználókkal vagy azok csoportjaival szembeni, különösen a saját kapcsolt vállalkozásai javára történő megkülönböztető bánásmódtól.

(3) Az elosztórendszer-üzemeltető a rendszerhasználókat megfelelő módon tájékoztatja annak érdekében, hogy azok hatékonyan hozzáférhessenek a rendszerhez és használni tudják azt.

(4) A tagállam az (EU) 2019/943 rendelet 12. cikkével összhangban megkövetelheti az elosztórendszer-üzemeltetőtől, hogy a termelőlétesítmények teherelosztása során elsőbbséget adjon a megújuló forrást használó, vagy a nagy hatásfokú kapcsolt energiát termelő termelőlétesítményeknek.

(5) Minden elosztórendszer-üzemeltető – amennyiben ezt a feladatot is ellátja – átlátható, megkülönböztetésmentes, piaci alapú eljárásokkal összhangban, semleges piaci segítőként szerzi be a hálózata veszteségeit fedező energiát.

(6) Amennyiben az elosztórendszer-üzemeltető feladata az elosztórendszer hatékony, megbízható és biztonságos működtetéséhez szükséges termékek és szolgáltatások beszerzése, az elosztórendszer-üzemeltető által e célból elfogadott szabályoknak objektíveknek, átláthatóknak és megkülönböztetésmenteseknek kell lenniük, továbbá ezeket a szabályokat az átviteli rendszer-üzemeltetőkkel és az egyéb érintett piaci szereplőkkel egyeztetve kell kialakítani. Az elosztórendszer-üzemeltetők által biztosított termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó feltételeket – beleértve adott esetben a szabályokat és a tarifákat is – az 59. cikk (7) bekezdésének értelmében megkülönböztetésmentes és költségeket tükröző módon kell kialakítani, és azokat közzé kell tenni.

(7) A (6) bekezdésben említett feladatok végrehajtása során az elosztórendszer-üzemeltetőnek átlátható, megkülönböztetésmentes, piaci alapú eljárásokkal összhangban kell beszereznie a rendszeréhez szükséges, nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatásokat, kivéve, ha a szabályozó hatóság arra a megállapításra jutott, hogy e nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatások piaci alapon történő nyújtása gazdaságilag nem hatékony, és ezért eltérést engedélyezett. A nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatások beszerzésére vonatkozó kötelezettség az integrált hálózati elemek esetében nem alkalmazandó teljes mértékben.

(8) A (6) bekezdésben említett termékek és szolgáltatások beszerzése során biztosítani kell valamennyi alkalmas piaci szereplő – így például a megújuló forrásokból származó energiát kínáló piaci szereplők, a keresletoldali válaszban részt vevő piaci szereplők, az energiátároló létesítmények üzemeltetői és az aggregálást végző piaci szereplők – hatékony részvételét, különösen annak előírásával, hogy a szabályozó hatóságok és az elosztórendszer-üzemeltetők az összes piaci szereplővel – az átviteli rendszer-üzemeltetőkkel is – szoros együttműködésben, az e piacokra vonatkozó műszaki követelmények és valamennyi piaci szereplő képességei alapján határozzák meg az e piacokon való részvétel technikai jellemzőit.

(9) Az elosztórendszer-üzemeltetőknek együtt kell működniük az átviteli rendszer-üzemeltetőkkel annak érdekében, hogy a hálózatukhoz kapcsolódott piaci szereplők hatékonyan részt tudjanak venni a kiskereskedelmi, a nagykereskedelmi és a kiegyenlítő szabályozási energia-piacokon. Az elosztórendszerben meglévő erőforrásokból származó kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások nyújtásáról meg kell állapodni a megfelelő átviteli rendszer-üzemeltetővel az (EU) 2019/943 rendelet 57. cikkével és az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet⁽²⁴⁾ 182. cikkével összhangban.

(10) A tagállamok vagy kijelölt illetékes hatóságai engedélyezhetik az elosztórendszer-üzemeltetők számára, hogy az ezen irányelvben és az (EU) 2019/943 rendeletben előírtakon kívül más tevékenységeket is végezzenek, amennyiben ezekre a tevékenységekre az elosztórendszer-üzemeltetőknek szükségük van ahhoz, hogy teljesítsék az ezen irányelvben vagy az (EU) 2019/943 rendeletben rögzített kötelezéseiket, feltéve hogy a szabályozó hatóság értékelte az ilyen eltérés szükségességét. Ez a bekezdés nem érinti az elosztórendszer-üzemeltetők jogát a villamosenergia-hálózatoktól eltérő hálózatok tulajdonlására, fejlesztésére, kezelésére vagy üzemeltetésére, ha a tagállam vagy a kijelölt illetékes hatóság erre feljogosította.

32. cikk

Ösztönzők a rugalmasságnak az elosztóhálózatokban való alkalmazásához

(1) A tagállamok biztosítják a szükséges keretszabályokat annak lehetővé tétele és ösztönzése céljából, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők rugalmassági szolgáltatásokat – ideértve a területükre vonatkozó szűk keresztmetszet kezelését is – szerezzenek be az elosztórendszer üzemeltetésének és fejlesztésének hatékonyabbá tétele érdekében. A keretszabályoknak biztosítaniuk kell, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők az ilyen szolgáltatásokat elosztott termelést, keresletoldali választ vagy energiátárolást szolgáltatóktól szerezhessék be, valamint ösztönözniük kell az energiahatékonysági intézkedések bevezetését, amennyiben ezek a szolgáltatások költséghatékonyan csökkentik a villamosenergia-kapacitás naprakésszé tételének vagy helyettesítésének igényét, ami támogatja az elosztórendszer hatékony és biztonságos üzemeltetését. Az elosztórendszer-üzemeltetők e szolgáltatásokat átlátható, megkülönböztetésmentes és piaci alapú eljárásokkal összhangban szerzik be, kivéve, ha a szabályozó hatóságok megállapították, hogy az ilyen szolgáltatások beszerzése gazdaságilag nem hatékony, vagy az említett beszerzés súlyos piaci torzulásokhoz vagy a szűk keresztmetszet súlyosbodásához vezetne.

⁽²⁴⁾ A Bizottság (EU) 2017/1485 rendelete (2017. augusztus 2.) a villamosenergia-átviteli hálózat üzemeltetésére vonatkozó iránymutatás megalkotásáról (HL L 220., 2017.8.25., 1. o.).

(2) A szabályozó hatóság által jóváhagyott elosztórendszer-üzemeltetők vagy maga a szabályozó hatóság átlátható és részvételen alapuló, minden releváns rendszerhasználót és átvitelrendszer-üzemeltetőt is felölelő folyamat révén meghatározza a beszerzett rugalmassági szolgáltatásokra vonatkozó előírásokat, valamint adott esetben az ilyen szolgáltatásokhoz kapcsolódó szabványosított piaci termékeket legalább nemzeti szinten. Az előírásokkal biztosítani kell valamennyi piaci szereplő – beleértve a megújuló forrásokból származó energiát kínáló piaci szereplőket, a keresletoldali válaszban részt vevő piaci szereplőket, az energiatároló létesítmények üzemeltetőit és az aggregálást végző villamosenergia-ipari vállalkozásokat is – hatékony és megkülönböztetésmentes részvételét. Az elosztórendszer-üzemeltetők minden szükséges információt megosztanak és együttműködnek az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel, hogy biztosítsák az erőforrások optimális kiaknázását, valamint a rendszer biztos és eredményes működését, továbbá elősegítsék a piac fejlődését. Az elosztórendszer-üzemeltetőket megfelelő ellentételezésben kell részesíteni a fenti szolgáltatások beszerzéséért, legalább a kapcsolódó észszerű költségeik visszatérítése érdekében, ideértve a szükséges információs és kommunikációs technológiák, valamint infrastruktúra költségeit is.

(3) Egy elosztórendszer fejlesztésének egy átlátható hálózatfejlesztési terven kell alapulnia, amelyet az elosztórendszer-üzemeltetőnek legalább két évente közzé kell tennie, és a szabályozó hatóságnak be kell nyújtania. A hálózatfejlesztési tervben átláthatóságot kell biztosítani a közép- és hosszú távon szükséges szolgáltatások rugalmasságát illetően, és meg kell határozni az elkövetkező 5–10 évre tervezett beruházásokat, külön hangsúlyt fektetve a fő elosztási infrastruktúrára, amely szükséges ahhoz, hogy új termelőkapacitást és új terheléseket – ideértve az elektromos járművekhez létesített töltőállomásokat is – kapcsoljanak a hálózathoz. A hálózatfejlesztési tervnek ki kell terjednie továbbá a keresletoldali válaszra, az energiahatékonyságra, valamint az energiatároló létesítmények vagy az elosztórendszer-üzemeltetők által a rendszerbővítés alternatívájaként használt egyéb erőforrások felhasználására.

(4) Az elosztórendszer-üzemeltetőnek valamennyi megfelelő rendszerhasználóval és a releváns átvitelrendszer-üzemeltetővel is konzultálnia kell a hálózatfejlesztési tervről. Az elosztórendszer-üzemeltetőnek a hálózatfejlesztési tervvel együtt közzé kell tennie a konzultációs folyamat eredményeit, és a konzultációs folyamat eredményeit és a hálózatfejlesztési tervet be kell nyújtania a szabályozó hatóságnak. A szabályozó hatóságok kérhetik e tervek módosítását.

(5) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a (3) bekezdésben meghatározott kötelezettséget azokra az integrált villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek 100 000-nél kevesebb rácsatlakozott felhasználót vagy kis, szigetüzemben működő rendszert látnak el.

33. cikk

Az elektromos közlekedés integrálása a villamosenergia-hálózatba

(1) A 2014/94/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁵⁾ sérelme nélkül, a tagállamok biztosítják a szükséges keretszabályokat a nyilvánosan hozzáférhető és magán töltőállomások elosztóhálózathoz való csatlakoztatásának elősegítése céljából. A tagállamok biztosítják, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők – többek között a hálózathoz való csatlakozás céljából – megkülönböztetésmentes módon működjenek együtt valamennyi olyan vállalkozással, amely elektromos meghajtású járművekhez való töltőállomást tulajdonol, illetőleg létrehoz, üzemeltet vagy irányít.

(2) Az elosztórendszer-üzemeltetők nem tulajdonolhatnak, hozhatnak létre, irányíthatnak, illetve üzemeltethetnek elektromos meghajtású járművekhez való töltőállomást, kivéve, ha az elosztórendszer-üzemeltető kizárólag saját használatú, magán töltőállomás tulajdonosa.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve a tagállamok engedélyezhetik az elosztórendszer-üzemeltetők számára, hogy elektromos meghajtású járművekhez való töltőállomást tulajdonoljanak, hozzanak létre, üzemeltessenek vagy irányítsanak, ha az alábbi összes feltétel teljesül:

- a) az egyéb felek – a nemzeti szabályozó hatóságok felülvizsgálata és jóváhagyása alá tartozó – nyílt és átlátható, megkülönböztetésmentes közbeszerzési eljárást követően nem kaptak jogot elektromos meghajtású járművekhez való töltőállomás tulajdonlására, létrehozására, irányítására vagy üzemeltetésére, vagy nem tudják elfogadható áron és időben teljesíteni e szolgáltatások nyújtását;
- b) a szabályozó hatóság elvégezte az a) pontban szereplő közbeszerzési eljárásra vonatkozó feltételek előzetes felülvizsgálatát, és a jóváhagyását adta;
- c) az elosztórendszer-üzemeltetőnek a töltőállomásokat a 6. cikkkel összhangban a harmadik felek számára való hozzáférhetőség alapján kell üzemeltetnie, és tartózkodnia kell a rendszerhasználók vagy a rendszerhasználók csoportjai közötti, különösen a kapcsolt vállalkozások javára történő megkülönböztetéstől.

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/94/EU irányelve (2014. október 22.) az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről (HL L 307., 2014.10.28., 1. o.).

A szabályozó hatóság iránymutatásokat vagy közbeszerzési záradékokat dolgozhat ki, hogy segítséget nyújtson az elosztórendszer-üzemeltetőknek a tisztességes közbeszerzési eljárások biztosításához.

(4) Amennyiben a tagállamok alkalmazzák a (3) bekezdésben foglalt feltételeket, a tagállamok vagy kijelölt illetékes hatóságai rendszeres időközönként, de legalább ötévente nyilvános konzultációt tartanak annak érdekében, hogy újra felmérjék az egyéb feleknek az elektromos járművekhez való töltőállomások tulajdonlása, létrehozása, irányítása, illetve üzemeltetése iránti potenciális érdeklődését. Amennyiben a nyilvános konzultáció azt jelzi, hogy más harmadik felek képesek arra, hogy ilyen töltőállomásokat tulajdonoljanak, hozzanak létre, irányítsanak, illetve üzemeltessenek, a tagállamok biztosítják az elosztórendszer-üzemeltető e tekintetben folytatott tevékenységeinek megszüntetését, feltéve, hogy a (3) bekezdés a) pontjában említett közbeszerzési eljárás sikerrel zárul. Az említett eljárás egyik feltételként a szabályozó hatóságok engedélyezhetik, hogy az elosztórendszer-üzemeltető visszaszerezze a töltőállomás-infrastruktúrába történt beruházásuk maradványértékét.

34. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltető adatgazdálkodással kapcsolatos feladatai

A tagállamok biztosítják, hogy valamennyi jogosult fél megkülönböztetésmentes módon, egyértelmű és egyenlő feltételek mellett férhessen hozzá az adatokhoz, a vonatkozó adatvédelmi szabályokkal összhangban. Azon tagállamokban, amelyekben a 19. cikkel összhangban okos mérési rendszereket vezettek be, és az elosztórendszer-üzemeltetők érintettek az adatgazdálkodásban, a 35. cikk (2) bekezdésének d) pontjában említett megfelelési programoknak külön intézkedéseket kell tartalmazniuk a jogosult felek adatokhoz való diszkriminatív hozzáféréseinek kizárása céljából, a 23. cikkben foglaltak szerint. Amennyiben az elosztórendszer-üzemeltetők nem vonatkozik a 35. cikk (1), (2) vagy (3) bekezdése, a tagállamok minden szükséges intézkedést meghoznak annak biztosítása céljából, hogy a vertikálisan integrált vállalkozások ellátási tevékenységei jogán ne rendelkezzenek kiváltságos adathozzáféréssel.

35. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők szétválasztása

(1) Ha az elosztórendszer-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás része, legalább társasági formájában, szervezete, valamint döntéshozatala szempontjából függetlennek kell lennie a nem az elosztással kapcsolatos további tevékenységektől. Ezek a szabályok nem keletkeztetnek kötelezettséget arra, hogy az elosztórendszer-üzemeltető eszközeit tulajdonjogi szempontból elválasszák a vertikálisan integrált vállalkozástól.

(2) Az (1) bekezdés szerinti követelményeken túlmenően, ha az elosztórendszer-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás része, szervezeti és döntéshozatali szempontból függetlennek kell lennie a nem az elosztással kapcsolatos további tevékenységektől. Ennek elérése érdekében a következő minimumkövetelményeket kell alkalmazni:

- a) az elosztórendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek nem vehetnek részt az integrált villamosenergia-ipari vállalkozás olyan szervezetében, amely a villamosenergia-termelés, -elosztás vagy -ellátás napi üzemvitelért közvetve vagy közvetlenül felelős;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az elosztórendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek szakmai érdekeit olyan módon vegyék figyelembe, amely biztosítja számukra a független cselekvés lehetőségét;
- c) az elosztórendszer-üzemeltető tényleges, a vertikálisan integrált villamosenergia-ipari vállalkozástól független döntéshozatali jogkörrel rendelkezik a hálózat üzemeltetéséhez, karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges vagyont illetően. E feladatok teljesítése érdekében az elosztórendszer-üzemeltetőnek rendelkeznie kell az ehhez szükséges humán, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal. Ez nem akadályozhatja azon megfelelő koordinációs mechanizmusokat, amelyek az anyavállalat gazdasági és ügyvezetési felügyeleti jogait biztosítják a leányvállalat befektetett eszközei – az 59. cikk (7) bekezdésének megfelelően közvetve szabályozott – megtérülésének védelme érdekében. Az anyavállalat számára lehetővé kell tenni különösen azt, hogy jóváhagyja az elosztórendszer-üzemeltető éves pénzügyi tervét, vagy bármely, ezzel egyenértékű dokumentumot, és hogy általános korlátokat szabjon a leányvállalat eladósodásának mértékére vonatkozóan. Ugyanakkor nem jogosítja fel az anyavállalatot, hogy a napi üzemvitellel kapcsolatban, vagy az elosztóvezetékek építésével, illetve felújításával kapcsolatos egyedi döntésekkel kapcsolatban utasításokat adjon, ha azok nem haladják meg az engedélyezett pénzügyi tervben vagy bármely, azzal egyenértékű dokumentumban megszabott kereteket; és

d) az elosztórendszer-üzemeltető megfelelőségi programot állít össze, amely meghatározza az intézkedéseket a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében, és biztosítja, hogy a program végrehajtását megfelelő módon figyelemmel kísérjék. A megfelelőségi program meghatározza az alkalmazottaknak a célkitűzés megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A megfelelőségi program felügyeletéért felelős személy vagy testület, az elosztórendszer-üzemeltető megfelelésért felelős tisztviselője éves jelentést készít a megtett intézkedésekről, azt nyilvánosságra hozza, és benyújtja az 57. cikk (1) bekezdésében említett szabályozó hatósághoz. Az elosztórendszer-üzemeltető megfelelésért felelős tisztviselője teljesen független, és az elosztórendszer-üzemeltetőnek és kapcsolt vállalkozásainak valamennyi olyan információjához hozzáférhet, amely feladata ellátáshoz szükséges.

(3) Ha az elosztórendszer-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás részét alkotja, a tagállamok biztosítják, hogy tevékenységeit a szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező szervek figyelemmel kísérjék annak érdekében, hogy az elosztórendszer-üzemeltető a vertikális integrációt ne használhassa a verseny torzítására. A vertikálisan integrált elosztórendszer-üzemeltetők kommunikációjukban és a márkaépítés során nem lehetnek összeteveszthetők a vertikálisan integrált vállalkozás ellátási ágának elkülönült személye tekintetében.

(4) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1), a (2) és a (3) bekezdést azokra az integrált villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek 100 000-nél kevesebb rácsatlakozott felhasználót vagy kis, szigetüzemben működő rendszert látnak el.

36. cikk

A energiatároló létesítmények elosztóhálózati engedélyesek általi tulajdonlása

(1) Az elosztórendszer-üzemeltetők nem tulajdonolhatnak, hozhatnak létre, irányíthatnak vagy üzemeltethetnek energiatároló létesítményeket.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve a tagállamok engedélyezhetik, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők energiatároló létesítményeket tulajdonoljanak, hozzanak létre, irányítsanak vagy üzemeltessenek, ha azok teljes mértékben integrált hálózati elemek, és ha a szabályozó hatóság jóváhagyta azokat, vagy ha az alábbi összes feltétel teljesül:

- a) az egyéb felek – a nemzeti szabályozó hatóságok felülvizsgálata és jóváhagyása alá tartozó – nyílt és átlátható, megkülönböztetésmentes közbeszerzési eljárást követően nem kaptak jogot ilyen létesítmény tulajdonlására, létrehozására, irányítására vagy üzemeltetésére, vagy nem tudnák elfogadható áron és időben teljesíteni e szolgáltatások nyújtását;
- b) az elosztórendszer-üzemeltetőknek ezen irányelvből fakadó kötelezettségeik hatékony és megbízható végrehajtása, valamint az elosztórendszer biztonságos üzemeltetése céljából van szükségük ilyen létesítményekre, és a létesítményeket nem használják fel arra, hogy a villamosenergia-piacokon villamos energiát vásároljanak vagy értékesítsenek; valamint
- c) a szabályozó hatóság felmérte az ilyen eltérés szükségességét, továbbá megvizsgálta a közbeszerzési eljárást, beleértve annak feltételeit is, és ahhoz jóváhagyását adta.

A szabályozó hatóság iránymutatásokat vagy közbeszerzési záradékokat dolgozhat ki, hogy segítséget nyújtson az elosztórendszer-üzemeltetőknek a tisztességes közbeszerzési eljárások biztosításához.

(3) A szabályozó hatóságok rendszeres időközönként vagy legalább ötévente nyilvános konzultációt végeznek a meglévő energiatároló létesítményekről, hogy felmérjék az ilyen létesítményekbe való beruházással kapcsolatos esetleges rendelkezésre állást és érdeklődést. Amennyiben a nyilvános konzultáció a szabályozó hatóság értékelését követően azt jelzi, hogy harmadik felek képesek ilyen létesítményeket költséghatékony módon tulajdonolni, kialakítani, irányítani vagy üzemeltetni, a szabályozó hatóság biztosítja, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők e tekintetben folytatott tevékenységeit 18 hónapon belül megszüntetik. Az említett eljárás egyik feltételeként a szabályozó hatóságok engedélyezhetik, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők észszerű ellentételezésben részesüljenek, különösen, hogy visszaszerezzék az energiatároló létesítménybe történt beruházásuk maradványértékét.

(4) A (3) bekezdés nem alkalmazandó a teljes mértékben integrált hálózati elemekre, illetve azon új akkumulátortároló létesítmények szokásos értékcsökkenési időszakára, amelyek esetében 2019. július 4-ig meghozzák a végleges beruházási döntést, feltéve hogy ezen akkumulátortároló létesítményeket:

- a) a végleges beruházási döntés után legkésőbb két éven belül csatlakoztatják a hálózathoz;
- b) integrálják az elosztórendszerbe;

- c) kizárólag a hálózati biztonság azonnali helyreállítására használják előre nem látott hálózati kiesésekre való reagálás esetén, amennyiben ez a helyreállítási intézkedés azonnal megkezdődik, és befejeződik, amint a terhelés szokásos újraelosztása képes megoldani a problémát; és
- d) nem használják fel arra, hogy a villamosenergia-piacokon – többek között a kiegyenlítő szabályozási energia-piacokon – villamos energiát vásároljanak vagy értékesítsenek.

37. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők titoktartási kötelezettsége

Az 55. cikk vagy bármely, információ nyilvánosságra hozatalára vonatkozó jogi kötelezettség sérelme nélkül az elosztórendszer-üzemeltető megőrzi azoknak az üzleti szempontból érzékeny információknak a titkosságát, amelyekhez üzleti tevékenysége során jut hozzá, és megakadályozza, hogy a saját tevékenységével kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztető módon kerüljön nyilvánosságra.

38. cikk

Zárt elosztórendszerek

(1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező hatóságok zárt elosztórendszernek minősítsék azokat a rendszereket, amelyek földrajzilag behatárolt ipari, kereskedelmi vagy megosztott szolgáltatású helyszínek számára szolgáltatnak villamos energiát, és amelyek a (4) bekezdés sérelme nélkül nem szolgálnak ki lakossági fogyasztókat, ha:

- a) műszaki és biztonsági okokból az e rendszert használók tevékenységei vagy termelési folyamatai integráltak; vagy
- b) a rendszer elsősorban a rendszer tulajdonosának vagy üzemeltetőjének, illetve ezek kapcsolt vállalkozásainak szolgálat villamos energiát.

(2) Ezen irányelv alkalmazásában a zárt elosztórendszerek elosztórendszernek tekintendők. A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a szabályozó hatóságok a zárt elosztórendszer üzemeltetőjét mentessék az alábbiak alól:

- a) a 31. cikk (5) és (7) bekezdésében megállapított kötelezettség, amelynek értelmében átlátható, megkülönböztetés-mentes, piaci alapú eljárásokkal összhangban szerzi be azt az energiát, amelyet arra használ fel, hogy fedezze a hálózata veszteségeit és a nem frekvenciavonatközösű kisegítő szolgáltatásokat;
- b) a 6. cikk (1) bekezdésében megállapított kötelezettség, amelynek értelmében a tarifákat vagy a számításukhoz alkalmazott módszereket az 59. cikk (1) bekezdésével összhangban történő hatálybalépésüket megelőzően hagyják jóvá;
- c) a rugalmassági szolgáltatások beszerzésére vonatkozó, a 32. cikk (1) bekezdésében megállapított, valamint az üzemeltetők rendszerének hálózatfejlesztési tervek alapján történő fejlesztésére vonatkozó, a 32. cikk (3) bekezdésében megállapított kötelezettségek;
- d) a 33. cikk (2) bekezdésében megállapított kötelezettség, amelynek értelmében nem tulajdonolhatnak, hozhatnak létre, irányíthatnak vagy üzemeltethetnek elektromos járművek részére alkalmas töltőállomásokot; és
- e) a 36. cikk (1) bekezdésében megállapított kötelezettség, amelynek értelmében nem tulajdonolnak, irányítanak vagy üzemeltetnek energiátároló-létesítményeket.

(3) A (2) bekezdésben hivatkozott mentesség engedélyezése esetén az alkalmazandó tarifákat vagy a számításukhoz alkalmazott módszereket a zárt elosztórendszer felhasználójának kérelmére felül kell vizsgálni és az 59. cikk (1) bekezdésével összhangban jóvá kell hagyni.

(4) A zárt elosztórendszer által kiszolgált területen belül elhelyezkedő és az elosztórendszer tulajdonosa által alkalmazottai vagy a vele hasonló kapcsolatban lévők általi eseti felhasználás nem zárja ki a (2) bekezdés szerinti mentesség megadását.

39. cikk

A kombináltrendszer-üzemeltető

A 35. cikk (1) bekezdése nem zárja ki kombinált átvitelrendszer-üzemeltető és elosztási rendszer üzemeltető működését, ha az üzemeltető megfelel a 43. cikk (1) bekezdése vagy a 44. és a 45. cikk vagy a VI. fejezet 3. szakasza rendelkezéseinek, vagy ha az üzemeltető a 66. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozik.

V. FEJEZET

AZ ÁTVITELIRENDSZER-ÜZEMELTETŐRE ALKALMAZANDÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

40. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltetők feladatai

- (1) Minden átvitelrendszer-üzemeltető felelős a következőkért:
- a) biztosítja, hogy a rendszer hosszú távon képes legyen kielégíteni a villamos energia átvitelére vonatkozó észszerű igényeket, a környezetvédelem kellő figyelembevételével és közgazdasági feltételek mellett biztonságos, megbízható és hatékony átviteli rendszereket üzemeltet, tart karban és fejleszt, a szomszédos átvitelrendszer-üzemeltetőkkel és elosztórendszer-üzemeltetőkkel szoros együttműködésben;
 - b) biztosítja a megfelelő eszközöket kötelezettségei teljesítése céljából;
 - c) hozzájárul az ellátás biztonságának fenntartásához a megfelelő átviteli kapacitás és a rendszer megbízhatóságának a biztosítása révén;
 - d) szabályozza a rendszer villamos energia forgalmát, tekintetbe véve az összekapcsolt rendszerekkel folytatott energiacserét is. Ebből a célból az átvitelrendszer-üzemeltető felel a biztonságos, megbízható és hatékony villamosenergia-rendszer biztosításáért, és ezzel összefüggésben minden szükséges kiegészítő szolgáltatás biztosításáért, ideértve a keresletoldali válasz által nyújtott szolgáltatásokat és az energiatároló létesítményeket is, amennyiben e szolgáltatások elérhetősége nem függ más olyan átviteli rendszertől, amellyel a rendszer összeköttetésben áll;
 - e) elegendő információt nyújt azon rendszer-üzemeltetőjének, amellyel rendszere kapcsolatban van, az összekapcsolt rendszerek biztonságos és hatékony üzemeltetésének, összehangolt fejlesztésének és a rendszerek együttműködtethetőségének biztosítása céljából;
 - f) tartózkodik a rendszerhasználókkal vagy a rendszerhasználók csoportjaival szembeni, különösen a kapcsolt vállalkozások javára történő megkülönböztetéstől;
 - g) ellátja a rendszerhasználókat azokkal az információkkal, amelyekre szükségük van a rendszerhez történő hatékony hozzáférés érdekében;
 - h) beszedi a túlterhelési díjakat és az átvitelrendszer-üzemeltetők közötti ellentételezési mechanizmus alapján esedékes kifizetéseket az (EU) 2019/943 rendelet 46. cikkével összhangban, engedélyezi és irányítja a harmadik fél hozzáférést – illetve ennek megtagadása esetén erről indokolt magyarázatot ad –, amelyet a nemzeti szabályozó hatóságok figyelemmel kísérnek; az e cikk szerinti feladataik ellátásakor az átvitelrendszer-üzemeltetők elsősorban a piac integrációját segítik elő;
 - i) kiegészítő szolgáltatásokat szerez be az üzembiztonság biztosítása érdekében;
 - j) elfogadja a regionális koordinációs központok közötti együttműködés és koordináció keretét;
 - k) részt vesz az (EU) 2019/943 rendelet IV. fejezete szerint erőforrások megfelelőségének európai és nemzeti értékelésének kidolgozásában;
 - l) digitalizálja az átviteli rendszereket;
 - m) adatgazdálkodás – beleértve adatgazdálkodási rendszerek kialakítását is –, kiberbiztonság és adatvédelem az alkalmazandó szabályokra figyelemmel, és az egyéb hatóságok hatásköreinek sérelme nélkül.

(2) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett feladatkörök közül eggyel vagy többel az átviteli rendszer tulajdonosától – akire egyébként az érintett feladatkörök vonatkoznának – eltérő átvitelrendszer-üzemeltetőt bíznak meg. A feladatokkal megbízott átvitelrendszer-üzemeltetőnek tulajdonjogi szempontból szétválasztottként, független rendszerirányítóként vagy független átvitelrendszer-üzemeltetőként kell tanúsítottnak lennie, és meg kell felelnie a 43. cikkben előírt követelményeknek, de nem kell a felelőssége alá tartozó átviteli rendszer tulajdonosának lennie.

Azon átvitelrendszer-üzemeltetőnek, aki az átviteli rendszert tulajdonolja, meg kell felelnie a VI. fejezetben előírt követelményeknek, és a 43. cikk szerint kell tanúsítottnak lennie. Ez nem sérti a tulajdonjogi szempontból szétválasztottként, független rendszerirányítóként vagy független rendszerirányítóként tanúsított átvitelrendszer-üzemeltetők azon lehetőségét, hogy saját kezdeményezésükre és saját felügyeletük alatt egyes feladatokat más olyan átvitelrendszer-üzemeltetőkre ruházzanak át, amelyeket tulajdonjogi szempontból szétválasztottként, független rendszerirányítóként vagy független átvitelrendszer-üzemeltetőkként tanúsítottak, amennyiben a feladatok átruházása nem veszélyezteti az átruházó átvitelrendszer-üzemeltető tényleges és független döntéshozatali jogát.

(3) Az (1) bekezdésben említett feladatok ellátásakor az átvitelrendszer-üzemeltetők figyelembe veszik a regionális koordinációs központok által kiadott ajánlásokat.

(4) Az (1) bekezdés i) pontjában említett feladat ellátásakor az átvitelrendszer-üzemeltetőnek a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat az alábbiak szerint kell beszereznie:

a) átlátható, megkülönböztetésmentes és piaci alapú eljárásokkal;

b) valamennyi alkalmas villamosenergia-ipari vállalkozás és piaci szereplő részvételének biztosításával, beleértve a megújuló forrásokból származó energiát kínáló piaci szereplőket, a keresletoldali válaszban részt vevő piaci szereplőket, az energiatároló létesítmények üzemeltetőit és az aggregálást végző villamosenergia-ipari vállalkozásokat is.

Az első albekezdés b) pontja alkalmazásában a szabályozó hatóságok és az átvitelrendszer-üzemeltetők az összes piaci szereplővel szoros együttműködésben, az e piacokra vonatkozó műszaki követelmények alapján meghatározzák az e piacokon való részvétel technikai jellemzőit.

(5) A (4) bekezdésben foglalt előírásokat alkalmazni kell az átvitelrendszer-üzemeltetők által nyújtott nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatásokra, kivéve, ha a szabályozó hatóság arra a megállapításra jutott, hogy e nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatások piaci alapon történő nyújtása gazdaságilag nem hatékony, és ezért eltérést engedélyezett. Különösen, a keretszabályoknak biztosítaniuk kell, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők a keresletoldali választ nyújtóktól vagy az energiatárolást végzőktől szerezhessenek be ilyen szolgáltatásokat, valamint biztosítaniuk kell az energiahatékonysági intézkedések bevezetésének ösztönzését, amennyiben ezek a szolgáltatások költséghatékonyan csökkentik a villamosenergia-kapacitás naprakészé tételeinek vagy helyettesítésének igényét, és támogatják az elosztórendszer hatékony és biztonságos üzemeltetését.

(6) A szabályozó hatóság által jóváhagyott átvitelrendszer-üzemeltetők vagy maga a szabályozó hatóság átlátható és részvételen alapuló, valamennyi releváns rendszerhasználót és az elosztórendszer-üzemeltetőket is felölölő folyamat révén meghatározza a beszerzett nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó előírásokat, valamint adott esetben az ilyen szolgáltatásokhoz kapcsolódó szabványosított piaci termékeket legalább nemzeti szinten. Az előírásokkal biztosítani kell valamennyi piaci szereplő – beleértve a megújuló forrásokból származó energiát kínáló piaci szereplőket, a keresletoldali válaszban részt vevő piaci szereplőket, az energiatároló létesítmények üzemeltetőit és az aggregálást végző villamosenergia-ipari vállalkozásokat is – hatékony és megkülönböztetésmentes részvételét. Az átvitelrendszer-üzemeltetők minden szükséges információt megosztanak és együttműködnek az elosztórendszer-üzemeltetőkkel, hogy biztosítsák az erőforrások optimális kiaknázását, valamint a rendszer biztos és eredményes működését, továbbá elősegítsék a piac fejlődését. Az átvitelrendszer-üzemeltetőket megfelelő ellentételezésben kell részesíteni a fenti szolgáltatások beszerzéséért, legalább a kapcsolódó észszerű költségeik visszatérítése érdekében, ideértve a szükséges információs és kommunikációs technológiák, valamint infrastruktúra költségeit is.

(7) Az (5) bekezdésben említett, a nem frekvenciavonatkozású kiegészítő szolgáltatások beszerzésére vonatkozó ezen kötelezettség nem alkalmazandó a teljes mértékben integrált hálózati elemek esetében.

(8) A tagállamok vagy kijelölt illetékes hatóságai engedélyezhetik az átvitelrendszer-üzemeltetők számára, hogy az ezen irányelvben és az (EU) 2019/943 rendeletben előírtakon kívül más tevékenységeket is végezzenek, amennyiben ezekre a tevékenységekre az átvitelrendszer-üzemeltetőknél szükségük van ahhoz, hogy teljesítsék az ezen irányelvben vagy az (EU) 2019/943 rendeletben rögzített kötelezéseiket, feltéve hogy a szabályozó hatóság arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen eltérés szükséges. Ez a bekezdés nem érinti az átvitelrendszer-üzemeltetők jogát a villamosenergia-hálózatoktól eltérő hálózatok tulajdonlására, fejlesztésére, kezelésére vagy üzemeltetésére, ha a tagállam vagy a kijelölt illetékes hatóság biztosította ezt a jogot.

41. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltetőkre és átvitelrendszer-tulajdonosokra vonatkozó titoktartási és átláthatósági kötelezettségek

(1) Minden átvitelrendszer-üzemeltető és minden átvitelrendszer-tulajdonos az 55. cikk vagy bármely egyéb, az információ nyilvánosságra hozatalára vonatkozó jogi kötelezettség sérelme nélkül megőrzi az olyan, üzleti szempontból érzékeny információ titkosságát, amelyekhez üzleti tevékenysége során jut hozzá, és megakadályozza, hogy a saját tevékenységével kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztető módon kerüljön nyilvánosságra. Különösen nem hoz nyilvánosságra üzleti szempontból érzékeny információkat a vállalkozás más része számára, kivéve, ha az az üzleti tranzakció végrehajtása miatt szükséges. Az információs szétválasztás szabályainak teljes körű betartatása érdekében a tagállamok azt is biztosítják, hogy az átvitelrendszer-tulajdonos és a vállalkozás többi része ne használjon közös szolgáltatásokat, például közös jogi szolgáltatásokat, kivéve a kizárólag adminisztratív vagy informatikai jellegű feladatokat.

(2) Az átvitelrendszer-üzemeltetők a kapcsolt vállalkozások villamosenergia-értékesítései vagy -vásárlásai során semmilyen módon nem élhetnek vissza a hálózati hozzáférés biztosítása vagy az azokkal kapcsolatos tárgyalás során harmadik felektől szerzett, üzleti szempontból érzékeny információval.

(3) A tényleges versenyhez és a piac hatékony működéséhez szükséges információkat közzé kell tenni. Ez a kötelezettség nem sértheti az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének megővését.

42. cikk

Az új termelőlétesítmények és energiatároló létesítmények átviteli rendszerhez való csatlakoztatásával kapcsolatos döntéshozatali hatáskörök

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltető átlátható és hatékony eljárásokat hoz létre és tesz közzé az új termelőlétesítmények és energiatároló létesítmények átviteli rendszerhez való megkülönböztetésmentes csatlakoztatása tekintetében. Ezek az eljárások a szabályozó hatóság engedélyéhez kötöttek.

(2) Az átvitelrendszer-üzemeltető nem jogosult arra, hogy a rendelkezésre álló hálózati kapacitások esetleges jövőbeni korlátaira – mint például az átviteli rendszer távoli részében előforduló szűk keresztmetszetre – hivatkozva visszautasítsa egy új termelőlétesítmény vagy energiatároló létesítmény csatlakoztatását. Az átvitelrendszer-üzemeltető köteles a szükséges tájékoztatást megadni.

Az első albekezdés nem sértheti az átvitelrendszer-üzemeltetők azon lehetőségét, hogy korlátozzák a garantált csatlakozási kapacitást vagy korlátozott üzemeléssel biztosítsák a csatlakozást annak érdekében, hogy az új termelőlétesítmények vagy energiatároló létesítmények tekintetében biztosítsák a gazdasági hatékonyságot, amennyiben a szabályozó hatóság jóváhagyta a korlátozást. A szabályozó hatóságnak biztosítania kell, hogy a garantált csatlakozási kapacitás korlátozását vagy az üzemelési korlátozásokat átlátható és megkülönböztetésmentes eljárásokkal vezessék be, és ezek ne akadályozzák indokolatlanul a piacra jutást. Amennyiben a termelőlétesítmény vagy az energiatároló létesítmény viseli a korlátlan csatlakozás költségeit, akkor nem alkalmazható korlátozás.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltető nem jogosult arra, hogy arra hivatkozva utasítson vissza egy új csatlakozási pontot, hogy az új csatlakozási pont közelében lévő rendszerelemek szükséges kapacitásnövelése miatt további költségek keletkeznének.

VI. FEJEZET

AZ ÁTVITELIRENDSZER-ÜZEMELTETŐK SZÉTVÁLASZTÁSA

1. szakasz

Tulajdonjogi szétválasztás

43. cikk

Az átviteli rendszerek és az átvitelrendszer-üzemeltetők tulajdonjogi szétválasztása

(1) A tagállamok biztosítják, hogy:

a) minden olyan vállalkozás, amelynek tulajdonában átviteli rendszer van átvitelrendszer-üzemeltetőként működjön;

b) ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak:

i. közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett, és közvetlenül vagy közvetve irányítást vagy bármely jogot gyakorolni egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer felett; vagy

ii. közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy egy átviteli rendszer felett, és közvetlenül vagy közvetve irányítást vagy bármely jogot gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett;

c) ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak kinevezni egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer felügyelőbizottsága, igazgatási testülete vagy a vállalkozást jogilag képviselő testület tagjait, és közvetlenül vagy közvetve irányítást vagy bármely jogot gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett; és

d) ugyanazon személy ne lehessen tag egyfelől egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásnak, és másfelől egy átvitelrendszer-üzemeltetőben vagy átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező társaságnak is a felügyelőbizottságában, az igazgatási testületében vagy a vállalkozást jogilag képviselő testületében.

(2) Az (1) bekezdés b) és c) pontjában említett jogok közé tartozik különösen:

a) a szavazati jogok gyakorlására vonatkozó jogkör;

b) a felügyelőbizottság, az igazgatási testület vagy a vállalkozást jogilag képviselő testület tagjainak kinevezésére vonatkozó jogkör; vagy

c) a többségi részesedéssel való rendelkezés.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában a „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás” kifejezés magában foglalja a 2009/73/EK irányelv szerinti „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás”, továbbá az „átvitelrendszer-üzemeltető” és az „átviteli rendszer” kifejezés magában foglalja az említett irányelv szerinti „szállítási rendszer-üzemeltető” és „szállítási rendszer” fogalmakat.

(4) Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kötelezettség teljesül abban az esetben, ha kettő vagy több, átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező vállalkozás olyan közös vállalatot alapít, amely az érintett átviteli rendszerek tekintetében kettő vagy több tagállamban átvitelrendszer-üzemeltetőként tevékenykedik. A közös vállalkozásnak más vállalkozás nem lehet része, kivéve, ha a 44. cikk értelmében független rendszerüzemeltetőként vagy a 3. szakasz céljaira független átvitelrendszer-üzemeltetőként engedélyezték.

(5) E cikk végrehajtása céljából, amennyiben az (1) bekezdés b), c) és d) pontjában említett személy a tagállam vagy valamely más közjogi szerv, az egyrészt az átvitelrendszer-üzemeltető vagy az átviteli rendszer felett, másrészt a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett irányítást gyakorló két külön közjogi szerv különböző személynek vagy személyeknek minősül.

(6) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy sem az a 41. cikkben említett üzleti szempontból érzékeny információ, amellyel egy korábban vertikálisan integrált vállalkozás részét képező átvitelrendszer-üzemeltető rendelkezik, sem pedig az ilyen átvitelrendszer-üzemeltető személyzetére vonatkozó információ nem jut termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás tudomására.

(7) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az (1) bekezdést.

Ilyen esetben az érintett tagállamok:

a) a 44. cikkel összhangban független rendszerüzemeltetőt jelölnek ki; vagy

b) megfelelnek a 3. szakasznak.

(8) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer vertikálisan integrált vállalkozás része, és olyan szabályok vannak életben, amelyek a 3. szakasznál nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak az átvitelrendszer-üzemeltető számára, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdést.

(9) Mielőtt valamely vállalkozást az e cikk (8) bekezdése szerint átvitelrendszer-üzemeltetőként jóváhagynak és kijelölnek, azt az ezen irányelv 52. cikkének (4), (5) és (6) bekezdésében és az (EU) 2019/943 rendelet 51. cikkében megállapított eljárásokkal összhangban tanúsítani kell, majd ezt követően a Bizottság ellenőrzi, hogy a hatályos szabályok az e fejezet 3. szakaszánál egyértelműen nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak-e az átvitelrendszer-üzemeltető számára.

(10) Semmilyen esetben nem lehet meggátolni, hogy az átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező, vertikálisan integrált vállalkozások lépéseket tegyenek az (1) bekezdésnek való megfelelés érdekében.

(11) Az (1) bekezdést alkalmazó tagállamokban a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozások semmilyen esetben sem lehetnek abban a helyzetben, hogy a szétválasztott átvitelrendszer-üzemeltetők felett akár közvetve, akár közvetlenül átvegyék az irányítást, vagy felettük bármilyen jogot gyakoroljanak.

2. szakasz

Független rendszerüzemeltető

44. cikk

Független rendszerüzemeltető

(1) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 43. cikk (1) bekezdését, és az átvitelirendszer-tulajdonos javaslatára független rendszerüzemeltetőt jelölnek ki. Az ilyen kijelölést a Bizottságnak jóvá kell hagynia.

(2) A tagállamok akkor hagyhatnak jóvá és jelölhetnek ki független rendszerüzemeltetőt, ha:

- a) az üzemeltetőjelölt bizonyítja, hogy megfelel a 43. cikk (1) bekezdésének b), c) és d) pontjában foglalt követelményeknek;
- b) az üzemeltetőjelölt bizonyítja, hogy rendelkezik a 40. cikk szerinti feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi, műszaki, tárgyi és humán erőforrásokkal;
- c) az üzemeltetőjelölt kötelezettséget vállal arra, hogy megfelel a szabályozó hatóság által figyelemmel kísért, tízéves hálózatfejlesztési tervnek;
- d) az átvitelirendszer-üzemeltető bizonyítja képességét a (5) bekezdés szerinti kötelezettségei teljesítésére. Ennek érdekében benyújtja az üzemeltetőjelölttel és minden más érintett jogalannyal kötendő szerződéses megállapodások tervezetét; és
- e) az üzemeltetőjelölt bizonyítja képességét az (EU) 2019/943 rendelet szerinti kötelezettségei teljesítésére, ideértve az átvitelirendszer-üzemeltetők európai és regionális szintű együttműködését is.

(3) A tagállamok jóváhagyják és független rendszerüzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyekről a szabályozó hatóság tanúsítja, hogy megfelelnek az 53. cikk és a 13. cikk (2) bekezdése követelményeinek. A tanúsítás céljából az ezen irányelv 52. cikkében és az (EU) 2019/943 rendelet 51. cikkében vagy az ezen irányelv 53. cikkében szereplő eljárás alkalmazandó.

(4) Minden független rendszerüzemeltető felelős a harmadik fél hozzáféréseinek engedélyezéséért és igazgatásáért, beleértve a hozzáférési díjakat, a szűk keresztmetszet kezeléséért felszámított díjakat és – az (EU) 2019/943 rendelet 49. cikkével összhangban – az átvitelirendszer-üzemeltetők közötti ellentételezési mechanizmus szerinti kifizetések beszedését is, továbbá felelős az átviteli rendszer üzemeltetéséért, karbantartásáért és fejlesztéséért, valamint annak biztosításáért, hogy a rendszer a beruházások tervezése révén hosszú távon képes legyen az észszerű igények kielégítésére. Az átviteli rendszer fejlesztése során a független rendszerüzemeltető felelős az új infrastruktúra tervezéséért (beleértve az engedélyezési eljárást is), kiépítéséért és beüzemeléséért. E célból a független rendszerüzemeltető átviteli-rendszer-üzemeltetőként jár el e szakasszal összhangban. Az átvitelirendszer-tulajdonos nem felelős sem a harmadik fél hozzáféréseinek engedélyezéséért és igazgatásáért, sem a beruházások megtervezéséért.

(5) Ha a független rendszerüzemeltetőt kijelölték, az átvitelirendszer-tulajdonos:

- a) minden lényeges együttműködést és támogatást megad a független rendszerüzemeltetőnek feladatai végrehajtásához, különös tekintettel minden vonatkozó információra;
- b) finanszírozza a független rendszerüzemeltető által elhatározott és a szabályozó hatóság által jóváhagyott beruházásokat, vagy beleegyezik annak bármely érdekelt fél – akár a független rendszerüzemeltető – általi finanszírozásába. A vonatkozó pénzügyi megállapodásokhoz a szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges. Az ilyen jóváhagyást megelőzően a szabályozó hatóság konzultál az átvitelirendszer-tulajdonossal és a többi érdekelt féllel;
- c) fedezetet biztosít a hálózati vagyonhoz kapcsolódó kötelezettségekre, kivéve a független rendszerüzemeltető feladataihoz kapcsolódó kötelezettségeket; és
- d) a hálózatbővítések finanszírozásának megkönnyítése érdekében biztosítékot nyújt, kivéve azon beruházásokat, amelyek esetében a b) ponttal összhangban beleegyezését adta a beruházás bármely érdekelt fél – akár a független rendszerüzemeltető – általi finanszírozásába.

(6) A szabályozó hatósággal szoros együttműködésben az érintett nemzeti versenyhivatalt minden olyan hatáskörrel fel kell ruházni, amely szükséges ahhoz, hogy eredményesen figyelemmel tudja kísérni az átvitelrendszer-tulajdonos (5) bekezdés szerinti kötelezettségeinek teljesítését.

45. cikk

Az átvitelrendszer-tulajdonosok szétválasztása

(1) A vertikálisan integrált vállalkozás részét képező átvitelrendszer-tulajdonosnak – ha független rendszerüzemeltetőt jelöltek ki – legalább társasági formájában, valamint szervezete és döntéshozatala szempontjából függetlennek kell lennie az átvitelhez nem kapcsolódó egyéb tevékenységektől.

(2) Az (1) bekezdésben említett átvitelrendszer-tulajdonosok függetlenségének biztosításához a következő minimum-követelményeknek kell eleget tenni:

- a) az átvitelrendszer-tulajdonos igazgatásáért felelős személyek nem vehetnek részt az integrált villamosenergia-ipari vállalkozás azon szervezetében, amely a villamosenergia-termelés, -elosztás és -ellátás napi üzemviteléért közvetve vagy közvetlenül felelős;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az átvitelrendszer-tulajdonos igazgatásáért felelős személyek szakmai érdekeit olyan módon vegyék figyelembe, amely biztosítja számukra a független cselekvés lehetőségét; és
- c) az átvitelrendszer-tulajdonos megfeleléségi programot állít össze, amely meghatározza az intézkedéseket a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében, és biztosítja, hogy a program végrehajtását megfelelő módon kísérjék figyelemmel. A megfeleléségi program meghatározza az alkalmazottaknak az e célok megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A megfeleléségi program felügyeletéért felelős személy vagy testület a megtett intézkedésekről éves jelentést terjeszt a szabályozó hatóság elé, és ezt a jelentést nyilvánosságra hozza.

3. szakasz

Független átvitelrendszer-üzemeltetők

46. cikk

Eszközök, berendezések, személyzet és jogi személyiség

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltetőknek rendelkezniük kell minden olyan emberi, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrással, amely az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, valamint a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez szükséges, így különösen:

- a) a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez szükséges eszközöknek, ideértve az átviteli rendszert is, az átvitelrendszer-üzemeltető tulajdonát kell képezniük;
- b) az átvitelrendszer-üzemeltetőnek kell alkalmaznia a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez – ideértve a vállalattal kapcsolatos valamennyi feladat ellátását is – szükséges személyzetet;
- c) tilos a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részébe vagy részéből munkaerőt kölcsönözni vagy szolgáltatást nyújtani. Az átvitelrendszer-üzemeltető azonban szolgáltatásokat nyújthat a vertikálisan integrált vállalkozásnak, ha:
 - i. ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtása nem jelent hátrányos megkülönböztetést a rendszerhasználók között, az valamennyi rendszerhasználó számára azonos feltételekkel áll rendelkezésre, és a termelés vagy ellátás terén nem korlátozza, torzízza vagy akadályozza a versenyt; és
 - ii. az ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtására vonatkozó feltételeket a szabályozó hatóság jóváhagyta;
- d) a 49. cikk szerinti felügyeleti szerv döntéseinek sérelme nélkül a jövőbeli beruházási projektekhez és/vagy a meglévő eszközök lecsereléséhez szükséges pénzügyi forrásokat a vertikálisan integrált vállalkozás az átvitelrendszer-üzemeltető megfelelő kérelmét követően kellő időben rendelkezésre bocsátja.

- (2) A villamosenergia-átviteli tevékenység a 40. cikkben felsoroltakon kívül legalább az alábbi feladatokat foglalja magában:
- a) az átvitelrendszer-üzemeltető képvisellete, valamint kapcsolattartás a harmadik felekkel és a szabályozó hatóságokkal;
 - b) az átvitelrendszer-üzemeltető képvisellete a villamosenergia-piaci ENTSO-ban;
 - c) a harmadik fél általi, megkülönböztetés-mentes hozzáférés engedélyezése és igazgatása, a rendszerhasználók vagy a rendszerhasználók csoportjai számára;
 - d) az átviteli rendszerrel kapcsolatos valamennyi díj beszedése, ideértve a hozzáférési díjakat, az energiakompenzációt és a kiegészítő szolgáltatások díjait is;
 - e) biztonságos, hatékony és gazdaságos átviteli rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése;
 - f) a rendszernek az észszerű kereslet kielégítésére való hosszú távú képességét biztosító és az ellátás biztonságát garantáló beruházások tervezése;
 - g) megfelelő közös vállalkozások létrehozása, többek között egy vagy több átvitelrendszer-üzemeltetővel, villamosenergia-tőzsdékkal és más megfelelő szereplőkkel regionális piacok kialakításának vagy a liberalizációs folyamat megkönnyítésének céljával; és
 - h) a vállalattal kapcsolatos valamennyi szolgáltatás, ideértve a jogi, a könyvviteli és az informatikai szolgáltatásokat is.
- (3) Az átvitelrendszer-üzemeltetők az (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽²⁶⁾ I. mellékletében említett jogi formában alakulnak meg.
- (4) Az átvitelrendszer-üzemeltető társaság jogi személyiségében, kommunikációjában, márkáépítésében és telephelyei révén nem lehet összetéveszthető a vertikálisan integrált vállalkozás vagy annak valamely része különálló jogi személyisége tekintetében.
- (5) Az átvitelrendszer-üzemeltető informatikai rendszereit vagy berendezéseit, fizikai létesítményeit és biztonságos hozzáférési rendszereit nem osztja meg a vertikálisan integrált vállalkozás egyetlen más tagjával sem, továbbá az informatikai rendszerekre vagy berendezésekre és a biztonságos hozzáférési rendszerekre vonatkozóan nem alkalmazhatja ugyanazokat a tanácsadókat vagy külső vállalkozókat.
- (6) Az átvitelrendszer-üzemeltető elszámolásainak számviteli ellenőrzését a vertikálisan integrált vállalatot vagy annak bármely részét ellenőrzőtől eltérő könyvvizsgáló végzi.

47. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltető függetlensége

- (1) A 49. cikk szerinti felügyeleti szerv határozatainak sérelme nélkül az átvitelrendszer-üzemeltetőnek:
- a) az üzemeltetéshez, a karbantartáshoz vagy az átviteli rendszer fejlesztéséhez szükséges eszközök tekintetében a vertikálisan integrált vállalkozástól függetlenül, tényleges döntéshozatali jogokkal kell rendelkeznie; és
 - b) jogában áll, hogy a tőkepiacon – különösen hitelfelvétel és tőkeemelés révén – pénzt szerezzen.
- (2) Az átvitelrendszer-üzemeltető mindenkor köteles úgy eljárni, hogy biztosítsa, hogy az átviteli tevékenység megfelelő és hatékony módon történő végzéséhez és a hatékony, biztonságos és gazdaságos átviteli rendszer létrehozásához és karbantartásához szükséges erőforrások a rendelkezésére álljanak.
- (3) A vertikálisan integrált vállalkozás termelési vagy ellátási feladatot végző leányvállalatai sem közvetlen, sem közvetett módon nem rendelkezhetnek részesedéssel az átvitelrendszer-üzemeltetőben. Az átvitelrendszer-üzemeltető sem közvetlen, sem közvetett módon nem rendelkezhet részesedéssel a vertikálisan integrált vállalkozás termelési vagy ellátási feladatot betöltő leányvállalataiban, és nem részesülhet az e leányvállalatoktól származó osztalékból vagy egyéb pénzügyi előnyből.
- (4) Az átvitelrendszer-üzemeltető általános irányítási struktúrája és vállalati alapszabálya biztosítja az átvitelrendszer-üzemeltető tényleges függetlenségét, e szakasszal összhangban. A vertikálisan integrált vállalkozás sem közvetlenül, sem közvetetten nem határozhatja meg az átviteli rendszer-üzemeltető versenymagatartását az átvitelrendszer-üzemeltető napi tevékenységei és a hálózatkezelés vonatkozásában, vagy az 51. cikk szerint kidolgozott tízéves hálózatfejlesztési terv előkészítéséhez szükséges tevékenységekkel kapcsolatban.

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1132 irányelve (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (HL L 169., 2017.6.30., 46. o.).

(5) Az átvitelrendszer-üzemeltetők az ezen irányelv 40. cikkében és 46. cikkének (2) bekezdésében említett feladataik, valamint az (EU) 2019/943 rendelet 16., 18., 19. és 50. cikke szerinti kötelezettségeik teljesítése során nem tesznek megkülönböztetést a különböző személyek vagy jogalanyok tekintetében, továbbá a termelés és az ellátás terén nem korlátozzák, torzítják vagy akadályozzák a versenyt.

(6) A vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelrendszer-üzemeltető közötti valamennyi kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatnak, ideértve az átvitelrendszer-üzemeltető által a vertikálisan integrált vállalkozás számára nyújtott kölcsönöket is, meg kell felelnie a piaci feltételeknek. Az átvitelrendszer-üzemeltető részletes nyilvántartást vezet e kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatokról, és azokat a szabályozó hatóság kérésére rendelkezésre bocsátja.

(7) Az átvitelrendszer-üzemeltető a vertikálisan integrált vállalkozással kötött minden kereskedelmi és pénzügyi megállapodást jóváhagyásra benyújt a szabályozó hatóságnak.

(8) Az átvitelrendszer-üzemeltető tájékoztatja a szabályozó hatóságot a 46. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett, a jövőbeli beruházási projektek és/vagy a meglévő eszközök lecserélése céljára rendelkezésre álló pénzügyi forrásokról.

(9) A vertikálisan integrált vállalkozás tartózkodik minden olyan tevékenységtől, amely az átvitelrendszer-üzemeltetőt akadályozza vagy hátráltatja az e fejezetben említett kötelezettségeinek teljesítésében, továbbá nem követelheti meg az átvitelrendszer-üzemeltetőtől, hogy e kötelezettségek teljesítéséhez a vertikálisan integrált vállalkozástól engedélyt kérjen.

(10) A vállalkozásokat, amelyekkel kapcsolatban a szabályozó hatóság tanúsította, hogy megfelelnek az e fejezetben foglalt követelményeknek, az érintett tagállam engedélyezi és átvitelrendszer-üzemeltetővé jelöli ki. A tanúsítás céljából az ezen irányelv 52. cikkében és az (EU) 2019/943 rendelet 51. cikkében vagy az ezen irányelv 53. cikkében szereplő eljárás alkalmazandó.

48. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltető személyzetének és ügyvezetésének függetlensége

(1) A kinevezésekkel, meghosszabbításokkal és munkafeltételekkel – ideértve az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak javadalmazását és hivatali idejük megszűnését is – kapcsolatos határozatokat az átvitelrendszer-üzemeltető 49. cikkel összhangban kijelölt felügyeleti szerve hozza meg.

(2) A felügyeleti szerv által az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személlyé és/vagy igazgatási szerveinek tagjává való kinevezésre vagy e tisztségben való meghosszabbítására jelölt személyek személyéről, a hivatali idejüket szabályozó feltételekről, hivatali idejük tartamáról és megszűnéséről, valamint a hivatali idejük megszüntetésére vonatkozó bármely javasolt határozat indokairól értesíteni kell a szabályozó hatóságot. Ezek az (1) bekezdésben említett a feltételek és határozatok kizárólag akkor emelkednek kötelező erőre, ha a szabályozó hatóság az arról szóló értesítést követő három héten belül nem emelt ellenük kifogást.

A szabályozó hatóság kifogást emelhet az (1) bekezdésben említett határozatok ellen, ha:

- a) kétségei merülnek fel az ügyvezetéséért felelős személlyé és/vagy az igazgatási szervek tagjává való kinevezésre jelölt személy szakmai függetlenségével kapcsolatban; vagy
- b) a megbízatás idő előtti megszűnése esetén kétség merül fel az idő előtti megszűnés indokolásával kapcsolatban.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szerveinek tagjai esetében, akikre ez a bekezdés vonatkozik, a kinevezést megelőző három éves időszakban az átvitelrendszer-üzemeltetőn kívül sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen szakmai beosztással vagy felelősséggel, érdekléssel vagy üzleti kapcsolattal nem köthetnek a vertikálisan integrált vállalkozáshoz vagy annak bármely részéhez vagy annak irányító részvényeseihez.

(4) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak, valamint alkalmazottainak sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen egyéb szakmai beosztásuk vagy felelősségük, érdekük vagy üzleti kapcsolatuk nem lehet a vertikálisan integrált vállalkozás más részeivel vagy annak irányító részvényeseivel.

(5) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak, valamint alkalmazottainak az átvitelrendszer-üzemeltetőn kívül sem közvetve, sem közvetlenül nem fűződhet érdeke a vertikálisan integrált vállalkozás egyetlen részéhez sem, és attól semmiféle pénzügyi előnyben nem részesülhetnek. Javadalmazásuk nem függhet a vertikálisan integrált vállalkozás tevékenységétől vagy eredményeitől, kivéve az átvitelrendszer-üzemeltető tevékenységeit vagy eredményeit.

(6) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szervei tagjai által a megbízatásuk idő előtti megszűnése miatt benyújtott panaszok tekintetében a szabályozó hatósághoz fordulás biztosítása útján tényleges jogorvoslati jogot kell biztosítani.

(7) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szervei tagjai hivatali idejük megszűnését követően legalább négy évig nem kötődhetnek szakmai beosztással vagy felelősséggel, érdekléllyel vagy üzleti kapcsolattal a vertikálisan integrált vállalkozás semmilyen részéhez vagy annak irányító részvényeseihez, az átvitelrendszer-üzemeltetőt kivéve.

(8) A (3) bekezdés az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak többségére alkalmazandó.

Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szerveinek azon tagjai, akikre a (3) bekezdés nem vonatkozik, a kinevezésüket megelőző legalább hathónapos időszakban semmilyen ügyvezetési vagy más hasonló tevékenységet nem végezhetnek a vertikálisan integrált vállalkozásban.

E bekezdés első albekezdését és a (4)–(7) bekezdéseket az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséhez tartozó személyekre, és e személyeknek közvetlenül beosztott, a hálózat üzemeltetésével, karbantartásával vagy fejlesztésével kapcsolatos feladatot ellátó valamennyi személyre alkalmazni kell.

49. cikk

Felügyeleti szerv

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltető felügyeleti szervvel rendelkezik, amely felel az átvitelrendszer-üzemeltető részvényesei vagyonának értékére esetlegesen jelentős hatást gyakorló határozatok, különösen az éves, valamint a hosszabb távra szóló pénzügyi terv jóváhagyására, az átvitelrendszer-üzemeltető eladósodási szintjére, valamint a részvényeseknek kifizetett osztalék összegére vonatkozó határozatok meghozataláért. Nem tartoznak a felügyeleti szerv hatáskörébe az átvitelrendszer-üzemeltető napi tevékenységeivel és a hálózatkezeléssel, és az 51. cikk szerint kidolgozott tízéves hálózatfejlesztési terv előkészítéséhez szükséges tevékenységekkel kapcsolatos határozatok.

(2) A felügyeleti szerv a vertikálisan integrált vállalkozást képviselő tagokból, a harmadik személy részvényeseket képviselő tagokból, valamint amennyiben a vonatkozó nemzeti jog úgy rendelkezik, az egyéb érdekelt feleket, például az átvitelrendszer-üzemeltető alkalmazottait képviselő tagokból áll.

(3) A 48. cikk (2) bekezdésének első albekezdése és a 48. cikk (3)–(7) bekezdése legalább a felügyeleti szerv tagjainak felénél egy fővel kevesebb tagra alkalmazandó.

A 48. cikk (2) bekezdése második albekezdésének b) pontja a felügyeleti szerv valamennyi tagjára alkalmazandó.

50. cikk

Megfelelőségi program és megfelelésért felelős tisztviselő

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők olyan megfeleléségi programot állítsanak össze és hajtsanak végre, amely meghatározza az intézkedéseket a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében, és biztosítják a programnak való megfelelés megfelelő figyelemmel kísérését. A megfeleléségi program meghatározza az alkalmazottnak az e célok megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A programot a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. A szabályozó hatóság hatáskörének sérelme nélkül a programnak való megfelelés független ellenőrzését a megfelelésért felelős tisztviselő végzi.

(2) A megfelelésért felelős tisztviselőt a felügyeleti szerv nevezi ki, a szabályozó hatóság jóváhagyásával. A szabályozó hatóság a megfelelésért felelős tisztviselő kijelölésének jóváhagyását a függetlenség vagy szakképzettség hiánya miatt elutasíthatja. A megfelelésért felelős tisztviselő természetes vagy jogi személy lehet. A megfelelésért felelős tisztviselőre a 48. cikk (2)–(8) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A megfelelésért felelős tisztviselő feladatai:

- a) a megfelelési program végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- b) a megfelelési program végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket meghatározó éves jelentés kidolgozása, valamint e jelentés benyújtása a szabályozó hatóságnak;
- c) jelentéstétel a felügyeleti szerv felé, valamint ajánlások készítése a megfelelési programról és annak végrehajtásáról;
- d) a szabályozó hatóság értesítése a megfelelési program végrehajtása tekintetében tapasztalt jelentős hiányosságokról; és
- e) jelentéstétel a szabályozó hatóság felé a vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelrendszer-üzemeltető közötti mindennemű kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatokról.

(4) A megfelelésért felelős tisztviselő a beruházási tervre vagy a hálózatban megvalósítandó egyedi beruházásokra vonatkozó határozati javaslatokat benyújtja a szabályozó hatóságnak. Ezt legkésőbb akkor kell megtennie, amikor az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezető és/vagy hatáskörrel rendelkező igazgatási szerve azokat a felügyeleti szervnek benyújtja.

(5) Amennyiben a vertikálisan integrált vállalkozás a közgyűlésen vagy az általa a felügyelő szervbe kijelölt tagok szavazatán keresztül egy olyan határozat meghozatalát akadályozza meg, amely beruházásokat akadályoz meg vagy késleltet, és amelyet a tízéves hálózati fejlesztési terv értelmében három éven belül kellett volna végrehajtani, a megfelelésért felelős tisztviselő ezt az 51. cikkel összhangban jelenti a szabályozó hatóságnak.

(6) A megfelelésért felelős tisztviselő megbízásának vagy alkalmazásának feltételeit, beleértve megbízásának időtartamát is, a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. E feltételeknek biztosítaniuk kell a megfelelésért felelős tisztviselő függetlenségét, ideértve a megfelelésért felelős tisztviselő feladatai ellátásához szükséges valamennyi forrás biztosítását is. A megfelelésért felelős tisztviselő megbízása alatt sem közvetve, sem közvetlenül nem kötődhet egyéb szakmai beosztással, felelősséggel vagy érdeklél a vertikálisan integrált vállalkozás semmilyen részéhez vagy annak irányító részvényeseihez.

(7) A megfelelésért felelős tisztviselő rendszeresen, akár írásban, akár szóban, a szabályozó hatóságnak jelentést tesz, és joga van ahhoz, hogy akár írásban, akár szóban rendszeresen jelentést tegyen az átvitelrendszer-üzemeltető felügyeleti szervének.

(8) A megfelelésért felelős tisztviselő részt vehet az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetői vagy igazgatási szerveinek valamennyi ülésén, valamint a felügyeleti szerv és a közgyűlés ülésein is. A megfelelésért felelős tisztviselő az alábbi témákkal foglalkozó valamennyi ülésen részt vesz:

- a) a hálózathoz való hozzáférés feltételei az (EU) 2019/943 rendeletben meghatározottaknak megfelelően, különösen a tarifák, a harmadik felek hozzáféréseire vonatkozó szolgáltatások, a kapacitásfelosztás és a szűk keresztmetszet kezelése, az átláthatóság, a kiegészítő szolgáltatások és a másodlagos piacok vonatkozásában;
- b) az átviteli rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése érdekében vállalt projektek, ideértve a rendszerösszeköttetéssel és csatlakozással kapcsolatos beruházásokat is;
- c) az átviteli rendszer üzemeltetéséhez szükséges energiavásárlás vagy eladás.

(9) A megfelelésért felelős tisztviselő figyelemmel kíséri, hogy az átvitelrendszer-üzemeltető megfelel-e a 41. cikknek.

(10) A megfelelésért felelős tisztviselőnek jogában áll megismerni valamennyi releváns adatot, valamint az átviteli rendszer-üzemeltető irodáiba belépni, és a feladata elvégzéséhez szükséges valamennyi egyéb információhoz hozzáférni.

(11) A megfelelésért felelős tisztviselő előzetes bejelentés nélkül léphet be az átvitelrendszer-üzemeltető irodáiba.

(12) A szabályozó hatóság általi előzetes jóváhagyást követően a felügyelő testület felmentheti a megfelelésért felelős tisztviselőt. A felügyeleti szerv a szabályozó hatóság kérésére függetlenség vagy a szakmai képességek hiánya miatt felmenti a megfelelésért felelős tisztviselőt.

51. cikk

Hálózatfejlesztés és hatáskör a beruházási döntések meghozatalára

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltető – az érintett felekkel folytatott konzultációt követően – legalább kétévente tízéves hálózatfejlesztési tervet nyújt be a szabályozó hatóságnak, a fennálló és az előre jelzett kínálat és kereslet alapján. A hálózatfejlesztési tervnek hatékony intézkedéseket kell tartalmaznia a rendszer megfelelőségének, valamint az ellátás biztonságának szavatolása érdekében. Az átvitelrendszer-üzemeltető a tízéves hálózatfejlesztési tervet közzéteszi weboldalán.

(2) A tízéves hálózatfejlesztési terv különösen:

- a) jelzi a piaci résztvevők számára azokat a főbb átviteli infrastruktúrát, amelyeket a következő tízévesben meg kell építeni vagy fejleszteni kell;
- b) tartalmazza az összes olyan beruházást, amelyről már döntés született, és meghatározza azokat az új beruházásokat, amelyeket a következő három évben kell megvalósítani; és
- c) időkeretet ír elő valamennyi beruházási projekt tekintetében.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltető a tízéves hálózatfejlesztési terv kidolgozása során teljes mértékben figyelembe veszi a keresletoldali válasz, az energiatároló létesítmények vagy egyéb erőforrások a rendszerbővítés alternatívájaként történő potenciális felhasználását, valamint a várt fogyasztást, a más országokkal folytatott kereskedelmet és az uniós szintű és a regionális hálózatokra vonatkozó beruházási terveket.

(4) A szabályozó hatóság a tízéves hálózatfejlesztési tervről nyílt és átlátható módon valamennyi tényleges vagy potenciális rendszerhasználóval konzultál. A magukat potenciális rendszerhasználónak valló személyektől vagy vállalkozásoktól megkövetelhetik ezen állításuk alátámasztását. A szabályozó hatóság közzéteszi a konzultációs folyamat eredményeit, különösen az esetleges beruházási igényeket.

(5) A szabályozó hatóság megvizsgálja, hogy a tízéves hálózatfejlesztési terv felöleli-e a konzultációs folyamat során azonosított valamennyi beruházási igényt, valamint hogy a terv összhangban áll-e az (EU) 2019/943 rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, nem kötelező érvényű, az Unió egészére kiterjedő, tízéves hálózatfejlesztési tervvel (az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési terv). Amennyiben bármilyen kétség merül fel az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervvel való összhanggal kapcsolatban, a szabályozó hatóság konzultál az ACER-rel. A szabályozó hatóság az átvitelrendszer-üzemeltetőtől megkövetelheti a 10 éves hálózatfejlesztési tervének módosítását.

Az illetékes nemzeti hatóságok megvizsgálják a tízéves hálózatfejlesztési terv és az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban benyújtott nemzeti energia- és klímaterv összhangját.

(6) A szabályozó hatóság figyelemmel kíséri és értékeli a tízéves hálózatfejlesztési terv megvalósítását.

(7) Abban az esetben, ha az átvitelrendszer-üzemeltető nem hajt végre egy, a tízéves hálózatfejlesztési terv értelmében a következő három évben megvalósítandó beruházást, a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a szabályozó hatóság – az adott beruházás megvalósítása érdekében, amennyiben a legutóbbi tízéves hálózatfejlesztési terv alapján az még indokolt – a következő intézkedések közül legalább egyet köteles legyen meghozni, kivéve, ha a beruházás végrehajtása az üzemeltetőn kívül álló, kényszerítő okok miatt hiúsul meg:

- a) az adott beruházások végrehajtásának megkövetelése az átvitelrendszer-üzemeltetőtől;
- b) az adott beruházás tekintetében bármely beruházó előtt nyitva álló versenytárgyalási eljárás szervezése; vagy
- c) az átvitelrendszer-üzemeltető kötelezése arra, hogy fogadjon el tőkeemlést a szükséges beruházások finanszírozásához, valamint hogy engedélyezze független beruházók részvételét a tőkében.

(8) Ha a szabályozó hatóság élt a (7) bekezdés b) pontja szerinti hatáskörével, akkor az átvitelrendszer-üzemeltetőt kötelezheti arra, hogy az az alábbiak közül egy vagy több intézkedést elfogadjon:

- a) bármely harmadik fél általi finanszírozás;
- b) bármely harmadik fél általi kivitelezés;

- c) az érintett új eszközök általa történő megépítése;
- d) az érintett új eszközök általa történő üzemeltetése.

Az átvitelrendszer-üzemeltető biztosítja a beruházók számára a beruházás megvalósításához szükséges információkat, az új eszközöket hozzákapcsolja az átviteli hálózathoz, és – általánosságban – minden tőle telhető erőfeszítést megtesz a beruházási projekt végrehajtásának megkönnyítésére.

A vonatkozó pénzügyi megállapodásokhoz a szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges.

(9) Ha a szabályozó hatóság élt a (7) bekezdése szerinti hatásköreivel, az adott beruházások költségeire a releváns tarifaszabályozások vonatkoznak.

4. szakasz

Az átvitelrendszer-üzemeltetők kijelölése

52. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltetők kijelölése

(1) A vállalkozásokat jóváhagyásukat és átvitelrendszer-üzemeltetővé való kijelölésüket megelőzően az e cikk (4), (5) és (6) bekezdésével és az (EU) 2019/943 rendelet 51. cikkében megállapított eljárásokkal összhangban tanúsítani kell.

(2) A tagállamok jóváhagyják és átvitelrendszer-üzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyekről a szabályozó hatóság az alábbi tanúsítási eljárásnak megfelelően tanúsítja, hogy teljesítik a 43. cikk követelményeit. Az átvitelrendszer-üzemeltetők kijelölését be kell jelenteni a Bizottságnak és közzé kell tenni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltetők minden olyan tervezett ügyletet bejelentenek a szabályozó hatóságnak, amely miatt szükségessé válhat a 43. cikk követelményeinek való megfelelésük újraértékelése.

(4) A szabályozó hatóságok figyelemmel kísérik, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők folyamatosan megfelelnek-e a 43. cikk követelményeinek. A megfelelés biztosítása érdekében tanúsítási eljárást indítanak:

- a) az átvitelrendszer-üzemeltető (3) bekezdés szerinti bejelentésére;
- b) saját kezdeményezésükre, amennyiben tudomásukra jut, hogy az átvitelrendszer-tulajdonosok vagy átvitelrendszer-üzemeltetők felett gyakorolt jogok vagy befolyás tervezett változtatása a 43. cikk a megsértéséhez vezethet, vagy amennyiben okuk van feltételezni, hogy ilyen jogsértés előfordulhatott; vagy
- c) a Bizottság indokolt kérésére.

(5) A szabályozó hatóságok az átvitelrendszer-üzemeltető bejelentésének vagy a Bizottság kérésének időpontjától számított négy hónapon belül határozatot hoznak az átvitelrendszer-üzemeltető tanúsításáról. E határidő lejártával a tanúsítást megadottnak kell tekinteni. A szabályozó hatóság kifejezett vagy hallgatóságos határozata csak a (6) bekezdésben meghatározott eljárás befejezését követően lép hatályba.

(6) Az átvitelrendszer-üzemeltető tanúsítására vonatkozó kifejezett vagy hallgatóságos határozatát a szabályozó hatóság haladéktalanul bejelenti a Bizottságnak, minden az arra a határozatra vonatkozó információval együtt. A Bizottság az (EU) 2019/943 rendelet 51. cikkében meghatározott eljárásnak megfelelően jár el.

(7) A szabályozó hatóságok és a Bizottság kérheti az átvitelrendszer-üzemeltetőktől és a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásoktól, hogy adják meg az e cikk szerinti feladatok elvégzéséhez szükséges információkat.

(8) A szabályozó hatóságok és a Bizottság megőrzi az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát.

53. cikk

A harmadik országokkal kapcsolatos tanúsítás

(1) Amennyiben olyan átvitelrendszer-tulajdonos vagy átvitelrendszer-üzemeltető kéri a tanúsítást, amely felett harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek gyakorolnak irányítást, a szabályozó hatóság értesíti a Bizottságot.

A szabályozó hatóság ugyancsak haladéktalanul értesíti a Bizottságot minden olyan körülményről, amelynek következtében valamely harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek irányítást szereznének egy átviteli rendszer vagy egy átvitelrendszer-üzemeltető felett.

(2) Az átvitelrendszer-üzemeltető értesíti a szabályozó hatóságot minden olyan körülményről, amelynek következtében valamely harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek irányítást szereznének egy átviteli rendszer vagy egy átvitelrendszer-üzemeltető felett.

(3) A szabályozó hatóság az átvitelrendszer-üzemeltető bejelentésétől számított négy hónapon belül határozati javaslatot készít elő az átvitelrendszer-üzemeltető tanúsításáról. A szabályozó hatóság megtagadja a tanúsítást, amennyiben nem bizonyították, hogy:

- a) az érintett jogalany megfelel a 43. cikk követelményeinek; és
- b) a szabályozó hatóságnak vagy a tagállam által kijelölt más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak, hogy a tanúsítás megadása nem veszélyezteti a tagállam és az Unió energiaellátásának biztonságát. A szabályozó hatóság vagy a hatáskörrel rendelkező egyéb nemzeti hatóság a kérdés mérlegelésekor az alábbiakat veszi figyelembe:
 - i. az Uniónak a nemzetközi jogból – beleértve azokat az egy vagy több harmadik országgal kötött megállapodásokat is, amelyekben az Unió részes fél, és amelyek foglalkoznak az ellátásbiztonság kérdéseivel – eredő, az adott harmadik országok tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei;
 - ii. a tagállamnak a harmadik országokkal kötött megállapodásaiból eredő, az adott harmadik országok tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei, amennyiben azok összeegyeztethetők az uniós joggal; és
 - iii. az adott esetre és az érintett harmadik országra vonatkozó egyéb konkrét tények és körülmények.

(4) A szabályozó hatóság a határozatról haladéktalanul értesíti a Bizottságot, az adott határozatra vonatkozó összes információval együtt.

(5) A tagállamok előírják a szabályozó hatóság és/vagy a (3) bekezdés b) pontjában említett, kijelölt hatáskörrel rendelkező hatóság számára, hogy a tanúsításról szóló határozat szabályozó hatóság általi elfogadását megelőzően véleményt kérjen be a Bizottságtól az alábbiakra vonatkozóan:

- a) megfelel-e az érintett jogalany a 43. cikk követelményeinek; és
- b) a tanúsítás megadása nem veszélyezteti-e az Unió energiaellátásának biztonságát.

(6) A Bizottság az (5) bekezdésben említett kérelmet annak kézhezvétele után azonnal megvizsgálja. A kérelem kézhezvételét követő két hónapon belül megküldi a véleményt a szabályozó hatóság számára, vagy, amennyiben a kérelmet a kijelölt hatáskörrel rendelkező hatóság nyújtotta be, ez utóbbi hatóság számára.

Véleményének elkészítésekor a Bizottság konzultálhat az ACER-rel, az érintett tagállammal és az érintett felekkel. Ha a Bizottság ilyen véleményt kér, a kéthónapos határidő további két hónappal meghosszabbodik.

Ha a Bizottság az első és a második albekezdésben említett időszakban nem nyilvánít véleményt, akkor úgy kell tekinteni, hogy nem emel kifogást a szabályozó hatóság határozatával szemben.

(7) Annak értékelése során, hogy egy harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek általi irányítás veszélyezteti-e az Unió energiaellátásának biztonságát, a Bizottság az alábbiakat veszi figyelembe:

- a) az adott esetre és az érintett harmadik országra vagy harmadik országokra vonatkozó konkrét tények; és
- b) az Uniónak a nemzetközi jogból – beleértve azokat az egy vagy több harmadik országgal kötött megállapodásokat is, amelyekben az Unió részes fél, és amelyek foglalkoznak az ellátásbiztonság kérdéseivel – eredő, az adott harmadik ország vagy harmadik országok tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei.

(8) A szabályozó hatóság a (6) bekezdésben említett időszak lejártát követő két hónapon belül elfogadja a tanúsításra vonatkozó végleges határozatát. A szabályozó hatóság a végleges határozat elfogadásakor a legteljesebb mértékben figyelembe veszi a Bizottság véleményét. A tagállamoknak mindenesetre jogukban áll megtagadni a tanúsítást, ha a tanúsítás megadása veszélyezteti a Közösség energiaellátásának biztonságát vagy valamely másik tagállam energiaellátásának biztonságát. Ha valamely tagállam egy másik hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságot jelölt ki a (3) bekezdés b) pontjában említett értékelés elvégzésére, előírhatja, hogy a szabályozó hatóság e hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság értékelésével összhangban fogadja el a végleges határozatát. A szabályozó hatóság végleges határozatát és a Bizottság véleményét együtt kell közzétenni. Amennyiben a végleges határozat eltér a Bizottság véleményétől, az érintett tagállam a határozattal együtt rendelkezésre bocsátja és nyilvánossá teszi annak indoklását is.

(9) E cikk egyetlen rendelkezése sem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a közbiztonsághoz fűződő jogos érdekeik védelmében – az uniós joggal összhangban – nemzeti törvényességi ellenőrzést gyakoroljanak.

(10) Ez a cikk, annak (3) bekezdése a) pontjának kivételével, azon tagállamokra is vonatkozik, amelyek a 66. cikk szerint eltérést alkalmaznak.

54. cikk

Az energiatároló létesítmények átvitelrendszer-üzemeltetők általi tulajdonlása

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltetők nem tulajdonolhatnak, hozhatnak létre, illetve nem irányíthatnak vagy üzemeltethetnek energiatároló létesítményeket.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve a tagállamok engedélyezhetik, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők energiatároló létesítményeket tulajdonoljanak, létrehozzanak, irányítsanak vagy üzemeltessenek, ha azok teljes mértékben integrált hálózati elemek, feltéve hogy a szabályozó hatóság jóváhagyta azokat, vagy ha az alábbi összes feltétel teljesül:

- a) az egyéb felek – a nemzeti szabályozó hatóságok felülvizsgálata és jóváhagyása alá tartozó – nyílt és átlátható, megkülönböztetésmentes közbeszerzési eljárást követően, nem kaptak jogot ilyen létesítmény tulajdonlására, létrehozására, irányítására vagy üzemeltetésére, vagy nem tudják elfogadható áron és időben teljesíteni e szolgáltatások nyújtását;
- b) az átvitelrendszer-üzemeltetőknek ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükségük van ilyen létesítményekre vagy nem frekvenciavonatközvetítés szolgáltatásokra az átviteli rendszer hatékony, megbízható és biztonságos működése céljából, és e létesítményeket nem használják villamos energia vásárlására vagy értékesítésére a villamosenergia-piacokon; valamint
- c) a szabályozó hatóság megvizsgálta az ilyen eltérés szükségességét, elvégezte egy közbeszerzési eljárás alkalmazhatóságának előzetes értékelését, beleértve a közbeszerzési eljárás feltételeit is, és ahhoz jóváhagyását adta.

A szabályozó hatóság iránymutatásokat vagy közbeszerzési záradékokat dolgozhat ki, hogy segítséget nyújtson az átvitelrendszer-üzemeltetőknek a tisztességes közbeszerzési eljárások biztosításához.

(3) Az eltérés odaítéléséről szóló határozatot – a kérelemmel kapcsolatos releváns információkkal és az eltérés odaítélésének indokaival együtt – meg kell küldeni a Bizottságnak és az ACER-nek.

(4) A szabályozó hatóságok rendszeres időközönként vagy legalább ötévente nyilvános konzultációt végeznek a meglévő energiatároló létesítmények tekintetében az egyéb felek ilyen létesítményekben való beruházással kapcsolatos potenciális rendelkezésre állásának és érdeklődésének újbóli megvizsgálása céljából. Amennyiben a nyilvános konzultáció a szabályozó hatóság megítélése szerint azt jelzi, hogy az egyéb felek képesek ilyen létesítményeket költséghatékony módon tulajdonolni, létrehozni, üzemeltetni vagy irányítani, a szabályozó hatóságnak biztosítania kell, hogy az átvitelrendszer-üzemeltető e tekintetben folytatott tevékenységeit 18 hónapon belül fokozatosan megszüntessék. Az említett eljárás egyik feltételeként a szabályozó hatóságok engedélyezhetik, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők észszerű ellentételezésben részesüljenek, különösen, hogy visszaszerezzék az energiatároló-létesítménybe történt beruházásuk maradványértékét.

(5) A (4) bekezdés nem alkalmazandó a teljes mértékben integrált hálózati elemekre, illetve azon új akkumulátortároló létesítmények szokásos értékcsökkenési időszakára, amelyek esetében 2024-ig meghozzák a végleges beruházási döntést, feltéve hogy ezen akkumulátortároló létesítményeket:

- a) a végleges beruházási döntés után legkésőbb két éven belül csatlakoztatják a hálózathoz;
- b) integrálják az elosztórendszerbe;

- c) kizárólag a hálózati biztonság azonnali helyreállítására használják előre nem látott hálózati kiesésekre való reagálás esetén, amennyiben ez a helyreállítási intézkedés azonnal megkezdődik, és befejeződik, amint a terhelés szokásos újraelosztása képes megoldani a problémát; és
- d) nem használják fel arra, hogy a villamosenergia-piacokon – többek között a kiegyenlítő szabályozási energia-piacokon – villamos energiát vásároljanak vagy értékesítsenek.

5. szakasz

Az elszámolások szétválasztása és átláthatósága

55. cikk

Az elszámolásokba való betekintés joga

(1) A tagállamoknak vagy bármely, általuk kijelölt, hatáskörrel rendelkező hatóságnak – beleértve az 57. cikkben említett szabályozó hatóságokat – a feladatuk ellátásához szükséges mértékben betekintési joguk van a villamosenergia-ipari vállalkozások elszámolásaiba az 56. cikkben meghatározottak szerint.

(2) A tagállamok vagy bármely, általuk kijelölt, hatáskörrel rendelkező hatóság – beleértve a szabályozó hatóságokat is – kötelesek megőrizni az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát. A tagállamok elrendelhetik ezeknek az információknak a hozzáférhetővé tételét, ha ez a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára feladataik ellátásához szükséges.

56. cikk

Az elszámolások szétválasztása

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások az elszámolásaikat a (2) és a (3) bekezdésnek megfelelően vezessék.

(2) A villamosenergia-ipari vállalkozások tulajdonosi szerkezetüktől és jogi formájuktól függetlenül a 2013/34/EU irányelv értelmében elfogadott, a korlátolt felelősségű társaságok éves beszámolójával kapcsolatos nemzeti jogszabályoknak megfelelően állítják össze, nyújtják be auditálásra és teszik közzé éves beszámolójukat.

Azok a vállalkozások, amelyeket jogszabály nem kötelez éves beszámolójuk közzétételére, beszámolójuk egy példányát székhelyükön a nyilvánosságra hozzák.

(3) A villamosenergia-ipari vállalkozások, a hátrányos megkülönböztetés, a keresztfinanszírozás és a versenytorzulás elkerülése érdekében, belső számvitelükben külön elszámolást vezetnek az átviteli és elosztási tevékenységük mindegyikéről, úgy, mintha az adott tevékenységeket különálló vállalkozások végeznék. A vállalkozásoknak elszámolást kell készíteniük – amely lehet összevont is – az átvitelhez vagy elosztáshoz nem kapcsolódó, egyéb villamosenergia-ipari tevékenységeikről is. Az elszámolásokban részletezni kell az átviteli vagy az elosztórendszerben fennálló tulajdonból származó bevételeket. Adott esetben összevont elszámolást kell vezetni az egyéb, nem villamosenergia-ipari tevékenységekről is. A belső számvitelnek tartalmaznia kell minden egyes tevékenység mérlegét és eredménykimutatását.

(4) A (2) bekezdésben említett auditnak különösen ki kell térnie a (3) bekezdésben említett, a hátrányos megkülönböztetés és keresztfinanszírozás elkerülésének igazolására.

VII. FEJEZET

NEMZETI SZABÁLYOZÓ HATÓSÁGOK

57. cikk

A szabályozó hatóságok kijelölése és függetlensége

(1) Nemzeti szinten minden tagállam egy szabályozó hatóságot jelöl ki.

(2) Az (1) bekezdés nem érinti más szabályozó hatóságok regionális szinten történő kijelölését egyes tagállamokban, feltéve hogy az (EU) 2019/942 rendelet 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban az ACER-en belüli szabályozók tanácsában az uniós szintű képviseletet és kapcsolattartást az adott tagállam részéről egyetlen rangidős képviselő látja el.

(3) Az (1) bekezdéstől eltérve a tagállam szabályozó hatóságokat jelölhet ki olyan, földrajzilag elszigetelt régiókban található kisebb rendszerek tekintetében, amelyeknek a 2008. évi fogyasztása kevesebb mint 3 %-át adja azon tagállam fogyasztásának, amelynek a részét képezik. Ez az eltérés nem érinti azt a szabályt, hogy az ACER-en belüli szabályozók tanácsába az uniós szintű képviselő és kapcsolattartás ellátására az (EU) 2019/942 rendelet 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban az adott tagállam részéről egyetlen rangidős képviselő nevezhető ki.

(4) A tagállamok szavatolják a nemzeti szabályozó hatóság függetlenségét, és biztosítják, hogy a hatóság részrehajlás nélkül és átlátható módon gyakorolja hatáskörét. E célból a tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv és a kapcsolódó jogi aktusok által ráruházott szabályozói feladat végrehajtása során a szabályozó hatóság:

- a) jogilag elkülönüljön és funkcionálisan független legyen más köz- vagy magánjogi jogalanyoktól;
- b) biztosítja, hogy személyzete és az ügyvezetéséért felelős személyek:
 - i. minden piaci érdektől függetlenül tevékenykedjenek; és
 - ii. szabályozói feladataik végrehajtása során ne kérjenek vagy fogadjanak el közvetlen utasítást semmilyen kormánytól vagy egyéb köz- vagy magánjogi jogalanytól. Ez a követelmény nem érinti adott esetben a többi érintett nemzeti hatósággal folytatott szoros együttműködést, illetve a kormány által kibocsátott általános politikai iránymutatásokat, amennyiben azok nem kapcsolódnak a 59. cikk szerinti szabályozói hatáskörökhöz és feladatokhoz.

(5) A szabályozó hatóság függetlenségének védelme érdekében a tagállamok különösen ügyelnek arra, hogy:

- a) a szabályozó hatóság bármely politikai szervtől függetlenül önálló döntéseket hozhasson;
- b) a szabályozó hatóság rendelkezzen a feladatai és hatáskörei eredményes és hatékony ellátásához és gyakorlásához szükséges valamennyi emberi és pénzügyi erőforrással;
- c) a szabályozó hatóság külön éves költségvetési juttatásokkal rendelkezzen, és a juttatott költségvetést önállóan hajthassa végre;
- d) a szabályozó hatóság igazgatótanácsa tagjainak, vagy az igazgatótanács hiányában a szabályozó hatóság felső vezetésének kinevezése ötéves, de hét évet meg nem haladó, egyszer megújítható határozott időtartamra szóljon;
- e) a szabályozó hatóság igazgatótanácsának tagjait, vagy igazgatótanács hiányában a szabályozó hatóság felső vezetését objektív, átlátható és közzétett szempontok alapján, olyan független és pártatlan eljáráson keresztül nevezzék ki, amely biztosítja, hogy a pályázók rendelkeznek a szabályozó hatóságban betöltendő álláshelyhez szükséges készségekkel és tapasztalattal;
- f) legyenek érvényben összeférhetetlenségre vonatkozó rendelkezések, és a titoktartási kötelezettségek maradjanak érvényben akkor is, amikor a szabályozó hatóság igazgatótanácsa tagjainak vagy – igazgatótanács hiányában – a szabályozó hatóság felső vezetése tagjainak megbízatása véget ért;
- g) a szabályozó hatóság igazgatótanácsának tagjai – vagy igazgatótanács hiányában – a szabályozó hatóság felső vezetésének tagjai csak a bevezetett átlátható szempontok alapján legyenek elbocsáthatók.

Az első albekezdés d) pontja alkalmazásakor a tagállamok megfelelő rotációs rendszert biztosítanak az igazgatótanács vagy a felső vezetés számára. Az igazgatótanács vagy annak hiányában a szabályozó hatóság felső vezetésének tagjai csak akkor menthetők fel hivatalukból, ha már nem teljesítik az e cikkben meghatározott feltételeket, vagy ha a nemzeti jog szerint kötelességüket követnek el.

(6) A tagállamok gondoskodhatnak a szabályozó hatóságok éves beszámolójának független ellenőr általi utólagos ellenőrzéséről.

(7) A Bizottság 2022. július 5-ig, majd az követően négyévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy a nemzeti hatóságok milyen mértékben feleltek meg a függetlenség e cikkben meghatározott elvének.

58. cikk

A szabályozó hatóság általános célkitűzései

Az ezen irányelvben meghatározott szabályozói feladatok végrehajtása során a szabályozó hatóság az 59. cikkben megállapított feladatai és hatáskörei keretében minden indokolt lépést megtesz a következő célkitűzések megvalósítása érdekében, adott esetben szoros együttműködésben az egyéb érintett megfelelő nemzeti hatóságokkal – ideértve a versenyhivatalokat is –, valamint hatóságokkal, beleértve, adott esetben a szomszédos tagállamok és szomszédos harmadik országok hatóságait, azok hatáskörének sérelme nélkül:

- a) versenyképes, rugalmas, biztonságos és környezetileg fenntartható belső villamosenergia-piac elősegítése az Unión belül, szoros együttműködésben az, egyéb tagállamok szabályozó hatóságaival, a Bizottsággal és az ACER-rel, valamint az Unió valamennyi felhasználójára és ellátójára kiterjedő tényleges piacnyitás, valamint az energiaellátási hálózatok hatékony és megbízható működéséhez szükséges feltételek biztosítása, a hosszú távú célok szem előtt tartásával;
- b) versenyképes és megfelelően működő regionális, határokon átnyúló piacok kialakítása az Unión belül, az a) pontban említett célkitűzés megvalósítása céljából;
- c) a tagállamok közötti villamosenergia-kereskedelemre vonatkozó korlátozások eltörlése, beleértve a megfelelő, határokon átnyúló átviteli kapacitásoknak a kereslet kielégítését és a nemzeti piacok integrációjának fokozása érdekében történő fejlesztését is, ami megkönnyítheti a villamos energiának az egész Unióban való áramlását;
- d) hozzájárulás olyan biztonságos, megbízható, hatékony és megkülönböztetésmentes rendszerek leginkább költség-hatékony kiépítéséhez, amelyek fogyasztóorientáltak, elősegítik a rendszer-megfelelőséget, illetve az általános energiapolitikai célkitűzésekkel összhangban előmozdítják az energiahatékonyságot, valamint a megújuló forrásokból származó villamos energia nagy és kis léptékű termelése és a megosztott termelés integrációját az átviteli és az elosztási hálózatokban egyaránt, valamint más gáz- és hőenergiahálózatokkal kapcsolatban történő működésük megkönnyítésével;
- e) az új termelőkapacitások és energiatároló létesítmények hálózati hozzáféréseinek megkönnyítése, különösen a piacra belépő új szereplők és a megújuló forrásokból származó villamos energia piaci hozzáférést esetlegesen akadályozó tényezők felszámolása;
- f) annak biztosítása, hogy a rendszerüzemeltetők és a rendszerfelhasználók megfelelő – mind rövid, mind hosszú távú – ösztönzőket kapjanak a rendszerteljesítmény hatékonyságának – különösen energiahatékonyságának – növelésére és a piaci integráció elősegítésére;
- g) annak biztosítása, hogy a felhasználók számára előnyökkel járjon a saját nemzeti piacuk hatékony működése, a tényleges verseny elősegítése és a magas színvonalú fogyasztóvédelem biztosításának elősegítése az illetékes fogyasztóvédelmi hatóságokkal folytatott szoros együttműködés keretében;
- h) a villamosenergia-ellátás mint egyetemes szolgáltatás és közszolgáltatás magas színvonalának elősegítése, hozzájárulva a kiszolgáltatók helyzetben lévő végfelhasználók védelméhez, valamint az adatcserére vonatkozó eljárások kereskedőváltás esetén szükséges kompatibilitásához.

59. cikk

A szabályozó hatóságok feladatai és hatáskörei

- (1) A szabályozó hatóság a következő feladatokat látja el:
 - a) az átviteli és elosztási tarifák vagy az ezekre vonatkozó módszertanok vagy mindkettő átlátható kritériumok alapján történő megállapítása vagy jóváhagyása;
 - b) annak biztosítása, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők, és adott esetben a rendszertulajdonosok, valamint a villamosenergia-ipari vállalkozások és bármilyen egyéb piaci szereplők teljesítsék az ezen irányelv szerinti, az (EU) 2019/943 rendelet, az (EU) 2019/943 rendelet 59., 60. és 61. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatokkal, és az egyéb uniós jog szerinti – ideértve a határon átnyúló ügyekkel kapcsolatos –, valamint az ACER határozataival összefüggő kötelezettségeiket;

- c) más szabályozó hatóságokkal szorosan együttműködve annak biztosítása, hogy a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO teljesítsék az ezen irányelv szerinti, az (EU) 2019/943 rendelet, az (EU) 2019/943 rendelet 59., 60. és 61. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatokkal és az egyéb uniós jog szerinti – ideértve a határokon átnyúló ügyekkel kapcsolatos –, valamint az ACER határozataival összefüggő kötelezettségeiket, valamint konzultáció azon esetek együttes azonosítása érdekében, amikor a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO nem tesznek eleget vonatkozó kötelezettségeiknek; amennyiben a szabályozó hatóságok a meg nem felelés együttes azonosítása vonatkozásában indított konzultációk megkezdését követő négy hónapon belül nem tudnak megállapodásra jutni, az (EU) 2019/942 rendelet 6. cikke (10) bekezdésének megfelelően az ügyet határozathozatalra az ACER elé kell utalni.
- d) nem frekvenciavonatközösű kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó termékek és közbeszerzés eljárás elfogadása;
- e) az (EU) 2019/943 rendelet 59., 60. és 61. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatok és iránymutatások nemzeti intézkedéseken vagy szükség esetén koordinált regionális és uniós szintű intézkedéseken keresztül történő végrehajtása;
- f) a határokon átnyúló ügyekben együttműködés az érintett tagállamok szabályozó hatóságával vagy szabályozó hatóságaival és az ACER-rel, különösen az ACER szabályozók tanácsának munkájában való részvétel révén, az (EU) 2019/942 rendelet 21. cikke alapján;
- g) a Bizottság és az ACER minden vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatának betartása és végrehajtása;
- h) annak biztosítása, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők a lehető legnagyobb mértékben rendszerösszekötő kapacitásokat tegyenek hozzáférhetővé az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikke alapján;
- i) éves jelentés készítése a tagállamok illetékes hatóságai, a Bizottság és az ACER részére saját tevékenységéről és feladatai végrehajtásáról, beleértve az e cikkben felsorolt minden egyes feladat tekintetében megtett lépéseket és az elért eredményeket is;
- j) annak biztosítása, hogy az átviteli, az elosztási és az ellátási tevékenységek, valamint a villamosenergia-iparhoz kötődő és nem kötődő egyéb tevékenységek között nincs keresztfinanszírozás;
- k) az átvitelrendszer-üzemeltetők beruházási terveinek figyelemmel kísérése, és azoknak az éves jelentésében való értékelése az uniós hálózatfejlesztési tervnek való megfelelés tekintetében; az értékelés tartalmazhat a beruházási tervek módosítására irányuló ajánlásokat is;
- l) korlátozott uniós szintű mutatók alapján az átvitelrendszer-üzemeltetők és elosztórendszer-üzemeltetők teljesítményének nyomon követése és értékelése mutatók korlátozott köre alapján egy olyan intelligens energiahálózat kifejlesztése tekintetében, amely előmozdítja az energiahatékonyságot, a megújuló energia integrációját, valamint két évente nemzeti jelentés közzététele, amely ajánlásokat is tartalmaz;
- m) a szolgáltatás és ellátás minőségére vonatkozó vagy ahhoz hozzájáruló szabványok és követelmények megállapítása vagy jóváhagyása más hatáskörrel rendelkező hatóságokkal, valamint a hálózatbiztonsági és megbízhatósági szabályoknak való megfelelés felügyelete és a múltbeli teljesítmény felülvizsgálata;
- n) az átláthatóság – ideértve a nagykereskedelmi árak átláthatóságát is – szintjének figyelemmel kísérése, és annak biztosítása, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások megfeleljenek az átláthatósági kötelezettségeknek;
- o) nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás szintjének és hatékonyságának, illetve a verseny figyelemmel kísérése – beleértve a villamosenergia-tőzsdét, a lakossági fogyasztókra vonatkozó árakat és az előfizetési rendszereket, a dinamikus villamosenergia-árakat tartalmazó szerződések, valamint az okos mérési rendszerek használatának hatását, a kereskedőváltás díjait, a kikapcsolási díjakat, a karbantartási szolgáltatások díjait, a karbantartási szolgáltatások végrehajtását, a háztartási és a nagykereskedelmi árak viszonyát, a hálózati díjak és illetékek alakulását és a lakossági fogyasztók panaszait is –, valamint a verseny bármely torzulását vagy korlátozását, beleértve a vonatkozó tájékoztatás nyújtását, és az érintett nemzeti versenyhatóságok vonatkozó ügyekről történő értesítését;
- p) a korlátozó jellegű szerződéses gyakorlatok előfordulásának figyelemmel kísérése, beleértve a kizárólagossági záradékokat, amelyek akadályozhatják vagy korlátozhatják, hogy a felhasználók egyidejűleg több ellátóval is szerződést kössenek, és adott esetben, az ilyen gyakorlatról a nemzeti versenyfelügyeleti hatóságok tájékoztatása;
- q) annak figyelemmel kísérése, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetőknek és elosztórendszer-üzemeltetőknek mennyi időbe telik az összeköttetések kialakítása és a javítások elvégzése;
- r) egyéb illetékes rendelkező hatóságokkal együtt hozzájárulás a fogyasztóvédelmi intézkedések, köztük az I. mellékletben szereplő intézkedések tényleges életbe léptetéséhez és betartatásához;

- s) legalább évente ajánlások közzététele az ellátási árak 5. cikknek való megfelelésével kapcsolatban, és adott esetben ezek továbbítása a versenyhivataloknak;
- t) a felhasználók fogyasztási adataihoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés biztosítása, a fogyasztási adatokra vonatkozó, országos szinten egységesített – szabadon választhatóan alkalmazható – közérthető formátum és a 23. és a 24. cikk értelmében az ilyen adatokhoz való gyors hozzáférés biztosítása valamennyi felhasználó számára;
- u) az átvitelrendszer-üzemeltetők, elosztórendszer-üzemeltetők, az ellátók, a felhasználók, és az egyéb piaci szereplők szerepével és felelősségével kapcsolatos, az (EU) 2019/943 rendelet szerinti szabályok végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- v) az ellátás biztonságával összefüggésben a termelő- és tárolókapacitásokba történő beruházások figyelemmel kísérése;
- w) az uniós és harmadik országbeli átviteli rendszerüzemeltetők közötti műszaki együttműködés figyelemmel kísérése;
- x) hozzájárulás az adatcserére vonatkozó eljárások kompatibilitásához a legfontosabb regionális szintű piaci eljárások tekintetében;
- y) a 14. cikkben szereplő kritériumoknak megfelelő összehasonlító eszközök rendelkezésre állásának figyelemmel kísérése;
- z) a saját termelésű villamosenergia-fogyasztás és a helyi energiaközösségek útjában álló indokolatlan akadályok és korlátozások megszüntetésének figyelemmel kísérése.

(2) Amennyiben valamely tagállam úgy rendelkezett, az (1) bekezdésben meghatározott figyelemmel kíséresi feladatokat a szabályozó hatóságoktól eltérő, más hatóság is elláthatja. Ez esetben az ilyen figyelemmel kíséresi tevékenységből származó információt a lehető leggyorsabban a szabályozó hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

A szabályozó hatóság – függetlenségét megőrizve, saját különös hatáskörének sérelme nélkül és a jobb szabályozás elveivel összhangban – az (1) bekezdésben meghatározott feladatai elvégzésekor szükség esetén konzultálhat az átviteli rendszerek üzemeltetőivel, és adott esetben szorosan együttműködik a többi érintett országos hatósággal.

A szabályozó hatóság vagy az ACER által ezen irányelv értelmében adott jóváhagyások nem érintik a szabályozó hatóság azon jogát, hogy a jövőben kellően alátámasztott esetekben éljen az e cikk szerinti hatáskörével, valamint alkalmazza az egyéb illetékes hatóságok vagy a Bizottság által kiszabott szankciókat.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a szabályozó hatóságok az e cikkben említett feladatok gyors és hatékony végrehajtását lehetővé tevő hatáskörrel rendelkezzenek. E célból a szabályozó hatóság hatásköre legalább az alábbiakra terjed ki:

- a) villamosenergia-ipari vállalkozásokat kötelező határozatok kibocsátása;
- b) a villamosenergia-piacok működésével kapcsolatos vizsgálatok elvégzése, továbbá döntés a valóságos verseny elősegítéséhez és a piac megfelelő működéséhez szükséges és arányos intézkedésekről, és azok bevezetése. A versenyjoggal kapcsolatos vizsgálat lefolytatásakor, szükség esetén, a szabályozó hatóság jogosult a nemzeti versenyhatósággal és a pénzügyi szabályozókkal vagy a Bizottsággal együttműködni;
- c) feladataik teljesítéséhez bármilyen szükséges információt megkövetelhetnek a villamosenergia-ipari vállalkozásoktól, beleértve a harmadik fél hozzáféréseinek elutasítására vonatkozó indokokat, valamint a hálózat megerősítéséhez szükséges intézkedésekre vonatkozó bármilyen tájékoztatást is;
- d) hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók kiszabása azokra a villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek nem teljesítik az ezen irányelv, az (EU) 2019/943 rendelet szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatát, illetve javaslattétel ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé, beleértve az ezen irányelv szerinti megfelelő kötelezettségeik nemteljesítése esetére az átvitelrendszer-üzemeltető vonatkozásában az átvitelrendszer-üzemeltető éves árbevételének legfeljebb 10 %-áig terjedő, vagy adott esetben a vertikálisan integrált vállalkozás vonatkozásában a vertikálisan integrált vállalkozás éves árbevételének legfeljebb 10 %-áig terjedő szankciók kiszabására vonatkozó hatáskört, illetve az ilyen szankció kiszabására irányuló javaslattételt; valamint
- e) megfelelő nyomozási jog és a vonatkozó utasítási hatáskör a 60. cikk (2) és (3) bekezdése szerinti vitarendezés céljából.

(4) A villamosenergia-piaci ENTSO vagy az EU DSO székhelye szerinti tagállamban működő szabályozó hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjon ki azokra a vállalkozásokra, amelyek nem teljesítik az ezen irányelv és az (EU) 2019/943 rendelet szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER-re vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatát, illetve javaslatot tegyen ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé.

(5) Ha a 44. cikk értelmében független rendszerüzemeltetőt jelöltek ki, a szabályozó hatóság az e cikk (1) és (3) bekezdése alapján ráruházott feladatok mellett az alábbiakat végzi:

- a) figyelemmel kíséri, hogy az átviteli rendszer tulajdonosa és a független rendszerüzemeltető teljesíti-e az e cikk szerinti kötelezettségeit, kötelezettségzegés esetén pedig a (3) bekezdés d) pontjával összhangban szankciókat szab ki;
- b) figyelemmel kíséri a független rendszerüzemeltető és az átviteli rendszer tulajdonosa közötti kapcsolatokat és kommunikációt annak érdekében, hogy biztosítsa a független rendszerüzemeltető kötelezettségeinek teljesítését és különösen jóváhagyja a szerződéseket, valamint vitarendező hatóságként jár el a független rendszerüzemeltető és az átviteli rendszer tulajdonosa közötti, a 60. cikk (2) bekezdése értelmében bármelyik fél által benyújtott panasz ügyében;
- c) a 44. cikk (2) bekezdésének c) pontja szerinti eljárás sérelme nélkül, az első tízéves hálózatfejlesztési terv esetében jóváhagyja a független rendszerüzemeltető által legalább két évente benyújtandó beruházási tervet és a többéves hálózatfejlesztési tervet;
- d) biztosítja, hogy a független rendszerüzemeltető által beszedett hálózathozzáférési díjak olyan mértékű bevételt tartalmazzanak a hálózattulajdonos vagy hálózattulajdonosok részére, amelyből a hálózati eszközök és az új beruházások megfelelően finanszírozhatók, feltéve hogy erre gazdaságos és hatékony módon kerül sor;
- e) jogosult – akár előzetes bejelentés nélkül is – ellenőrzést végezni az átviteli rendszer-tulajdonos és a független rendszerüzemeltető telephelyein; valamint
- f) felügyeli a szűk keresztmetszet kezeléséért felszámított díjak független rendszerüzemeltető általi beszedését, az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

(6) Ha a VI. fejezet 3. szakaszával összhangban átviteli rendszer-üzemeltetőt jelöltek ki, a szabályozó hatóság az e cikk (1) és (3) bekezdése alapján ráruházott feladatok és hatáskörök mellett legalább a következő feladatokat látja el, és hatásköre legalább az alábbiakra terjed ki:

- a) a (3) bekezdés d) pontjával összhangban szankció kiszabása a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartás esetén;
- b) az átviteli rendszer-üzemeltető és a vertikálisan integrált vállalkozás közötti kommunikáció figyelemmel kísérése annak biztosítása érdekében, hogy az átviteli rendszer-üzemeltető teljesítse kötelezettségeit;
- c) eljárás vitarendező hatóságként a vertikálisan integrált vállalkozás és az átviteli rendszer-üzemeltető között a 60. cikk (2) bekezdése értelmében benyújtott bármely panasz ügyében;
- d) a vertikálisan integrált vállalkozás és az átviteli rendszer-üzemeltető közötti kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok figyelemmel kísérése, beleértve a kölcsönök területét is;
- e) a vertikálisan integrált vállalkozás és az átviteli rendszer-üzemeltető közötti valamennyi kereskedelmi és pénzügyi megállapodás jóváhagyása, feltéve hogy ezek megfelelnek a piaci feltételeknek;
- f) a megfelelésért felelős tisztviselő általi, az 50. cikk (4) bekezdésének megfelelő értesítés esetén indokolás kérése a vertikálisan integrált vállalkozástól, amely indokolásnak különösen azt igazoló bizonyítékot kell tartalmaznia, hogy nem valósult meg a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartás;
- g) ellenőrzések – köztük előre be nem jelentett ellenőrzések – végzése a vertikálisan integrált vállalkozás és az átviteli rendszer-üzemeltető telephelyein; és
- h) az átviteli rendszer-üzemeltető valamennyi feladatának vagy bizonyos feladatainak átruházása a 44. cikkel összhangban kinevezett független rendszerüzemeltetőre, amennyiben az átviteli rendszer-üzemeltető tartósan nem tesz eleget az ezen irányelv szerinti kötelezettségeinek, különösen akkor, ha ismételten a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartást tanúsít.

(7) Azon esetek kivételével, amikor az (EU) 2019/942 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján az (EU) 2019/943 rendelet VII. fejezete szerinti üzemi és kereskedelmi szabályzatok és iránymutatások végrehajtására vonatkozó feltételek és módszertanok megállapításában vagy jóváhagyásában – azok összehangolt jellege miatt – az ACER illetékes, a szabályozó hatóságok felelősek legalább a következőkre vonatkozó feltételek kiszámításához vagy meghatározásához használt nemzeti módszertanoknak – azok hatálybalépése előtt kellő időben történő – megállapításáért vagy jóváhagyásáért:

- a) a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozás és hozzáférés feltételei, beleértve az átviteli és elosztási tarifákat, vagy azok módszertanait, mely tarifáknak vagy módszertanoknak lehetővé kell tenniük, hogy a hálózatokba történő beruházásokat ily módon végezzék el, hogy azok biztosítsák a hálózatok működőképességét;
- b) a kisegítő szolgáltatások nyújtása, amit a lehető leggazdaságosabb módon kell végezni, és amelyeknek megfelelő módon ösztönözniük kell a hálózatfelhasználókat arra, hogy kiegyensúlyozzák az általuk betáplált és vételezett mennyiséget, és amelyeket tisztességes és megkülönböztetésmentes módon kell nyújtani, és amelyeknek tárgyilagos kritériumokon kell alapulniuk; és
- c) a határon átnyúló infrastruktúrához való hozzáférés, ideértve a kapacitáselosztásokra és a szűk keresztmetszet kezelésére vonatkozó eljárásokat is.

(8) Az alkalmazott módszertanokat vagy a (7) bekezdésben említett szerződési feltételeket nyilvánosságra kell hozni.

(9) A szabályozó hatóságok nyilvánosan elérhetővé teszik a releváns hálózati tarifák kiszámításához használt részletes módszereket és alapul vett költségeket annak érdekében, hogy átláthatóbbá tegyék a piacot és minden érdekelt számára rendelkezésre bocsássák a 60. cikk (3) bekezdésében említett átviteli és elosztási tarifákkal kapcsolatos összes szükséges információt, határozatot vagy határozatjavaslatot, megőrizve az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegét.

(10) A szabályozó hatóságok felügyelik a szűk keresztmetszet kezelését a nemzeti villamosenergia-rendszereken és rendszerösszekötőkön belül, valamint a szűk keresztmetszet kezelésére vonatkozó szabályok betartását. E célból az átvitelrendszer-üzemeltetők vagy a piacüzemeltetők kötelesek benyújtani a nemzeti szabályozó hatóságoknak a szűk keresztmetszet kezelésére vonatkozó szabályaikat, ideértve a kapacitáselosztási szabályaikat is. A szabályozó hatóságok kérhetik e szabályok módosítását.

60. cikk

Határozatok és panaszok

(1) A szabályozó hatóságok jogosultak szükség esetén megkövetelni az átvitelrendszer-üzemeltetőktől és az elosztórendszer-üzemeltetőktől az ezen irányelv 59. cikkében említett feltételek – köztük a tarifák vagy a módszerek – módosítását annak biztosítása érdekében, hogy azok arányosak és megkülönböztetésmentesen alkalmazhatóak legyenek, az (EU) 2019/943 rendelet 18. cikkével összhangban. Az átviteli és elosztási tarifák megállapításának késedelme esetén a nemzeti szabályozó hatóságok jogosultak ideiglenes átviteli és elosztási tarifákat vagy módszereket megállapítani és jóváhagyni, és határozatot hozni a megfelelő kiegyenlítő intézkedésekről, amennyiben a végleges átviteli és elosztási tarifák vagy módszerek az előzetesen megállapított tarifáktól vagy módszerektől eltérnek.

(2) Az átviteli- vagy elosztórendszer-üzemeltetőkkal szemben, az üzemeltetők ezen irányelv szerinti kötelezettségeivel kapcsolatban panasszal élő fél a panaszát a szabályozó hatósághoz nyújthatja be, amely az ügyben vitarendező hatóságként eljárva a panasz beérkezését követő két hónapon belül döntést hoz. Ha a szabályozó hatóságoknak további információra van szükségük, ez az időtartam két hónappal meghosszabbítható. Ez a meghosszabbított határidő a panaszos beleegyezésével ismételt meghosszabbítható. A szabályozó hatóság döntése kötelező erővel rendelkezik mindaddig, amíg azt jogorvoslat alapján meg nem változtatják.

(3) Bármely érintett fél, aki, illetve amely jogosult panaszt emelni az 59. cikk szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szemben, vagy ha a szabályozó hatóságnak a javasolt tarifák vagy módszerekre vonatkozóan konzultációs kötelezettsége van, a döntés vagy a döntési javaslat közzétételét követő két hónapon belül – vagy ha a tagállam úgy rendelkezik, rövidebb időn belül – a döntés felülvizsgálatát kérheti. Az ilyen panaszoknak nincs halasztó hatálya.

(4) A tagállamok megfelelő és hatékony szabályozási, ellenőrzési és átláthatóságot biztosító mechanizmusokat hoznak létre azért, hogy elkerülhető legyen bármilyen piaci erőfölénnyel való – különösen a fogyasztók sérelmére történő – visszaélés és ellenséges felvásárlásra irányuló magatartás. Ezeknél a mechanizmusoknál figyelembe veszik az EUMSZ és különösen annak 102. cikke rendelkezéseit.

(5) A tagállamok gondoskodnak a megfelelő intézkedések meghozataláról – beleértve a nemzeti jog szerint alkalmazandó közigazgatási intézkedéseket és büntetőjogi eljárásokat is – azok ellen a felelős természetes vagy jogi személyek ellen, akik, illetve amelyek ennek az irányelvnek a bizalmas információk kezelésére vonatkozó rendelkezéseit megsértik.

(6) A (2) és a (3) bekezdésben említett panaszok nem érintik az uniós és/vagy nemzeti jog szerinti jogorvoslati jogok gyakorlását.

(7) A szabályozó hatóságok által hozott döntéseket a bírósági felülvizsgálat lehetővé tétele érdekében teljes körűen meg kell indokolni és alá kell támasztani, továbbá a nyilvánosság számára közzé kell tenni az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének megóvása mellett.

(8) A tagállamok gondoskodnak olyan nemzeti szintű megfelelő mechanizmusok létrehozásáról, amelyek alapján a szabályozó hatóság határozata által érintett fél a felektől és valamennyi kormánytól független testülethez fordulhat jogorvoslatért.

61. cikk

A szabályozó hatóságok közötti regionális együttműködés határon átnyúló ügyeket illetően

(1) A szabályozó hatóságok szorosan konzultálnak és együttműködnek egymással, különösen az ACER-rel, továbbá az ezen irányelv szerinti feladataik teljesítéséhez szükséges valamennyi információval ellátják egymást és az ACER-t. Az információcsere tárgyát képező adat tekintetében az adatot átvevő hatóság ugyanolyan szintű titoktartást biztosít, mint amelyet az adatot továbbító hatóságtól megkövetelnek.

(2) A szabályozó hatóságok legalább regionális szinten együttműködnek az alábbiak érdekében:

- a) olyan működési megállapodások létrehozása, amelyek biztosítják a hálózat optimális kezelését, előmozdítják a közös villamosenergia-tőzsdék kialakítását és a határkeresztesz kapacitásfelosztást, valamint biztosítják a régióon belüli és a régiók közötti tényleges verseny kialakulásához és az ellátás biztonságának fokozásához szükséges megfelelő rendszerösszekötő kapacitás minimális szintjét, többek között új összekapcsolások révén, a különféle tagállamok ellátói közötti megkülönböztetés nélkül;
- b) a regionális szinten feladat köröket ellátó jogalanyok közös felügyeletének koordinálása;
- c) egyéb érintett hatóságokkal együttműködésben az erőforrások megfelelőségének nemzeti, regionális és európai értékelésekre vonatkozó közös felügyeletének koordinálása;
- d) a releváns átvitelrendszer-üzemeltetőkre és egyéb piaci szereplőkre vonatkozó valamennyi üzemi és kereskedelmi szabályzat és iránymutatás kidolgozásának koordinálása; és
- e) a szűk keresztmetszet kezelésére vonatkozó szabályok kidolgozásának összehangolása.

(3) A szabályozó hatóságok a szabályozói együttműködés elősegítése érdekében egymással együttműködési megállapodást köthetnek.

(4) A (2) bekezdésben említett intézkedéseket szükség esetén az egyéb érintett nemzeti hatóságokkal szoros konzultációt folytatva és azok saját hatáskörének sérelme nélkül kell végrehajtani.

(5) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 67. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el ezen irányelvnek a szabályozó hatóságok egymással és az ACER-rel való együttműködési kötelezettségének mértékéről szóló iránymutatások megállapításával történő kiegészítése érdekében.

62. cikk

A szabályozó hatóságok feladatai és hatáskörei a regionális koordinációs központok tekintetében

(1) A regionális koordinációs központ létrehozási helye szerinti rendszerüzemeltetési régió regionális szabályozó hatóságai egymással szoros együttműködésben:

- a) jóváhagyják a regionális koordinációs központ létrehozásáról szóló javaslatot az (EU) 2019/943 rendelet 35. cikkének (1) bekezdésével összhangban;
- b) jóváhagyják a regionális koordinációs központ tevékenységeihez kapcsolódó költségeket, amelyeket az átviteli-rendszer-üzemeltetők viselnek, és amelyeket csak abban az esetben vesznek figyelembe a díjak kiszámítása során, feltéve hogy azok észszerűek és megfelelőek;

- c) jóváhagyják az együttműködésen alapuló döntéshozatali eljárást;
- d) gondoskodnak arról, hogy a regionális koordinációs központoknak rendelkezzenek minden olyan emberi, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrással, amely az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, valamint feladataik független és pártatlan módon történő ellátásához szükséges;
- e) a rendszerüzemeltetési régió többi szabályozó hatóságával közösen javaslatot tesznek arra, hogy a rendszerüzemeltetési régió szerinti tagállamok milyen esetleges további feladatokat és további jogköröket ruházzanak a regionális koordinációs központokra;
- f) biztosítják az ezen irányelvből és az egyéb releváns uniós jogból fakadó kötelezettségeknek való megfelelést, különösen a határon átnyúló kérdések tekintetében, és konzultálnak azon esetek együttes azonosítása céljából, amelyekben a regionális koordinációs központok nem teljesítik kötelezettségeiket; amennyiben a szabályozó hatóságok a nemteljesítés együttes beazonosítása vonatkozásában indított konzultációk megkezdését követő négy hónapon belül nem tudnak megállapodásra jutni, az (EU) 2019/942 rendelet 6. cikke (10) bekezdésének megfelelően az ügyet határozathozatalra az ACER elé kell utalni;
- g) ellenőrzik a rendszerkoordináció működését, és e tekintetben az (EU) 2019/943 rendelet 46. cikkének megfelelően évente jelentést tesznek az ACER-nek.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a szabályozó hatóságok az (1) bekezdésben említett feladatok gyors és hatékony végrehajtását lehetővé tevő hatáskörrel rendelkezzenek. E célból a szabályozó hatóság hatáskörei legalább az alábbiakra terjednek ki:

- a) információkérés a regionális koordinációs központoktól;
- b) helyszíni ellenőrzések végzése – akár előzetes bejelentés nélkül – a regionális koordinációs központban;
- c) közös kötelező érvényű határozatok kibocsátása a regionális koordinációs központokat illetően.

(3) A regionális koordinációs központ székhelye szerinti tagállamban működő szabályozó hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjon ki a regionális koordinációs központra, ha az nem teljesíti az ezen irányelv és az (EU) 2019/943 rendelet szerinti kötelezettségeit vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatát, illetve javaslatot teygen ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé.

63. cikk

Megfelelés az üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak

(1) Bármely szabályozó hatóság és a Bizottság is az ACER véleményét kérheti abban az ügyben, hogy egy szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ebben az irányelvben vagy az (EU) 2019/943 rendelet VII. fejezetében említett üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak.

(2) Az ACER a kérelem kézhezvételétől számított három hónapon belül megküldi véleményét az azt benyújtó szabályozó hatóságnak, vagy értelemszerűen a Bizottságnak, továbbá az adott határozatot hozó szabályozó hatóságnak.

(3) Ha a határozatot hozó szabályozó hatóság az e vélemény kézhezvételétől számított négy hónapon belül nem teljesíti az ACER véleményében foglaltakat, az ACER erről tájékoztatja a Bizottságot.

(4) Bármely szabályozó hatóság a kérdéses határozat dátumától számított két hónapon belül tájékoztathatja a Bizottságot, amennyiben úgy véli, hogy egy másik szabályozó hatóságnak a határokon keresztül történő kereskedelemre vonatkozó határozata nem felel meg az ebben az irányelvben vagy az (EU) 2019/943 rendelet VII. fejezetében említett üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak.

(5) Ha a Bizottság, két hónappal azt követően, hogy az ACER a (3) bekezdéssel összhangban vagy egy szabályozó hatóság a (4) bekezdéssel összhangban tájékoztatta – vagy saját kezdeményezésére a határozat dátumától számított három hónapon belül – megállapítja, hogy komoly kételyek merülnek fel azt illetően, hogy a szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ebben az irányelvben vagy az (EU) 2019/943 rendelet VII. fejezetében említett üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak, az ügy további kivizsgálása mellett dönthet. Ebben az esetben felkéri a szabályozó hatóságot és a szabályozási hatóság előtt folyó eljárás feleit, hogy nyújtsák be erre vonatkozó észrevételeiket.

(6) Ha a Bizottság az ügy további vizsgálatáról hoz határozatot, az erre vonatkozó határozat keltétől számított négy hónapon belül végleges határozatot hoz, amelyben:

- a) nem emel kifogást a szabályozó hatóság határozatával szemben; vagy
- b) a szabályozó hatóságot határozatának visszavonására kötelezi azon az alapon, hogy az nem felelt meg az üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak.

(7) Ha a Bizottság nem hoz határozatot az ügy további vizsgálatáról vagy az (5) és a (6) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem hoz végleges határozatot, úgy kell tekinteni, hogy nem emelt kifogást a szabályozó hatóság határozata ellen.

(8) A szabályozó hatóság két hónapon belül végrehajtja a Bizottságnak a határozat visszavonását előíró határozatát, és erről megfelelően tájékoztatja a Bizottságot.

(9) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 67. cikkkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el ezen irányelvnek az e cikk alkalmazásában követendő eljárásokat részletesen meghatározó iránymutatások megállapításával történő kiegészítése érdekében.

64. cikk

Nyilvántartás

(1) A tagállamok megkövetelik az ellátóktól, hogy a nemzeti hatóságok – beleértve a szabályozó hatóságot –, a nemzeti versenyhatóságok, valamint a Bizottság rendelkezésére, azok feladata teljesítése céljából, legalább öt évig tartsák nyilván valamennyi, a nagykereskedelmi felhasználókkal és az átvitelrendszer-üzemeltetővel kötött, villamosenergia-ellátási szerződésekkel és villamosenergia-derivatívákkal kapcsolatos ügyletekre vonatkozó adatokat.

(2) Az adatok közé tartoznak az adott ügylet jellegére vonatkozó részletek, például az időtartam, az átviteli és elszámolási szabályok, a mennyiség, a végrehajtás napja és ideje, valamint az ügyleti árak és az érintett nagykereskedelmi felhasználó azonosításának a módja, továbbá a nem rendezett villamosenergia-ellátási szerződések és villamosenergia-derivatívák pontos részletei.

(3) A szabályozó hatóság dönthet úgy, hogy ezen információk egyes elemeit hozzáférhetővé teszi a piaci szereplők számára, feltéve hogy konkrét piaci szereplőre vagy konkrét ügyletre vonatkozó, üzleti szempontból érzékeny információt nem közölnek. E bekezdés nem alkalmazandó a 2014/65/EK irányelv hatálya alá tartozó pénzügyi eszközökkel kapcsolatos információkra.

(4) E cikk a 2014/65/EU irányelv hatálya alá tartozó jogalanyok számára nem teremt újabb, az (1) bekezdésben említett hatóságokkal szembeni kötelezettségeket.

(5) Abban ez esetben, ha az (1) bekezdésben említett hatóságoknak szükségük van arra, hogy hozzáférjenek a 2014/65/EU irányelv hatálya alá tartozó hatóság által vezetett nyilvántartáshoz, az említett irányelv szerint felelős hatóságok rendelkezésükre bocsátják a kért adatokat.

VIII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

65. cikk

Egyenlő versenyfeltételek

(1) Azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a tagállamok az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében ezen irányelv alapján hozhatnak, összhangban kell állniuk az EUMSZ-szel – különösen annak 36. cikkével – és az uniós joggal.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és átláthatónak kell lenniük. Ezen intézkedések csak a Bizottság értesítése és az attól kapott jóváhagyás után léphetnek életbe.

(3) A Bizottságnak a (2) bekezdésben említett értesítés kézhezvételét követően két hónapon belül kell eljárnia. Ez utóbbi időszak a hiánytalan információk kézhezvételét követő napon kezdődik. Abban az esetben, ha a Bizottság e két hónapon belül nem lép fel, akkor úgy tekintendő, hogy nem emel kifogást a bejelentett intézkedésekkel szemben.

66. cikk

Eltérések

(1) Azok a tagállamok, amelyek bizonyítani tudják, hogy alapvető problémák vannak kis, összekapcsolt rendszereik, valamint kis, szigetüzemben működő rendszereik üzemeltetésével, kérelmezhetik a Bizottságnál a 7. és a 8. cikk, valamint a IV., az V. és a VI. fejezet vonatkozó rendelkezéseitől való eltérést.

A kis, szigetüzemben működő rendszerek, és Korzika tekintetében Franciaország a 4., az 5. és a 6. cikk alól is eltérést kérhetnek.

A Bizottság a döntéshozatalt megelőzően tájékoztatja a tagállamokat az ilyen kérelmekről, figyelembe véve az információk bizalmas kezelését.

(2) A Bizottság által engedélyezett, az (1) bekezdésben említett eltérések meghatározott időre szólnak, és olyan feltételek teljesítésétől függenek, amelyek a fokozott versenyt és a belső piaci integrációt célozzák, és biztosítják, hogy ne akadályozzák a megújuló energiára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállást.

Az EUMSZ 349. cikkének értelmében vett olyan legkülső régiók esetében, amelyeket nem lehet összekapcsolni az uniós villamosenergia-piacokkal, az eltérést időben korlátozni kell, és arra olyan feltételeknek kell vonatkozniuk, amelyek annak biztosítását célozzák, hogy az eltérés ne akadályozza a megújuló energiára történő átállást.

Az eltéréseket engedélyező határozatokat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni.

(3) A 43. cikk nem alkalmazandó Ciprusra, Luxemburgra és Máltára. Ezenkívül Máltára a 6. és a 35. cikket, Ciprusra pedig a 44., a 45., a 46., a 47., a 48., a 49., az 50. és az 52. cikket sem kell alkalmazni.

A 43. cikk (1) bekezdésének b) pontja alkalmazásában a „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás” kifejezés nem foglalja magában a villamosenergia-termelési és/vagy -ellátási feladatot betöltő végfelhasználókat, függetlenül attól, hogy e feladatot közvetlenül vagy az irányítása alatt álló vállalkozásokon keresztül végzik-e, akár egyénileg akár másokkal közösen, feltéve hogy a végfelhasználók – beleértve az irányított vállalkozások által termelt villamos energiából való részesedésüket is – éves átlagban nettó villamosenergia-fogyasztók, és feltéve, hogy az általuk harmadik felek részére értékesített villamos energia gazdasági értéke egyéb üzleti tevékenységeikhez mérten elenyésző.

(4) 2025. január 1-jéig, illetve az e cikk (1) bekezdése szerint hozott határozatban megjelölt későbbi időpontig az 5. cikk nem alkalmazandó Ciprusra és Korzikára.

(5) 2027. július 5-ig a 4. cikk nem alkalmazandó Máltára. Ez az időtartam további legfeljebb nyolc évre meghosszabbítható. A további időtartamra szóló meghosszabbításról az (1) bekezdés szerinti határozat révén rendelkezni.

67. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 61. cikk (5) bekezdésében és a 63. cikk (9) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása határozatlan időre szól 2019. július 4-től kezdődő hatállyal.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 61. cikk (5) bekezdésében és a 63. cikk (9) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban megjelölt felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A cikk (5) bekezdése és a 63. cikk (9) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

68. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 4. cikkét kell alkalmazni.

69. cikk

A Bizottság általi figyelemmel kísérés, felülvizsgálat és jelentéstétel

(1) A Bizottság figyelemmel kíséri és felülvizsgálja ezen irányelv alkalmazását, és az (EU) 2018/1999 rendelet 35. cikkében említett, az energiaunió helyzetéről szóló jelentés mellékleteként átfogó előrehaladási jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

(2) A Bizottság 2025. december 31-ig felülvizsgálja ezen irányelv végrehajtását, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, és adott esetben a jelentéssel együtt vagy annak benyújtását követően jogalkotási javaslatot terjeszt elő.

A bizottsági felülvizsgálat értékeli, hogy az irányelv megfelelően védi-e a felhasználókat, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő vagy energiaszegény felhasználókat.

70. cikk

A 2012/27/EU irányelv módosításai

A 2012/27/EU irányelv a következőképpen módosul:

1. A 9. cikk a következőképpen módosul:

a) a cím helyébe az alábbi szöveg lép:

„A földgázfogyasztás mérése”;

b) az (1) bekezdés első albekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a földgáz végfelhasználóit – amennyiben az műszakilag lehetséges, pénzügyileg észszerű és az energiamegtakarítási potenciállal arányos mértékű – ellássák olyan versenyképes árú, egyedi fogyasztásmérőkkel, amelyek pontosan tükrözik a végfelhasználó tényleges energiafogyasztását, és amelyek információkat szolgáltatnak a tényleges felhasználási időszakról.”;

c) a (2) bekezdés a következőképpen módosul:

i. a bevezető szövegrész helyébe a következő szöveg lép:

„(2) Ahol és amilyen mértékben a tagállamok bevezetik a földgáz tekintetében az okos mérési rendszereket és az okosmérőket a 2009/73/EK irányelvvel összhangban.”;

ii. a c) és a d) pontot el kell hagyni.

2. A 10. cikk a következőképpen módosul:

a) a cím helyébe az alábbi szöveg lép:

„A földgázfogyasztásra vonatkozó számlainformációk”;

b) az (1) bekezdés első albekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) Amennyiben a végfelhasználók nem rendelkeznek a 2009/73/EK irányelv szerinti okosmérővel, a tagállamok – amennyiben ez műszakilag megvalósítható és gazdasági szempontból indokolt – 2014. december 31-ig gondoskodnak arról, hogy a VII. melléklet 1.1. pontjának megfelelően a földgázfogyasztási számlázási adatok megbízhatók és pontosak legyenek, és a tényleges fogyasztáson alapuljanak.”;

c) a (2) bekezdés első albekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A 2009/73/EK irányelvnek megfelelően üzembe helyezett mérőberendezéseknek lehetővé kell tenniük a tényleges fogyasztáson alapuló pontos számlainformációk nyújtását. A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók könnyen hozzá tudjanak férni azokhoz a kiegészítő információkhoz, amelyek segítségével részletesen ellenőrizhetik saját múltbeli fogyasztásukat.”;

3. A 11. cikk címe helyébe a következő szöveg lép:

„A földgázfogyasztásra vonatkozó mérési és számlainformációkhoz való hozzáférés költségei”;

4. A 13. cikkben a „7–11. cikkben” szavak helyébe a „7–11a. cikkben” szavak lépnek.

5. A 15. cikk a következőképpen módosul:

a) az (5) bekezdés a következőképpen módosul:

i. az első és a második albekezdést el kell hagyni;

ii. a harmadik albekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„A szállításirendszer-üzemeltetőknek és az elosztórendszer-üzemeltetőknek meg kell felelniük a XII. mellékletben foglalt követelményeknek.”;

b) a (8) bekezdést el kell hagyni.

6. A VII. melléklet címe helyébe a következő szöveg lép:

„A tényleges fogyasztáson alapuló számlázásra és a számlainformációkra vonatkozó minimumkövetelmények a földgáz tekintetében”.

71. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2–5. cikkeknek, a 6. cikk (2) és (3) bekezdésének, a 7. cikk (1) bekezdésének, a 8. cikk (2) bekezdése j) és l) pontjának, a 9. cikk (2) bekezdésének, a 10. cikk (2)–(12) bekezdésének, a 11–24. cikknek, a 26., a 28. és a 29. cikknek, a 31–34. cikknek és a 36. cikknek, a 38. cikk (2) bekezdésének, a 40. és a 42. cikknek, a 46. cikk (2) bekezdése d) pontjának, az 51. és az 54. cikknek, az 57–59. cikknek, a 61–63. cikknek, a 70. cikk 1-3. pontjának, 5. pontja b) alpontjának és 6. pontjának, valamint az I. és a II. mellékletnek 2020. december 31-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Ugyanakkor a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljenek:

a) a 70. cikk 5. pont a) alpontjának 2019. december 31-ig;

b) a 70. cikk 4. pontjának 2020. október 25-ig.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A rendelkezésekben utalni kell arra is, hogy a hatályban lévő törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek az ezen irányelvvel hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásait erre az irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni. A hivatkozás és a megfogalmazás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

72. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 2009/72/EK irányelv 2021. január 1-től hatályát veszti, az irányelv nemzeti jogba történő átültetésére és alkalmazására vonatkozó, a III. mellékletben meghatározott határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket nem érintve.

A hatályon kívül helyezett irányelvre történő hivatkozásokat erre az irányelvre történő hivatkozásnak kell tekinteni és a IV. mellékletben szereplő megfelelési táblázattal összhangban kell értelmezni.

73. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

A 6. cikk (1) bekezdése, a 7. cikk (2)–(5) bekezdése, a 8. cikk (1) bekezdése, a 8. cikk (2) bekezdésének a)–i) és k) pontja, valamint (3) és (4) bekezdése, a 9. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, a 10. cikk (2)–(10) bekezdése, a 25., a 27., a 30., a 35. és a 37. cikk, a 38. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, a 39., a 41., a 43., a 44. és a 45. cikk, a 46. cikk (1) bekezdése, a 46. cikk (2) bekezdésének a), b) és c), valamint e)–h) pontja, a 46. cikk (3)–(6) bekezdése, a 47–50. cikk, az 52., az 53., az 55., a 60., a 64. és a 65. cikk 2021. január 1-jétől alkalmazandó.

A 70. cikk 1–3. pontját, 5. pontjának b) alpontját és 6. pontját 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

A 70. cikk 5. pontjának a) alpontját 2020. január 1-jétől kell alkalmazni.

A 70. cikk 4. pontja 2020. október 26-tól alkalmazandó.

74. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2019. június 5-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

A. TAJANI

a Tanács részéről

az elnök

G. CIAMBA

I. MELLÉKLET

A SZÁMLÁZÁSRA ÉS A SZÁMLAINFORMÁCIÓKRA VONATKOZÓ MINIMUMKÖVETELMÉNYEK

1. A számlán és a számlainformációkon feltüntetendő minimális információk
 - 1.1. A számlákon jól láthatóan, a számla egyéb részeitől jól elkülönítve fel kell tüntetni a végfelhasználók számára az alábbi főbb információkat:
 - a) a fizetendő ár – és amennyiben lehetséges – az ár lebontása, valamint világos nyilatkozat arról, hogy minden energiaforrás részesülhet olyan ösztönzőkből, amelyeket nem a részletezett árban feltüntetett illetékeken keresztül finanszíroznak;
 - b) a fizetés esedékességének időpontja;
 - 1.2. A számlákon és a számlainformációkon jól láthatóan, a számla és a számlainformációk egyéb részeitől jól elkülönítve fel kell tüntetni a végfelhasználók számára az alábbi főbb információkat:
 - a) a számlázási időszakra vonatkozó villamosenergia-fogyasztás;
 - b) a szolgáltató neve és elérhetősége, ideértve az ügyfélszolgálati forróvonalat és az e-mail-címet is;
 - c) a díj megnevezése;
 - d) adott esetben a szerződés lejártának időpontja;
 - e) tájékoztatás az ellátóváltás elérhetőségéről és előnyeiről;
 - f) a végfelhasználó csatlakozási pontjának kódja vagy ellátó pontjánál alkalmazott egyedi azonosító kódja;
 - g) a végfelhasználó a bíróságon kívüli vitarendezéssel kapcsolatos jogai, beleértve a 26. cikk szerint a jogvitában illetékes szerv elérhetőségét is;
 - h) a 25. cikkben említett egyablakos kapcsolattartó pont;
 - i) a 14. cikkben említett összehasonlító eszközök fellelhetőségére mutató hivatkozás vagy utalás.
 - 1.3. Amennyiben a számlák tényleges fogyasztáson vagy az üzemeltető által végzett távoli leolvasáson alapulnak, a számlákon és az időszakos számlaértesítőkön, azokhoz csatoltan vagy azokon belül jelezve a végfelhasználók rendelkezésére kell bocsátani az alábbi információkat:
 - a) a végfelhasználó aktuális villamosenergia-fogyasztásának grafikus formában történő összehasonlítása a végfelhasználó az előző év ugyanazon időszakában mért fogyasztásával;
 - b) a fogyasztói szervezetek, energiaügynökségek vagy egyéb hasonló szervek kapcsolatfelvételhez szükséges adatai, beleértve a weboldalak címeit is, ahol hozzáférhetőek az energiafelhasználó berendezések tekintetében rendelkezésre álló energiahatékonyságot javító intézkedésekre vonatkozó információk;
 - c) ugyanazon felhasználói kategóriába tartozó, átlagos normál vagy viszonyítási alapként figyelembe vett végfelhasználóval történő összehasonlítások.
2. A Számlázási gyakoriság és a számlainformációk közzétele:
 - a) a tényleges fogyasztás alapján történő számlázásra, évente legalább egyszer kerül sor;
 - b) amennyiben a végfelhasználó nem rendelkezik egy olyan fogyasztásmérővel, amelyet az üzemeltető távolról is le tud olvasni, vagy ha a nemzeti joggal összhangban aktívan úgy döntött, hogy nem teszi lehetővé a távolról történő leolvasást, akkor a tényleges fogyasztáson alapuló pontos számlainformációt kell a végfelhasználó rendelkezésére bocsátani legalább hathavonta, illetve kérelemre, vagy amennyiben elektronikus számlázást választott, háromhavonta;

- c) amennyiben a végfelhasználó nem rendelkezik olyan fogyasztásmérővel, amelyet az üzemeltető távolról is le tud olvasni, vagy ha a nemzeti joggal összhangban aktívan úgy döntött, hogy nem teszi lehetővé a távolról történő leolvasást, akkor az a) és b) pontban előírt kötelezettség úgy is teljesíthető, hogy a végfelhasználó saját maga rendszeresen leolvassa a fogyasztásmérő állását és azt bejelenti az üzemeltetőnek; a számla vagy számlainformáció csak akkor alapulhat becsült fogyasztáson vagy tüntethet fel átalányösszeget, ha a végfelhasználó az adott számlázási időszakra nem jelentette be a fogyasztásmérő állását;
- d) ha a végfelhasználó olyan fogyasztásmérővel rendelkezik, amely lehetővé teszi az üzemeltető számára a távolról történő leolvasást, legalább havonta tényleges fogyasztáson alapuló pontos számlainformációkat kell biztosítani; az ilyen információ interneten keresztül is rendelkezésre bocsátható és azt az alkalmazott mérőberendezések és rendszerek által lehetővé tett gyakorisággal naprakésszé kell tenni.

3. A végfelhasználói ár lebontása

A fogyasztói ár az alábbi három alkotóelem összege: az energia és ellátás összetevő, a hálózati összetevő (szállítás és elosztás), és az adókat, díjakat, illetékeket és terheket tartalmazó összetevő.

Amennyiben a számlák tartalmazzák a végfelhasználói ár lebontását, az e lebontásban szereplő három fő összetevőre vonatkozóan Unió-szerte az (EU) 2016/1952 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽¹⁾ megállapított közös fogalom meghatározásokat kell alkalmazni.

4. Hozzáférés a múltbeli fogyasztásra vonatkozó kiegészítő információkhoz

A tagállamok előírják, hogy amennyiben rendelkezésre állnak a végfelhasználó múltbeli fogyasztásával kapcsolatos további információk, azokat a végfelhasználó kérésére hozzáférhetővé kell tenni a végfelhasználó által kijelölt ellátó vagy energiaszolgáltató számára.

Amennyiben a végfelhasználó egy olyan felszerelt fogyasztásmérővel rendelkezik, amely az üzemeltető számára lehetővé teszi a távoli leolvasást, a végfelhasználó számára könnyű hozzáférést kell biztosítani a múltbeli fogyasztásával kapcsolatos kiegészítő információkhoz, hogy azokat saját maga részletesen ellenőrizhesse.

A múltbeli fogyasztásra vonatkozó kiegészítő információknak tartalmazniuk kell:

- a) a legalább az elmúlt három évre vagy – amennyiben ez az időtartam rövidebb – a villamosenergia-ellátási szerződés kezdete óta eltelt időtartamra vonatkozó összesített adatokat. Az adatoknak olyan időszakok szerinti bontásban kell megjelenniük, amelyekre vonatkozóan rendszeres számlázási információk keletkeztek; és
- b) bármely nap, hét, hónap vagy év vonatkozásában a használat idejére vonatkozó részletes adatokat, amelyeket a végfelhasználó számára az interneten vagy a fogyasztásmérő-interfészen keresztül indokolatlan késedelem nélkül hozzáférhetővé kell tenni, és ezt legalább a megelőző 24 hónap vagy – amennyiben ez az időtartam rövidebb – a villamosenergia-ellátási szerződés kezdete óta eltelt időtartam vonatkozásában biztosítani kell.

(5) Az energiaforrásokra vonatkozó információk

A szolgáltatóknak a számlákon fel kell tüntetniük az egyes energiaforrások részarányát a végfelhasználó által a villamosenergia-ellátási szerződéssel összhangban vásárolt villamosenergián belül (termékszintű információ).

A számlákon és a számlainformációkon, azokhoz csatoltan vagy azokon belül jelezve a végfelhasználók rendelkezésére kell bocsátani az alábbi információkat:

- a) közérthetően és egyértelműen összehasonlítható módon minden egyes energiaforrás részarányát (nemzeti szinten, nevezetesen abban a tagállamban, ahol a villamosenergia-ellátási szerződést megkötötték, valamint – amennyiben az ellátó több tagállamban is tevékenykedik – az ellátó szintjén) a kereskedő előző évi teljes energiamixében;
- b) tájékoztatás a kereskedő előző évi energiamixének környezeti hatásairól, de legalább a szén-dioxid-kibocsátásról és a keletkezett radioaktív hulladék mennyiségéről.

A második albekezdés a) pontja tekintetében a villamosenergia-tőzsdén vásárolt vagy Unión kívüli vállalkozástól importált villamos energiára vonatkozóan az adott tőzsde vagy vállalkozás előző évi összesített számadatai használhatók.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1952 rendelete (2016. október 26.) a földgáz- és villamosenergia-árakra vonatkozó európai statisztikáról és a 2008/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 311., 2016.11.17., 1. o.).

A nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiára vonatkozó információk közléséhez a 2012/27/EU irányelv 14. cikkének (10) bekezdése szerint kiadott eredetigazolásokat lehet használni. A megújuló forrásokból származó villamos energiára vonatkozó információk közléséhez – az (EU) 2018/2001 irányelv 19. cikke (8) bekezdésének a) és b) pontjában említett esetek kivételével – az eredetigazolásokat kell használni.

A szabályozó hatóság vagy más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a kereskedők által felhasználóik számára, az e pont értelmében nyújtott információk megbízhatóak legyenek, és azokat nemzeti szinten, egyértelműen összehasonlítható módon adják meg.

II. MELLÉKLET

OKOS MÉRÉSI RENDSZEREK

1. A tagállamok a területükön biztosítják olyan okos mérési rendszerek bevezetését, amelyet a piac és az egyéni fogyasztók oldalán felmerülő valamennyi hosszú távú költséggel és előnnyel kapcsolatos, valamint az okosmérés gazdaságilag észszerű és költséghatékony formájának, illetve kialakítása megvalósítható ütemezésének megállapítását célzó gazdasági értékelésnek vethetnek alá.
2. Ennek az értékelésnek figyelembe kell vennie a 2012/148/EU bizottsági ajánlásban ⁽¹⁾ előírt költség-haszon elemzésre vonatkozó módszertant és az okos mérési rendszerek minimális funkcióit, valamint a legmagasabb szintű kiberbiztonság és adatvédelem biztosítása céljából elérhető legjobb technológiákat.
3. Az értékelés eredményeinek függvényében a tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok arról rendelkeztek – a kijelölt hatáskörrel rendelkező hatóságok elkészítik az okos mérési rendszerek telepítésének legfeljebb tízéves ütemtervét. Amennyiben az okos mérési rendszerek bevezetéséről kedvező értékelés születik, a kedvező értékeléstől számított hét éven belül, illetve azon tagállamok esetében, amelyek az okos mérési rendszerek szisztematikus bevezetését 2019. július 4-ig megkezdték, 2024-ig legalább a végfelhasználók 80 %-át el kell látni okosmérővel.

⁽¹⁾ A Bizottság 2012/148/EU ajánlása (2012. március 9.) intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésének előkészítéséről (HL L 73., 2012.3.13., 9. o.).

III. MELLÉKLET

A NEMZETI JOGBA VALÓ ÁTÜLTETÉSRE ÉS AZ ALKALMAZÁSRA MEGHATÁROZOTT HATÁRIDŐK
(A 72. CIKKBEN EMLÍTVE)

Irányelv	A nemzeti jogba való átültetés határideje	Az alkalmazás kezdő napja
2009/72/EK Európai Parlamenti és Tanácsi irányelv (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.)	2011. március 3.	2009. szeptember 3.

IV. MELLÉKLET

MEGFELELÉSI TÁBLÁZAT

2009/72/EK irányelv	Ezen irányelv
1. cikk	1. cikk
2. cikk	2. cikk
—	3. cikk
33. cikk és 41. cikk	4. cikk
—	5. cikk
32. cikk	6. cikk
34. cikk	7. cikk
7. cikk	8. cikk
8. cikk	—
3. cikk, (1) bekezdés	9. cikk, (1) bekezdés
3. cikk, (2) bekezdés	9. cikk, (2) bekezdés
3. cikk, (6) bekezdés	9. cikk, (3) bekezdés
3. cikk, (15) bekezdés	9. cikk, (4) bekezdés
3. cikk, (14) bekezdés	9. cikk, (5) bekezdés
3. cikk, (16) bekezdés	—
3. cikk, (4) bekezdés	10. cikk, (1) bekezdés
1. melléklet, 1.a) pont	10. cikk, (2) és (3) bekezdés
1. melléklet, 1.b) pont	10. cikk, (4) bekezdés
1. melléklet, 1.c) pont	10. cikk, (5) bekezdés
1. melléklet, 1.d) pont	10. cikk, (6)–(8) bekezdés
—	10. cikk, (7) bekezdés
1. melléklet, 1.f) pont	10. cikk, (9) bekezdés
1. melléklet, 1.g) pont	10. cikk, (10) bekezdés
3. cikk, (7) bekezdés	10. cikk, (11) bekezdés
I. melléklet, 1.j) pont	10. cikk, (12) bekezdés
3. cikk, (10) bekezdés	—
4. cikk	—
5. cikk	—
6. cikk	—
—	11. cikk
3. cikk, (5) bekezdés, a) pont és I. melléklet, 1.e) pont	12. cikk
—	13. cikk
—	14. cikk
—	15. cikk
—	16. cikk
—	17. cikk
—	18. cikk
3. cikk, (11) bekezdés	19. cikk, (1) bekezdés
—	19. cikk, (2)–(6) bekezdés

2009/72/EK irányelv	Ezen irányelv
—	20. cikk
—	21. cikk
—	22. cikk
—	23. cikk
—	24. cikk
3. cikk, (12) bekezdés	25. cikk
3. cikk, (13) bekezdés	26. cikk
3. cikk, (3) bekezdés	27. cikk
3. cikk, (7) bekezdés	28. cikk, (1) bekezdés
3. cikk, (8) bekezdés	28. cikk, (2) bekezdés
—	29. cikk
24. cikk	30. cikk
25. cikk	31. cikk
—	32. cikk
—	33. cikk
—	34. cikk
26. cikk	35. cikk
—	36. cikk
27. cikk	37. cikk
28. cikk	38. cikk
29. cikk	39. cikk
12. cikk	40. cikk, (1) bekezdés
—	40. cikk, (2)–(8) bekezdés
16. cikk	41. cikk
23. cikk	42. cikk
9. cikk	43. cikk
13. cikk	44. cikk
14. cikk	45. cikk
17. cikk	46. cikk
18. cikk	47. cikk
19. cikk	48. cikk
20. cikk	49. cikk
21. cikk	50. cikk
22. cikk	51. cikk
10. cikk	52. cikk
11. cikk	53. cikk
—	54. cikk
30. cikk	55. cikk
31. cikk	56. cikk
35. cikk	57. cikk
36. cikk	58. cikk

2009/72/EK irányelv	Ezen irányelv
37. cikk, (1) bekezdés	59. cikk, (1) bekezdés
37. cikk, (2) bekezdés	59. cikk, (2) bekezdés
37. cikk, (4) bekezdés	59. cikk, (3) bekezdés
—	59. cikk, (4) bekezdés
37. cikk, (3) bekezdés	59. cikk, (5) bekezdés
37. cikk, (5) bekezdés	59. cikk, (6) bekezdés
37. cikk, (6) bekezdés	59. cikk, (7) bekezdés
37. cikk, (8) bekezdés	—
37. cikk, (7) bekezdés	59. cikk, (8) bekezdés
—	59. cikk, (9) bekezdés
37. cikk, (9) bekezdés	59. cikk, (10) bekezdés
37. cikk, (10) bekezdés	60. cikk, (1) bekezdés
37. cikk, (11) bekezdés	60. cikk, (2) bekezdés
37. cikk, (12) bekezdés	60. cikk, (3) bekezdés
37. cikk, (13) bekezdés	60. cikk, (4) bekezdés
37. cikk, (14) bekezdés	60. cikk, (5) bekezdés
37. cikk, (15) bekezdés	60. cikk, (6) bekezdés
37. cikk, (16) bekezdés	60. cikk, (7) bekezdés
37. cikk, (17) bekezdés	60. cikk, (8) bekezdés
38. cikk	61. cikk
—	62. cikk
39. cikk	63. cikk
40. cikk	64. cikk
42. cikk	—
43. cikk	65. cikk
44. cikk	66. cikk
45. cikk	—
—	67. cikk
46. cikk	68. cikk
47. cikk	69. cikk
—	70. cikk
49. cikk	71. cikk
48. cikk	72. cikk
50. cikk	73. cikk
51. cikk	74. cikk
—	I. melléklet, 1–4. pont
3. cikk, (9) bekezdés	I. melléklet, 5. pont
I. melléklet, 2. pont	II. melléklet
—	III. melléklet
—	IV. melléklet